Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem
NAJER FOLKSBLAT
פרייז 15 גראשען
(ציהונג פון דער מלוכה־לאטעריע זעה 9 זייט)
היינט 10 זייטען

נייער פאלקסבלאט

№ 142 | Łódź, Czwartek, 20 czerwca 1935 r. | דרייצענטער יאהרגאנג | לאדז, דאנערשטאג, י״ט סיון תרצ״ה | № 142

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אדרעס פון רעדאקציע און אדמיניסטראציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

פראנצויזישע הלואה פון 300 מיליאן פראנק פאר יוגאסלאוויען

בעלגראד, 19 (ספ. טעל.)
אין שייכות מיטן פרעמיער יעוטיטשעס רייזע קיין פאריז דעם 24 ד. ח. האלט מען אין די היגע פאליטישע קרייזן, אז יעוטיטשעס נסיעה שטעהט אין צוזאמענהאנג מיט'ן פינאליזירען די אונטערהאנדלונגען מכח א פראנצויזישע הלואה פאר יוגאסלאוויען אין דער הויך פון 300 מיליאן פראנק.

ראמעז ראלען קומט קיין ווארשא

וויען, 19 (ספ. טעל.)
היינט איז געקומען קיין וויען דער בעריהמטער פראנצויזישער שריפטשטעלער ראמען ראלאן, וועלכער וועט אין די נאהענטסטע טעג קומען קיין ווארשא אין דער געזעלשאפט פון זיין פרוי.

די מערדער פון מין. פיעראצקי וועלען געמשפט ווערן אין אויגוסט

ווארשא, 19 (טעלעפאניש)
אין אויגוסט וועט פארקומען דער פראצעס נעגען די מערדער פון אינערן־מיניסטער בראניסלאוו פיעראצקי.

פערשארפטע אקציע געגען „אונלעגאלע" עולים

תל־אביב, 18 (יט"א טעלעגראפיש)
די אקציע געגען די „אונלעגאלע" עולים איז ווידער פערשארפט געווארען. אעראפלאנען קאנטראלירען די ים־ברעגעס.

ים־קאנפערענץ פון 7 גרויסמאכטען

פראנצויזישע, איטאליענישע און סאוויעטישע ים־עקספערטען פאהרען זיך צונויף קיין לאנדאן

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.)
די ענגלישע פרעסע דריקט אויס איהר צופריעדענקייט צוליב שליסען מיט דייטשלאנד דעם אפמאך וועגען די ים־בעוואפנונגען.

ענגלאנדס קאנצעפציע איז דערביי אזא: אויב דייטשלאנד האט בעשלאסען זיך צו בעוואפענען אויפ'ן ים, פון וואס קיין שום מלוכה וואלט נישט געווען ביכולת אפצוהאלטען, איז בעסער, אז די דאזיגע בעוואפנונגען זאלען בעשטימט ווערען אין צעוויסע ראהמען. דער פאקט פון אנערקענען פאר די דייטשען א גרעסערן טאנאזש פון אונטערוואסער־שיפען ערקלערט מען אין ענגלאנד דערמיט, וואס פראנקרייך בעזיצט מעהר אונטערוואסער־שיפען פון ענגלאנד, איז געווען שווער אפצוזאגען פאר דייטשלאנד די פאדערונג צו קענען בעזיצען אונטערוואסען־שיפען אין א גרעסערער פערהעלטניש, ווי 35 פראצענט פון ענגלישען טאנאזש.

וואס עס איז שייך דער פראנצויזישער אפאזיציע, ריכט מען זיך, אז מיניסטער אידען'ס ארויספאהר קיין פאריז וועט אריינברענגען א בערוהיגונג ביי דער פראנצויזישער רעגירונג. נאכדעם ווי אידען וועט קאנפערירען מיט לאוואל'ן און פעטרין האפט מען, אז קיין לאנדאן וועלען צוערשט אנקומען פראנצויזישע ים־עקספערטען און דערנאך איטאליענישע און סאוויעטישע עקספערטען מיט'ן ציל צו בעשטימען דעם פראגראם פון די ים־בעוואפנונגען פון פראנקרייך, איטאליען און ראטענפערבאנד.

פון דעם ווירקונגס־פלאן איז צו דרינגען, אז ענגלאנד רעכענט זיך פרינציפיעל מיט דער עווענטואליטעט צונויפצורופען אויפ'ן הערבסט די ים־קאנפערענץ פון 7 גרויסמאכטען.

אויך די סאוויעטען זאלען גאראנטירען די עסטרייכישע אונאפהענגיגקייט

וויען, 19 (ספ. טעל.)
די ידיעה וועגען אנטייל פון סאוויעטען־פערבאנד אין דער דונאי־קאנפערענץ און וועגען עווענטועלען איבערנעמען דורכ'ן ראטענפערבאנד די בשותפות'דיגע גאראנטיע פאר דער. אונאפהענגיגקייט פון עסטרייך, נעמט אן קאנקרעטע פארמען און רופט ארויס א ליידענשאפטליכע דיסקוסיע אין די פאליטישע קרייזען ווי אין דער פרעסע.

דעם לאזונג צו דער דיסקוסיע האט געגעבען „נויעס וויענער טאגעבלאט", וועלכער האט זיך פעררופען אויף פראנצויזישע קוועלען און פעסטגעשטעלט, אז די עסטרייכישע פראגע איז בעריהרט געווארען בעת מינ. בענעש'ס וויזיט אין מאסקווא. אין דער מעגליכקייט פון סאוויעטישען אנטייל אין דער דונאי־קאנפערענץ רעכענט מען זיך אין קרייזען פון די קריסטליך־סאציאלע, וואו די שטעלונג איז פונדעסטוועגען נישט קיין אייגהייטליכע, א געוויסער פליגעל פון די קריסטליך־סאציאלע איז געגען דעם, אז די סאוויעטען זאלען אריינגעצויגען ווערען אין דער עסטרייכישער פראגע צוליב דער פשוט'ער מורא, אז אין עסטרייך זאלען נישט וואקסען די קאמוניסטען און אנטי־רעליגיעזע שטרעמונגען. צו דעם דאזיגען פליגעל געהערט אויך דער געוו. בונדעסקאנצלער ד"ר סטרערוויץ.

נייער וועלט־פערבאנד פון אלג. ציוניסטען

זיך־ארט וועט זיין אין לאנדאן

קראקא, 18 (יט"א טעלעפאניש)
ס'איז געגרינדעט געווארען א וועלט־פערבאנד פון אלגעמיינע ציוניסטען (גרופע א.) דעה זיך־ארט וועט זיין אין לאנדאן. די ארגאניזאציעס וואס זענען אנגעשלאסען אין וועלט־פערבאנד האלטען, אז זיי וועלען רעפרעזענטירען די מעהרהייט ציוניסטען אויפ'ן קאנגרעס.

גאס אין תל־אביב אויפן נאמען פון שמריהו לעווין

תל־אביב 19 (יט"א טעלעגראפיש)
די עריה האט בעשלאסען, אנצורופען א גאס א. נ. פון שמריהו לעווין.

א נשמה־פלאם אין א אמעריקאנישער שוהל

וועט ברענען א גאנץ יאהר לכבוד מארשאל פילסודסקי

ניו־יארק, 19 ספ.טל
אין דער ניו־יארקער סינאגאגע, וועלכע ווערט אנגערופען די ווארשאווער שוהל, איז אפגעריכט געווארען א הזכרה פאר מארשאל פילסודסקי. מיט א טרויער־רעדע איז ארויסגעטרעטען דער רב העלפערן. די סינאגאגע האט בעשלאסען צו עהרען דעם אנדענק פון מארשאל פילסודסקי דורך לאזען ברענגען א גאנץ יאהר אנ'אייל־לעמפעל.

2–3 טעג זאל נאך דויערען דער סכסוך וועגען דער פראווינץ טשאהאר

פעקין, 19 (ספ. טעל.)
דער פארשטעהער פון דער קוואנטונער ארמעע איז אנגעקומען קיין טיען־טסין. די פראגע וועגען ליקווידירען דעם סכסוך וועגען דער פראווינץ טשאהאר וועט פערענדיגט ווערען, לויט קלאנגען, אין א 2—3 טעג ארום. וועגען וואס ס'וועט אונטערגעשריבען ווערען אנ'אפמאך אינקאלגאן.

שפאניען גרייט צו קריגס־מאטעריאלען

מאדריד, 19 (ספ. טעל.)
אויף דער היינטיגער זיצונג פון מיניסטארען־ראט איז ארומגערעדט געווארען די פראגע וועגען פערזארגען שפאניען מיט קריגס־מאטעריאלען און וועגען פערשטארקען די קריגס־גרייטקייט פון לאנד דער בעוואפנונגס־פלאן איז בערעכענט אויף 4 יאהר.

וועגען א כלומרשטען אנטי־סאוויעטישען פאקט

האט מען אינטערפעלירט דעם ענגלישען אויסערן־מיניסטער

לאנדאן, 19 (ספ. טעל.)
„רויטער" מעלדעט: אויף דער היינטיגער פארלאמענט־זיצונג האט א דעפוטאט זיך געווענדעט צום אויסערן־מיניסטער וועגען אנ'אויפקלערונג וועגען דעם כלומרשט־פראיעקטירטען אנטי־סאוויעטישען פאקט, וואס זאל געשלאסען ווערען צווישען דייטשלאנד, פוילען, עסטרייך, אונגארן, בולגאריען און יוגאסלאוויען.

דער מיניסטער האט ערקלערט, אז ער ווייסט גאר נישט וועגען אזא פאקט און ס'איז נישטא קיין סיבה אז אזא פראיעקט וועגען א פאקט זאל ארויסגערוקט ווערען.

די קאנפערענץ ביים מלוכה־פרעזידענט

געגען די דעוויזען־בעגרענצונגען אין דאנציג

ווארשא, 19 (טעלעפאניש)
די דינסטאג'דיגע בעראטונג אין שלאס, בעת וועלכער דער פרעזידענט האט קאנפערירט מיט'ן פרעמיער סלאוועק, דער גענעראל־אינספעקטאר פון דער ארמעי רידז־שמיגלי און מיט'ן אויסערן־מיניסטער בעק, איז ווי אייער קארעספאנדענט דערוויסט זיך, געווען נוגע דער לאגע אין דאנציג, וואו עס איז איינגעפיהרט געווארען א דעוויזען־בעגרענציצונג.

ווי בעקאנט ווערען איצט געפיהרט אונטערהאנדלונגען פונ'ם פארשטעהער פון דער פוילישער רעגירונג. מינ. ראמאן מיט'ן דאנציגער פרעזידענט. די אונטערהאנדלונגען זענען אויפ'ן גוטען וועג. כידוע ערלויבט נישט די ווארשאווער קאנטן מיט דאנציג, איינצופיהרען דער פריישטאט קיין דעוויזען־בעגרעניצונגען, אויב די פוילישע רעגירונג וועט אזעלכע בעגרעניצונגען נישט פער ארדענען.

דער ווירטשאפטליכער באנקראט פון דאנציג

דאנציג, 19 (טעלעפאניש)
דער ארגאן פון די דאנציגער נאציאנאל־סאציאליסטען „דער דאנציגער פארפאסטען בעטראכט די פאלגען פון די ענדערונגען אין דער דאנציגער וואלוטע־פאליטיק און קומט צום אויספיהר, אז דאנציג איז שוין נישט אימשטאנד צוברענגען אויסלענדישע פראדוקטען פאר אייגענעם געברויך. עס פעהלען דערצו די נויטיגע דעוויזען. דאנציג האט ביזאיצט געקענט פוילען צאהלען פאר סחורות מיליאנען גולדענס, ווייל דאנציג האט בעקומען די נויטיגע סומען פון דייטשלאנד אלס דעקונג פאר די געליפערטע אגרער־פראדוקטען. איצט איז דאנציג געצוואונגען זיך צו בעגרעניצען לויט מעגליכקייטען און וועניגער געברויכען אויס לענדישע ארטיקלען. דאס פעהלען פון אנ' עגטשפרעכענדער אינדוסטריע און נויטיגע רויה־שטאפען, מוזען די דאנציגער פאקטארען ענדערען די ווירטשאפטליכע סטרוקטור פון דער פריישטאט די דאנציגער לאנדווירטשאפט מוז זוכען אפזאץ־מערק אויף די וועלט־מערק און נויטיגט זיך צוליב דעם אין עקספארט־פרעמיעס פונקט ווי די פוילישע רעגירונג גיט איהרע אגראריער.

נאך לאנגע און שווערע ליידען איז געשטארבען אונזער הייסגעליבטע און אונפערגעסליכע מוטער, שוויגערמוטער, גרויסמוטער און אורגרויסמוטער

ב"ע דבורה פיאטרקאווסקא (געב. ווייס)

די לויה איז פארגעקומען דעם 19־טען יוני ד. י., וועגען וואס עס טיילט מיט אין גרויס צער
די פערבליבענע פאמיליע.

די נייע וואהל-ארדינאציע פאר׳ן סיים

אויף קומענדיגען דינסטאג געריפען דער סיים-פלענום

וואַרשאָ, 19 (טעלעפאָניש)
די פלענאר־זיצונג פון סיים, וועלכער דאַרף אויף זיין אויסעראָרדענטליכער סעסיע בעטראַכטען די וואַהל ־ אָרדינאַציעס צום סיים און סענאַט ווי אויף דעם פראָיעקט וועגען די וואַהל פון מלוכה־פרעזידענט, איז גערופען געוואָרען דורכ׳ן סיים־מאַרשאַלעק, אויף דעם קומענדיגען דינסטאַג דעם 25. ד. ח. 10 אינדערפריה.

1000 אויסבעסערונגען צו די וואהל-פראיעקטען

ווערען אפגעשטימט אין דער קאנסטיטוציע-קאמיסיע

וואַרשאָ, 19 (טעלעפאָניש)
אויף דער קאָנסטיטוציע־קאָמיסיע ביים סיים איז פערענדיגט געוואָרען די דיסקוסיע איבער אַלע 3 וואַהל־פראָיעקטען און היינט איז די קאָמיסיע צוגעטרעטען אָפצושטימען די אַריינגעטראָגענע אויס־בעסערונגען צו אַלע 3 פראָיעקטען. ס׳שטעלט זיך אַרויס, אַז צו די וואַהל־פראָיעקטען זענען אַרויס־געטראָגען געוואָרען לערך טויזענד אויסבעסערונ־גען. מ׳ריכט זיך, אַז אַ גרויסע צאָהל פון די אויס־בעסערונגען וועלען אָפגעוואָרפען ווערען.

„דער יודענשטאט איז דאס געמיינזאמע ציל פון אונז ארעמע"

אינטערוויו מיט ד״ר חיים ווייצמאן

ווין (יט״א) דאָס „נייע ווינער טאַגעבלאַט" פּערעפּענטליכט אַן׳אינטערוויו מיט ד״ר חיים ווייצ־מאַן, וועלכער האָט ערקלערט:
דעם מאַנדאַט וועלכען ענגלאַנד האָט ערהאַלטען איבער א״י, גיט ערשט דאָס פראַקטישע לעבען זין און אינהאַלט. געוויס, האָב אויך איך, מאַנכעס אויסצוזעצען די דורכפיהרונגען. איך ווייס אָבער צו גוט, אַז קיינער און קיין זאַך, קיין שום קראַפט אין דער וועלט קען נישט צווינגען ענגלאַנד צו וואָס־עס־איז, בעת פון דער אַנדערער זייט ווערט קיין שום אַנדער פאָלק נישט בעזיגט לייכטער דורך דער איבערצייגונגס־קראַפט פון דער לייסטונג.
איך האַלט גאַרנישט פון דער אַזוי־גערופענער „דעקלאַראַציאָנס־פּאָליטיק" פאַר דער ערפילונג פון וואָרט ־ לויט פון דער באַלפור ־ דעקלאַראַציע. די באַלפור־דעקלאַראַציע איז געווען אַ פאָרמולע, וועלכע בעקומט לעבען בלויז דורך אונזער אַרבייט. עס איז לייכט זיך צו קריגען מיט ענגלאַנד, דאָס קען מען אָבער טון איינמאָל, גאַנץ אָפגעזעהען דערפון, וואָס דאָס וואָלט נישט געבראַכט קיין שום נוצען, האַלט איך, אַז דאָס וואָלט געווען דאָס נאַרישסטע און שעדליכסטע, וואָס א״י וואָלט בכלל געקענט טון.
מיר יודען האָבען נישט אין דער וועלט קיינעם הינטער זיך, קיין עפּענטליכע מיינונג שטיצט אונז נישט. וואָלטען מיר זיך בעקלאָגט ביים פעלקער־בונד פאַר דער איינהאַלטונג פון די זיינערצייטיגע אָפּמאַכען וואָלט ענגלאַנד בעוויזען, אַז מען טאָר נישט רייצען די אַראַבער. דאַגעגען זענען אָבער די ענגלענדער באמת אונזערע פריינד. וואָס מיר דאַרפען איצט, איז שלום און סטאַביליטעט. מיט צאַנקעריי וועט מען אונז נישט דינען. נאָר דורך פאָרזיכטיגקייט און שכל קענען מיר דערגרייכען דעם יודענשטאַט, וועלכער איז אונזער אַלעמענ׳ס געמיינזאַמער ציל, נישט קוקענדיג אויף די פער־שידענהייטען פון אונזערע אנשויאונגען איבער דעם וועג צו איהם. ביי אַזעלכע נישט־גלייכע מאַכט ־ פערהעלטנישען קענען מיר זיך צו איהם נישט דערנענטערען דורך פאַלשע קראַפט ־ פּראָבעס. קיין געשריי ברענגט אונז נישט קיין שריט פאָר־אויס. וואָס עס איז דערגרייכט געוואָרען — און דאָס איז נישט ווייניג — איז דער רעזולטאַט פון אונזער פיהרונג אין דעם דאָ אויפגעלייגטען זין. מען זאָל נישט לייכטזיניג פערטאַכלעווען די פריינט־שאַפט פון דעם איינציגען פאָלק, וואָס האָט פער־שטענדניש פאַר׳ן יודישען פּראָבלעם.

פילסודסקי-דענקמאל אין ווארשא

וועט געעפענט ווערען א קווארטאל פון דער פילסודסקי-עפאכע

וואַרשאָ, 19 (טעלעפאָניש)
דער וואַרשאָווער קאָמיטעט צו בויען אַ דענק־מאָל פאַר מאַרשאַל פילסודסקי, האָט שוין בע־קומען די הסכמה פונ׳ם הויפט־קאָמיטעט, וואָס אין זיין שפּיץ שטעהט דער מלוכה־פּרעזידענט, צו בויען דעם פילסודסקי־דענקמאָל אויף לאָדזאַוויאַנ־קאַ־פּלאַץ, נישט ווייט פון בעלוועדער. אויך די פרוי פון פערשטאָרבענעם מאַרשאַל האָט געגעבען איהר פּרינציפּיעלע הסכמה אויף דעם דאָזיגען פּלאַן.
דער פילסודסקי־דענקמאָל אויפ׳ן לאַדזאַוויאַנ־קא־פּלאַץ וועט זיין אין דער הויפּטשטאָט דער צענט־ראַלער פּונקט פונ׳ם קוואַרטאַל, וואָס וועט זיין געווידמעט דער עפּאכע פון מאַרשאַל פילסודסקי. אין דעם פילסודסקי־קוואַרטאַל וועט אויפ׳ן אורבאַ־ניסטישען אופן בעקומען אַ טיפע אָפשפּיגלונג די עפּאָכע פון מאַרשאַל. מיט׳ן דענקמאָל וועט זיך אָנהויבען אַ פילסודסקי־אַליי.

קויפט א לאס
צו דער 1-טער קלאס
אין פיינגאלד׳ס
גליקליכע קאלעקטור
8 שרודמיעסקא 8
וואו עס פאלען שטענדיג פיל געווינסטען
I. A. FAJNGOLD
Łódź, Śródmiejska 8, tel. 108-99
אַלע לאסען אויספערקויפט.

נייע קריזען פון ל.א.פ.פ.

עס האָבען זיך געבילדעט נייע קריזען פון ל. אָ. פּ. פּ. ביי דער פאַבריק פון אקציען־געזעלשאפט ק. קרענינג 600 מאן און אקציען־געזעלשאפט לאנ־דאו און ווילע 84 מאן. די פערשרייבונגען קומען ווייטער פאָר.
נישט קוקענדיג דערויף, וואָס דער טערמין צו־ריקצוקעהרען די זאמעל־ליסטעס פאר׳ן ל. א. פּ. פּ. האָט זיך געענדיגט דעם 5 ד. ח. זענען נאָך ביז איצט א סך ליסטעס נישט צוריקגעקעהרט געוואָרען. עס ווערט דערמיט בעקאנט געמאַכט, אז דער לעצ־טער טערמין פון אָפגעבען די ליסטעס איז דעריבער איבערגעטראָגען אויפ׳ן 30 ד. ח. ביז דעם טאָג דאר־פען די ליסטעס צוריקגעקעהרט ווערען אויף נארו־טאָוויטש גאס 30 אין ל. אָ. פּ. פּ.
די ליסטעס דארפען צוריקגעקעהרט ווערען נישט קוקענדיג דערויף צי עס זענען אויף זיי געזאמעלט געוואָרען צי נישט קיין געלד.
דער לאָדזער שטאָטישער ראיאָן פון ל. אָ. פּ. פּ. האָט ערקלערט א קאָנקורס פאר ווערבירען מיטגלי־דער פאר׳ן ל. אָ. פּ. פּ. א פרעמיע וועלען בעקומען די אונטערנעהמונגען, וואו אַלע בעשעפטיגטע ווע־לען זיין מיטגלידער פון ל. אָ. פּ. פּ.

פער׳חתמ׳עט דעם לאקאל פון אנטי-היטלעריסטישען קאמיטעט אין ווארשא

וואַר שאָ, 19 (טעלעפאָניש פון אונזער קאָ־רעספּאָנדענט)
היינט בייטאָג איז אין לאָקאַל פון צענטראַלען סוחרים־פאַראיין, וואו עס געפינט זיך דער אַנטי־היטלעריסטישער קאָמיטעט אַריין פּאָ ־ ליציי צוזאַמען מיט פאָרשטעהער פון דער סטאַ־ראָסטווע און וואַרשאָווער רעגירונגס־קאָמיסאַריאַט. די פאָרשטעהער פון דער מאַכט האָבען דורכ־געפיהרט אַ לענגערע רעוויזיע און נאָכדעם פער־זיגעלט דעם לאָקאַל נישט אָנגעבענדיג קיין מאָ־טיוון.
אַ גאַנצע רייה, אָנגעזעהענע יודישע כלל־טוער האָבען אונטערגענומען אַן׳אינטערווענץ ביי דער צענטראַלער מאַכט וועגען אַנולירען די פער־אָרדנונג מכח דעם פער׳חתמ׳ענען דעם לאָקאַל און די ביכער פון אַנטיהיטלעריסטישען ווירטשאַפט־ליכען קאָמיטעט.

זאל פילהארמאניע
נארוטאוויטשא 20
היינט, דאנערשטאג, 8.30 אווענד קומט פאר
ציוניסטישע ארגאניזאציע אין לאדז
א גרויסע פארקס-פערזאמלונג
אויף וועלכער דעפ. יצחק גרינבוים
מיטגליד פון דער ציוניסט. עקזעקוטיווע און לייטער פון עליה = דעפארטאמענט פון דער יודישער אגענץ אין ירושלים
וועט ארויסטרעטען מיט א רעפעראט א.ד.ט.
„אין קאמף פאר׳ן קאנסטרוקטיווען ציוניזם"
(די לאגע אין ציוניזם און אין ארץ־ישראל פאר׳ן 19-טען ציוניסטישען קאנגרעס)
בילעטען צום פרייז פון 60 גר. ביז 2 זל. צו בעקומען אין ביורא פון דער ציוניסטישער ארגאניזאציע, שרודמיעסקא 29, און היינט – פון 5 נאכמ. אין קאסע פון פילהארמאניע.

היינט, דאנערשטאג, דעם 20 יוני 1935, י״ט סיון, 8 פריה קומט פאר א הזכרה אין אייגענעם לאקאל פון פעראיין „לינת אורחים" (פולנאצנא 31) צו דער 3-טער יאהרצייט נאך דעם פערשטארבענעם גרינדער און לאנגיעהריגען פערוו.-מיטגליד
נ״ע ישראל ב״ר דניאל מאיר הכהן ז״ל שעפנער
ווי אויך 9 א זייגער פריה אויפ׳ן בית החיים, צו וועלכע עס ווערען אלע די פאמיליע, קרובים און בעקאנטע און מיט־גלידער פון פעראיין
די פערוואלטונג פון „לינת אורחים"

היינט, דאנערשטאג, דעם 20 יוני 1935, י״ט סיון, 8.30 א זייגער פריה קומט פאר א הזכרה אין אייגענעם לאקאל פון פעראיין „לינת אורחים" (פולנאצנא 31) צו דער 4-טער יאהרצייט נאך דעם יונג-פערשטארבענעם קינד נ״ע
אלטע בינע רויזע בת ר׳ שלום נ״י פראפאוט
ווי אויך 9.30 א זייגער פריה אויפ׳ן בית החיים, צו וועלכער עס ווערען אלע די פאמיליע, קרובים, פריינד און בעקאנטע און אלע מיטגלידער פון פעראיין
די פערוואלטונג פון „לינת אורחים"

אונזער געעהרטער מיטגליד און געוו. גבאי פון סקלאדאווא 13, ר׳ יצחק מארגענשטערן צו די שלושים פון זיין יונגפערשטארבענעם זוהן
חיים ראובן נ״ע
ווערען געבעטען אלע מתפללים צו קומען צו דער ענט־הילונג פון דער מצבה, וועלכע קומט פאר היינט, דאנערשטאג, י״ט סיון, 12 א זייגער בייטאג אופן בית החיים, וועגען וואס עס טיילען מיט
די גבאים פון בית הכנסת סקלאדאווא 13

אין קאלומנא
איז צו בעקומען טעגליך
— דאס —
„נייע פאלקסבלאט"
ביי זאנדמאן, טארונסקא 8
ווילע זשעלינסקי

מיר דריקען אויס אונזער טיפסטען מיטגעפיהל אונזער פער־וואלטונגס מיטגליד סנה ערליך צוליב׳ן טויט פון זייער זוהן
פנחס נ״ע
זייט געטרייסט מיט המקום ינחם אתכם בתוך שארי אבלי ציון וירושלים. די פערוואלטונג פון צייטונגס-פערקויפער ביי פועלי אגודת ישראל.

הסתדרות „מזרחי" זחורניה 63
היום בשעה 5 אחה״צ תתקים באולמנו
בשף אזכרה
למלאות ל״ז שנה לפטירת מנהיגנו הגדול מיסד המזרחי הרה״ג ר׳
שמואל מוהליבר זצ״ל
בנאומים ישתתפו, הח״ח: ד״ר ש. ב. פלרמן, מ. הלמן, י. מ. ביאלר.
הכניסה חפשית!

וויכטיג פאר דאמען
נאר 2 זל. ווערען פאר איבערגע מאכט די אלטעסטע
היטען
אויף גאנץ ניי און אויך נייע היטען צו
3.50 געדענקט די אדרעס
Modystka
„TOLA"
23 Zawadzka 23

שירטען
מיט פאריזער שריינדן און פערטיגע שייטלען
ביי קערש,
סקווערנאווא 15

אויערען, נאז און האלז קליניק
מיט בעטען פון Dr.
Z·Rakowski
פיעטריקאווער 67. טעל. 127-81
נעהמט אן שטענדיגע קראנקע (צווע־אפעראציע א. ז. ו., ווי אויך אמבולא־טארישעס פון 9–2 און פון 4–8 אוונט

לאדזער יודישער לאקאטארען און סובלאקאטארען-פעראיין
געפינט זיך
אויף פיעטריקאווער 31, וו. 22
טעל.-264-38
דער סעקרעטאריאט איז טעטיג טעגליך, פון 6 ביז 9 אוונד. ס׳ווערען געשריבען בימעס ערטיילט עצות, אויסגעגלייכט סכסוכים און געפיהרט כל׳ערליי דירות און עקסמיסיע-פראצעסען.

זאל גאנץ לאדז וויסען! פודער פ.פ.ג. געגען שווייס פון פיס קאסט 5 גר. ביי די צייטונגס-פערקויפער פיעטריקא־ווער 21, 51, 64 און 92 נאוואמיעס־קא 1. פערקויפער ווערען געזוכט וואל־בארסקא 1 האניגסבלום.

פאר גארד,
ביזשוטעריע
און לאמבארד-קוויטעס
צאהלט די העכסטע פרייזען
איזידאר פיאלקא
פיעטריקאווער 7.

Dr. med.
Haltrecht
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און געשלעכטס-קראנקהייטען
פיעטריקאווער 10, טעל. 245-21
נעמט אן פון 11 פריה ביז 2 מיטאג און 5—9 אוו. זונטאג פון 10—1 בייטאג
אלע ארטען אנאליזען.
באר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע-זאל.

Dr. med.
Leon Familier
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
שערפיעץ 37 (בענעדיקטא) 6.
נעהמט אן פון 5–7 נאכמ.

הילף=אקציע אין אמעריקא פאר פוילישע יודען

הויבט אן די פעדעראציע פון די פוילישע יודען אין אמעריקא

נ י ו - י א ר ק, 18 (יט"א טעלעגראפיש)
די יעהרליכע קאנפערענץ פון דער פעדע-ראציע פון פוילישע יודען אין אמעריקא האט בעשלאסען אנצוהויבען א זעלבסטשטענדיגע הילף=אקציע פאר די פוילישע יודען.

אויסערן-מיניסטער לאוואל

וועגען זיין וויזיט אין ווארשא און מאסקווא

פ א ר י ז, 19 (ספ. טעל.)

היינט נאכמיטאג האט דער אויסערן־מיניסטער לאוואל אויף דער זיצונג פון דער אויסערן־קאמי־סיע אפגעגעבען ערקלערונגען וועגען דער פאליטי־שער לאגע און וועגען דער ענטוויקלונג פון די גע־שעהענישען אין די לעצטע יאהרען. לאוואל האט ארומגערעדט זיין לעצטע רייזע קיין ווארשא און מאסקווא אויסדריקענדיג זיין צופרידענקייט מיט די דאזיגע נסיעות. ספעציעל האט מינ. לאוואל זיך אפ־געשטעלט אויף דער הארציגער אטמאספערע, אין וועלכער ס'איז פארגעקומען זיין וויזיט אין דער פוילישער הויפטשטאט, וואס עס איז שייך דער דייט־שער נאטע וועגען דעם סאוויעטיש - פראנצויזישען אפמאך האט מינ. לאוואל אנגעוויזען, אז ער איז אין פולען איינקלאנג מיט די בעשטימונגען פון לאקאר־נער אפמאך.

מיניסטער אידען'ס מיסיע אין פראנקרייך

פ א ר י ז, 19 (ספ. טעל.)

די מיסיע פון לארד אידען אין פאריז בעגרעניצט זיך נישט בלויז מיט'ן ארומרעדען די פראגען פון ים בעוואפנונג. ער וועט אויך בעריהרען דעם ענין ווע־גען ענטפער, וואס די לאקארנא־מלוכות דארפען גע־בען אויף דער דייטשער נאטע מכח דעם פראנצוי־זיש־סאוויעטישען פאקט. אידען וועט אויך צואיי־לען די אונטערהאנדלונגען וועגען מערב־איראפעאי־שען אפמאך וועגען פליה־וועזען און וועגען דער דו־נאי־קאנפערענץ.

בערויבט און אונטערגעצונדען א שטאט

מ ו ק ד ע ן, 19 (ספ. טעל.)

פון דער פראווינץ סינגאן איז מען מודיע, אז באנדיטען זענען בעפאלען די שטאט מענגוקאלון, זי צורויבט, אונטערגעצונדען און אוועקגעפיהרט מיט זיך 60 איינוואוינער. פיל מענשען זענען געפאלען אין קאמף מיט די איבערפאלער. פיל זענען פער־וואונדעט געווארען. יאפאנישע זעלנער יאגען נאך די באנדיטען.

אונטערוואסער-שיפן מעהר ווי אין 1914

וועט דייטשלאנד איצט האבען

ל א נ ד א ן, 19 (ספ. טעל.)

דער ים־עקספערט פון „דיילי טעלעגראף" בע־רעכענט, אז דייטשלאנד וועט אויסבויען 24 נייע אונטערוואסער - שיפען צו 800 טאן יעדע. צוזאמען מיט די 12 קליינע אונטערוואסער - שיפלעך, וואס ווערען דורך די דייטשען שוין געבויט, וועט דייטש־לאנד האבען 36 אונטערוואסער - שיפען.

נאכ'ן אנהויבען די מלחמה אין 1914 האט דייטשלאנד געהאט נאר 24 אונטערוואסער־שיפען. אין אלגעמיין ווערט דער דייטשער טאנאזש בע־רעכענט אויף 400 טויזענד טאן, בעת פראנקרייך האט אויפ'ן ים א טאנאזש פון 650.000 טאן, ד. ה. דער פראנצויזישער טאנאזש איז איצט העכער פון דייטשען מיט 30 פראצענט.

בונט פון ארעסטאנטען

אין אנ'אמעריקאנישען קוילען-גרובען

ל א נ ס י נ ג, 19 (ספ. טעל.)

380 ארעסטאנטען, וועלכע ארבייטען אין קויה־לען־גרובען אין לאנסינג (אמעריקא) האבען זיך אין די קויהלען־שאכטען פערבאריקאדירט. זיי ווילען נישט פערלאזען דעם גרובען ביז וואנען מ'וועט זיי פערזיכערן, אז מ'וועט פערבעסערן דאס עסען. אין געגענפאל דראהען זיי אויסצושיסען אין דער לופט דעם גאנצען קוילען־גרובען.

די צובונטעוועטע ארעסטאנטען האבען אנגע־צונדען פייערן, פון וועלכען עס געהט אזא געדיכ־טער רויך, אז דער פאליציי איז אונמעגליך אריינ־צוגעהן אין די שאכטען, כדי צו בעזייטיגען די ארעס־טאנטען. מיט דער וועלט קאמוניקירען זיי זיך טעלע־פאניש. אלס ערב'ניקעס האבען זיי פערהאלטען 10 גרובען־וועכטער. די לאגע איז ערנסט.

לאדזער נייעס

שטרייק פון מוירער און טשעס-לער ארבייטער אין פאביאניץ

אין פאביאניץ האט אויסגעבראכען א שטרייק צווישען די מויערער און טשעסלער. עס האבען פער־שטרייקט 350 ארבייטער, וועלכע פערלאנגען א קא־לעקטיווען אפמאך און רעגולירען דעם ארבייטס־לוין, אזוי, אז א געזעלען זאל בעקומען 1.20 און 1.10 פאר א שעה ארבייט. ביז איצט האט מען בעקומען 70 גר. א שעה. דעם שטרייק פיהרען אן די פראפ. פעראיינען.

דער מאביליזאציע=טאג פון דער שקל-אקציע אין לאדז

נעכטען אוונד איז אין לאקאל פון שקל־ביורא פארגעקומען א גרויסע מאביליזאציע - פערזאמלונג פון אלע ציוניסטישע ארגאניזאציעס, געווידמעט דער גרויסער שקל־אקציע, וועלכע איז פראקלאמירט געווארען אויף די לעצטע דריי טעג: דאנערשטאג, פרייטאג און זונטאג. דער שקל־קאמיטעט האט זיך געשטעלט אלס אויפגאבע צו פערקויפען אין משך פון די דריי טעג 5.000 שקלים. די אקציע ווערט געפיהרט אין דער גאנצער שטאט און אויך אויף די נאהענטסטע זומער־וואוינונגען. די אקציע ווערט געפיהרט דורך די מיטגלידער פון די פערשידענע ארגאניזאציעס. באלד אויף דער פערזאמלונג איז פערטיילט געווארען א גרעסערע צאהל שקל־ביכלעך. ס'איז צו האפן, אז דער אנגעצייכענטער קאנטינגענט וועט געדעקט ווערען מיט אנ'עודף.

פון ארץ-ישראל-אמט

ה"ה גליקסמאן יוסף, זיסהאלץ משה, אברהם, קאצענעלסאן און ז. אבארשאנסקי דארפען זיך באלד מעלדען אין פאלעסטינא־אמט (שרודמייסקא 29) אין אנגעלעגענהייט פון זייער עליה קיין ארץ־ישראל.

פון דער לאדזער בערזע

באנק פאלסקי	–	–	–	–	88.25
3 פראצענטיגע	מודאוולאנע			–	42.00
4 "	דאלארובקא			–	53.45
7 "	סטאביליזאציע (אמ.)				66.13
5 "	ווארשאווער פ.-ב.			1934	58.00
5 "	לאדזער	"			51.75
ענגלישער פונט		–	–	–	26.12
דאלאר אפיצ.		5.30	נישט אפיצ.	–	5.27
גאלד-דאלאר	–	–	–	–	9.22
גאלד-רובל	–	–	–	–	4.73
דייטשער מארק		–	–	–	1.80

צו אלע ציוניסטישע גרופירונגען, ארגאניזאציעס און עסקנים אין לאדז!

דער לאדזער שקל=קאמיטעט האט פראקלאמירט די לעצטע 3 טעג פון דער שקל-אקציע, היינט דאנערשטאג, דעם 20/VI, מארגען פרייטאג און זונטאג, דעם 23/VI אלס

ספעציעלע שקל=טעג,

וועלכע דארפען אויסגענוצט ווערען פאר א אינטענסיווער פערשפרייטונג פון די שקלים.

קיין איין יודישע שטוב דארף נישט אדורכגעלאזט ווערען!

חברים! מעלדעט זיך תיכף צו דער ארבייט אין ביורא פון שקל-קאמיטעט, שרודמיעסקא 29. גלייכצייטיג ווערט אויפמערקזאם געמאכט, אז דער ענטגילטיגער טערמין אריינצוטראגען די געלדער און תלושים פון פערקויפטע שקלים איז זונטאג, דעם 23/VI. די ארגאניזאציעס וואס וועלען ביז דעם דאזיגען טערמין נישט ערלעדיגען זייערע חשבונות פאר די פערקויפטע שקלים, וועלען גורם זיין, אז די שוקלים וועלען נישט אריינגעטראגען ווערען אין דער וואהל-רשימה. און וועלען דערמיט פערלירען זייער וואהל-רעכט צום קאנגרעס.

חברים! ערפילט אייער ח'ב! פערשפרייט דעם שקל תרצ"ה!

וועגען סיים=וואהלען און וועגען די לאדזער ענדעקעס

גרויסע פערזאמלונג איך ווארשא מיטן אנטייל פון אדוו י. וויצמאן און נ. פרילוצקי

ו ו א ר ש א, 19 (טעלעפאניש)

היינט אוונד איז אין לאקאל פון שניידער־צעך גראניטשנא 9 פארגעקומען א גרויסע פערזאמלונג פון דער יוד. דעמאקראטישער פאלקס־פארטיי. די פערזאמלונג איז געווען געווידמעט די איצטיגע אק־טועלע פאליטישע און יודישע ענינים.

נח פרילוצקי איז ארויסגעטרעטען מיט א רעדע וועגען די קומענדיגע סיים־וואהלען אונטערשטריי־כענדיג, אז די יודישע בעפעלקערונג וועט בע'עולה'ט ווערען ביי די וואהלען צוליב דער רעפארמירטער וואהל־ארדינאציע.

מיט א גרויסער רעדע איז ארויסגעטרעטען אדוו. וויצמאן, וועלכער האט געשילדערט די ספעציפישע לאגע פון די לאדזער יודען אין איצטיגען מאמענט. אדוו. וויצמאן האט דערצעהלט וועגען דעם שווע־רען קאמף פון די לאדזער יודען מיט די צעווילדע־וועטע ענדעקעס, פאר וועלכע אלע מיטלען זענען כשר, כדי צו טעראריזירען און בעשפייען די יודען. ער האט אויך איבערגעגעבען וועגען דער לאגע פון לאדזער קליינבירגערטום, וואס לעבט אין גרויס נויט צוליב דעם, וואס די פערזאמלונג איז געווען, אזוי צו זאגען, אנ'אינפארמאטיווע, זענען קיין שום רעזאלוציעם נישט אנגענומען געווארען.

SUDOR wpłynie „Ap. Kowalski" usuwa POT i WÓN Wystrzegać się naśladownictw.

פאר פעראינטערעסירטע אין חיפה'ער טעכניקום

די אנפיהרונג פון חיפה'ער טעכניקום בעט אונז מודיע צו זיין, אז די בקשות, וועלכע זע־נען אנגעקומען אויף אנגענומען צו ווערען אין טעכניקום אויפ'ן לערניאהר 1935]36, ביז סוף אפריל ה. י. זענען שוין בעטראכט געווארען. די בעגרעניצטע צאהל געבליבענע פלעצער, זענען רעזערווירט פאר אבסאלווענטען פון מיטעל־שולען, ד. ה. פאר אזעלכע, וועלכע בעקומען ה־יאהר ארויס זייערע רייפקייטס־צייגנישען (מאטורעס).

בקשות פון די דערמאנטע אבסאלווענטען ווע־לען אנגענומען ווערען, ביז סוף יולי ה. י.

כדי אבער, אז די אנפיהרערשאפט פון טעכ־ניקום זאלען קענען אימשטאנד זיין בעצייטענס אפצוגעבען בקשות צו דער מאנדאטען־מאכט, וועגען אריינקום־ערלויבענישען פאר די אנגענומענע סטודענטען, איז געוואונשען, אז יעדער רעפלעק־טאנט זאל גלייכצייטיג מיט דער שול־צייגניש אויך צושיקען 24 פונט, וועלכער יעדער סטו־דענט, וואס וויל בעקומען אנ'עליה־סערטיפיקאט דורכ'ן טעכניקום מוז איינצאהלען.

פון די אונטערזוכונגען פון די ביזאהער איינ־געפלאסענע בקשות, האט זיך ארויסגעשטעלט, אז צוליב דער בעגרעניצטקייט פון די געבליבענע פרייע פלעצער, וועט דאס טעכניקום קענען אנ־נעמען נאר יענע רעפלעקטאנטען, וואס אין זיי־ערע שול־צייגנישען וועלען זיי אויף די געגענ־שטאנדען: מאטעמאטיק, פיזיק און כעמיע, האבען די מדריגה „גוט". עס איז דעריבער וויכטיג פאר די סטודענטען, וואס האבען אויף זייערע מאטורעס אויף די דערמאנטע געגענשטאנדען, נישט די מדריגה „גוט", אז זיי זאלען קיין בקשות נישט דערלאנגען.

שאדען-ערזאץ אנקלאגע געגען דייטשלאנד

פליטים פון דייטשלאנד, וואס ווילען קלאגען געגען דייטשלאנד וועגען שאדען־ערזאץ, דארפען איבערגעבען דאס נויטיגע מאטעריאל און שריפט־ליכע בעגרינדונג ביז שפעטסטענס דעם 2. יולי ה. י. דעם פליטים־קאמיטעט, ציגעל־גאס 19. שפע־טערע מעלדונגען וועלען נישט אנגענומען ווע־רען, דער סעקרעטאריאט איז טעטיג פון 1 ביז 2 נאכמיטאג.

ראדיא-פראגראם

דאנערשטאג, ד. 20 יוני

8.36 — גימנאסטיק, 8.50 — פליטען, 9.50— טוריסטישע און ספארט־שמועסען. 10 — פליטען, 10.30 — פעליעטאן, 12.15 — מוזיק. פריהמארגען 2 — קאנצערט. 4 — שמועס פאר קינדער. 4.15 — פארטעפיאן - קאנצערט. 5 — קאנצערט פאר זומער־וואוינונגען און קור־ערטער. 6 — „בוך און וויסען". 6.10 — א מינוט פאעזיע. 6.15 — „גאנץ פוילען זינגט". 6.45 — פליטען, 7.15 — רעקלאמע־קאנ־צערט. 8 — סימפ. קאנצערט. 8.45 — ידיעות. 9 — קאנצערט. 9.30 — הערשפיל. 10 — ספארט. 10.20 — קאנצערט. 11 — ידיעות, קאמוניקאטען. 11.05 — קאנצערט.

איין און איינציגער קאנצערט פון אדא סארי אין העלענאוו

די וועלט=בעריהמטע זינגערין, אדא סארי וועט ארויסטרעטען מיט איין- און איינציגען קאנ־צערט אין לאדז, דעם 22 ד. ח. 8.45 אין אוונד אין העלענאוו.

א חוץ דעם קאנצערט פון אדא סארי קומט פאר ביי טאג א קאנצערט פון סימפאנישען ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון דיר. ס. פיעטרושקא.

ספארט

פינאל-קאמפען אין האזענא פאר פרויען

וועגען דער פוילישער מייסטערשאפט

דעם 20, 21, 22 און 23 יוני קומען אין לאדז פאר די פינאל־מעטשען אין האזענא פאר פרויען וועגען דער פוילישער מייסטערשאפט ס'נעהמען אנטייל די מייסטער־מאנשאפטען: פון קראקא — קראקאוויא, פון לעמבערג — „דרור", פון לאדז — י.ק.פ. און ה.ק.ס. און פון ווארשא — פאלאניא.

דעם 20־טען 5 א זייגער נאכמיטאג שפילען י.ק.פ. — ה.ק.ס; פרייטאג, 21 יוני, 5 א זייגער שפילען: קראקאוויא — ה.ק.ס., פאלאניא — י.ק.פ.

שבת, דעם 22 טען 10 א זייגער שפילען: „דרור" — י.ק.פ., 5 א זייגער — קראקאוויא — פאלאניא, דרור — ה.ק.ס.

זונטאג 10 א זייגער שפילען דרור—פאלאניא; קראקאוויא — י. ק. פ. 5 נאכמיטאג פאלאניא — ק.ק.ס., קראקאוויא — דרור.

דעם 20 ד. ח. שפילען די מאנשאפטען אויפן ספארט=פלאץ פון „ווימא". די איבריגע מעטשען קומען פאר אויפ'ן פלאץ פון י.ק.פ. אגראדאווע 28.

טעאטער „ראזמאיטאשטשי"

ציגעל-גאס 27, טעל. 112-25
דיר. דוד צערמייסטער.

לעצטע 3 געזעגענונגס=גאסטשפילען פון

זינא גאלדשטיין

היינט דאנערשטאג, 9.30 אוונד

פרייזען פון 80 גר. ביז 2 זל. ערשטע רייה.

בעניאונג! ספעציעל א מתנה פאר'ן לאדזער עולם, וועט זינא גאלדשטיין אויפטרעטען צו איהרע אפשידס-גאסט-שפילען אין דער זעהר פרייליכער מוזיקאלישער קאמעדיע מיט פיל געזאנג און טענץ

א מיידעל צו אלץ...

אין 3 אקטען פון זשאבנער, הויפט-ראל — זינא גאלדשטיין.

3 שעה'דיגע געלעכטער-ספאזמען. יעדעס לידל א שלאגער; יעדע קאמישע סצענע א הוראגאן פון אפלאדיסמענטען. אין די איבריגע ראלען נעמט אנטייל דער גאנצער אנסאמבל.

אכטונג! פון מאנטאג, ד. 24 ביז פרייטאג, ד. 28-טען ווערט נישט געשפילט צוליב די שווערע פראבען מיט'ן בעריהמטען אמעריקאנער קינסטלער לודוויג זאץ.

Dr. Wołkowyski

האט זיך איבערגעצויגען אויף ציגעל=גאס 11, טעל. 238=02

נעמהט אן אין הויט- און ווענערישע קראנקהייטען, מענער=שוועכע פון 8–11 בייטאג און פון 4–9 אוונד

Dr. med. L. Berman

צעגעלניאנא 15, טעל. 149-07

ספעציעל-ארצט פאר מענער-שוועכע-בעהאנדלונג און סעקסועלע בעראטונג.

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונד.

זונטאג פון 9–1 פארמיטאג.

פאר אונבעמיטעלטע—לעטשניצע-פרייזע.

Dr. med. H. LUBICZ

פאר הויט, ווענערישע און געשלעכטס-קראנקה.

צעגעלניאנא 7 (פריהער 43), טעל. 114-32

עמפפאנגס-שעה: 8–10, 12–2 און 5–8 אוונד

זונטאג פון 9–11 בייטאג און יום-טוב פון 9–1.

פאר דאמען — א בעזונדערע ווארטע-זאל.

לאדז. 20 יוני 1935

„נייער פאלקסבלאט"

לאדז. 20 יוני 1935

מיט 25 יאהר צו שפעט איז געקומען
דער דייטשער הסכם
אויף א ים־פערשטענדיגונג מיט ענגלאנד

וועגען דער פאליטיק פון דער נייער ענגלישער רעגירונג שרייבט אוגור אין זיין לעצטער קארעספאנדענץ פון לאנדאן צווישען אנדערען פאלגענדעס:

„מען קען מיט דער גאנצער זיכערקייט זאגען, אז דאס אלץ, וואס מען דערצעהלט וועגען די פערזענליכע געפיהלען פון סער סעמיועל האר, דעם נייעם ענגלישען אויסערן־מיניסטער, ענטשפרעכט נישט דער ווירקליכקייט און אז דער חוט השדרה פון זיין אייראפעאישער פאליטיק בלייבט ווייטער די „אריענטאציע אויף א פערשטענדיגונג מיט פראנקרייך" אויפ'ן יסוד פון דער בריטישער אקציע אין אייראפא. אויב עס האנדעלט וועגען די אמאייסטען ברענענדע פראגען אין איצטיגען מאמענט, איז זיכער, אז מיניסטער האר האט בדעה צו דערפיהרען צו א גינסטיגען סוף די אונטערהאנדלונגען מיט דייטשלאנד וועגען פעסטשטעלען דאס פערהעלטניש פון די כוחות אויפ'ן ים.

מיר ווייסען, וואס פארא צומישונג דאס אביסינישע פראבלעם האט אריינגעטראגען אין דעם אויספיהרען דעם פראגראם, וואס איז אויסגעארבייט געווארען אין שטרעזא. און שוין האט זיך בעוויזען א נייע קאמפליקאציע, דאסמאל אויפ'ן ווייטען מזרח. פערפעסטיגענדיג איהר סיטואציע אין מאנדזשוריען האט יאפאן אנגעהויבען א מארש בכדי אונטערצווארפען איהר פאליטישער העגע־מאניע גאנץ צפון־כינע. מען מוז מודה זיין, אז יאפאן האט נישט געקענט אויסוועהלען א פאסיגערען מאמענט, בכדי אנצוהויבען איהר אקציע געגען כינע.

דאס פראבלעם פון די בעציהונגען מיט דייטשלאנד, דריקט ווייטער אויף דער אינטערנאציאנאלע לאגע אין אייראפא. די אביסינישע פראגע האט אריינגעטראגען אין דער אלגעמיינער סיטואציע אזויפיל אונזיכערע עלעמענטען, אז אין לאנדאן האט מען נישט קיין חשק זיך צו פערדרעהען דעם קאפ מיט די מחלוקות אין אזיען.

ענגלאנד, פערשטעהט זיך, האט אין כינע אזעלכע פעראינטערעסירונגען, וואס די יאפאנער טארען זיי נישט איגנארירען. עס אונטערליגט נישט קיין ספק, אז די לאנדאנער רעגירונג וועט אויפמערקזאם מאכען אין טאקיא אויף די דאזיגע פעראינטערעסירונגען. אבער דאס בעדייט נאך נישט אז ענגלאנד האט בדעה זיך צו שטעלען אויף איינעם אדער אנדערען צד אין דעם כינעזיש־יאפאנישען קאנפליקט. אין לאנדאן האט מען נאך נישט פערגעסען דעם נעגאטיווען עפעקט, וואס עס האט ארויסגערופען די אקציע, וואס איז בשעתו אונטערגענומען געווארען אין זשענעווא, און וואס האט געהאט דעם ציל צו שיצען כינע אין דער מאנדזשורישער פראגע. די כינעזער האבען דערפון גארנישט געווינען, דאגעגען האט די פעלקער־ליגע געהאט צו פערצייכענען א בעדייטענדען פערלוסט פון איהר פרעסטיזש.

וואס שייך די ים־אונטערהאנדלונגען, זעהט עס אויס, אז אין פרינציפ איז מען געקומען צו א הסכם. דייטשלאנד האט מסכים געווען צו בעגרעניצען איהר ים־פלאט צו דער גרויס פון 35 פראצענט פון בריטישען טאנאזש. ענגלאנד פון איהר זייט ווידער... אט דא טאקע ליגט דער אנגעוועהמאגטער פונקט! וואס גיט ענגלאנד די דייטשען פאר זייער צוזאג צו האלטען זיך אין די דאזיגע 35 פראצענט? אין בערלין מיינט מען, אז אלס בעלוינונג וועט די ענגלישע רעגירונג מסכים זיין צו מאכען פון דאזיגען אומשטאנד א פרעטעקסט צו א נייער פערלעצונג פון ווערסיילער טראקטאט. ווען עס זאל ווירקליך אזוי זיין, וואלטי די דייטשע דיפלאמאטיע געהאט א גרונד צו זיין צופרידען. אין דער ווירקליכקייט אבער ענטשפרעכט די לאגע דער דאזיגער אנשויאונג און דאס דערפאר, וואס די ענגלישע רעגירונג, נעמענדיג אין אכט די דייטשע דעקלאראציע, ווייזט זי אבער איבער דעם גאנצען ענין צו די אנדערע ים־מלוכות, וואס האבען אונטערגעשריבען דעם שלום־טראקטאט. בכדי דער נייער אפמאך זאל אריין אין קראפט, מוז ער אפראבירט ווערען דורך די פעראייניגטע שטאטען, פראנקרייך, יאפאן, און איטאליען. עס שטעלט זיך אבער די פראגע צי עס וועט גענוג זיין די קאנסולטאציע פון די אויבענדערמאהנטער מלוכות, צי מען וועט אויך דארפען אויסהערען די מיינונג פון אנדערע מלוכות, וואס האבען אונטערגעשריבען דעם ווערסיילער טראקטאט, אזעלכע, וואס האבען דאן נישט געהאט קיין קריגס־פלאט און היינט געהערען זיי שוין צו דער צאהל מלוכות, וואס זענען פעראינטערעסירט אין ים, למשל פוילען, וועלכער עס געהט אויך אין אויפהאלטען דאס גלייכגעוויכט אויף דעם באלטישען ים.

דייטשלאנד האט געשטרעבט מיט אלע מעגליכקייטען צו קומען צו א הסכם מיט ענגלאנד. די סיבות, צוליב וועלכע דייטשלאנד האט זיך אזוי געאיילט האבען מיר שוין ערקלערט. היטלער מיינט, אז אזוי ארום וועט איהם געלונגען צו סעפארירען ענגלאנד פון פראנקרייך. פערשטעהט זיך, אז ער לעבט אין טעות. דער איינציגער רעזולטאט פון זיינע מאנעווערס וועט זיין, אז די בריטישע רעגירונג וועט איינקאסירען די דייטשע אפערטע און אויף דער צוקונפט ווייטער פיהרען די איצטיגע פאליטיק, וואס איז ביי די איצטיגע בעדינגונגען מעגליך. דער ענגליש־פראנצויזישער הסכם וועט ווייטער עקזיסטירען ווי ביז־איצט.

איינער פון די אמבעסטען אינפארמירטע ענגלישע דיפלאמאטישע עקספערטען האט וועגען גאנצען ענין ערקלערט פאלגענדעס: היטלער און זיינע נאהענטסטע ראטגעבער זענען געקומען צו דער איבערצייגונג, אז דייטשלאנד איז פאר דער מלחמה בעגאנגען א געוואלדיגען פעהלער דערמיט, וואס זי איז נישט איינגעגאנגען אויפ'ן פארשלאג פון דער ענגלישער אדמיראליטעט, וועלכע האט געשטרעבט צו דערפיהרען צו א ים־הסכם צווישען דייטשלאנד און ענגלאנד. עס איז אן אבסאלוט זיכערער פאקט, אז נאר א דאנק דער שטעלונג פון ווילהעלם דעם צווייטען און דעם אדמיראל טירפיץ, וואס האבען נישט געוואלט אננעמען די אויסגעשטרעקטע האנד פון לארד האלדעין, איז געשעהען, אז ענגלאנד'ס אנטייל אין דער וועלט־מלחמה געגען דייטשלאנד איז געווארען אן אונפערמיידליכע זאך. אבער זייט דאן האט זיך א סך געענדערט. ווען טירפיץ וואלט אין 1912 מסכים געווען צו אנערקענען ענגלאנד'ס איבערמאכט אויפ'ן ים, ווי היטלער האט דאס איצט געטון, וואלט דאס פאר דער ענטוויקלונג פון די געשעהענישען געהאט אן ערשטקלאסיגע בעדייטונג, אין די עפענטליכע מיינונג אין ענגלאנד וואלט זיך סוף־כל־סוף ארויסגעזאגט לטובת דייטשלאנד.

היינט אבער האט דער ים שוין אויפגעהערט צו זיין דער ברייטער וועג פון דער ענגלישער פאלקס־פערטיידיגונג. א סך מענשען זענען נאך אין דעם איבערצייגט, אבער דער נייער דור, וואס קומט איצט צו דער מאכט, און אפילו די רעגירונג אליין, פערשטעהען, אז ענגלאנד'ס זיכערקייט איז אין א גרעסערער מאס אפהענגיג פון דער הערשאפט אין דער לופט, ווי פון דער איבערמאכט אויפ'ן ים.

דער דייטשער זשעסט איז פאר שפעטיגט מיט 25 יאהר. פערשטעהט זיך, אז אויך איצט וועט דאס ענגלאנד נישט גרינגשעצען. בעסער שפעטער ווי קיינמאל נישט.

א „זקני־ציון" פראצעס איז בעלגיען?
די נאצי־העצע אונטער א געפערליכן דעק־מאנטל — ס'מעהרן זיך די אנטיסעמיטישע בלעטלעך אין בעלגיען — דער יוד. ווידערשטאנד — א געריכטס־אקציע צו פערווערן די אנטיסעמיט. ליטעראטור

(בריף פון בעלגיען)

צו די לעצטענס אין בעלגיען געגרינדעטע אנטיסעמיטישע און פראהיטלערישע בלעטלעך איז צוגעקומען נאך א נייע בלעטעל, וואס אפיציעל ווערט עס ארויסגעגעבען דורך א געזעלשאפט, וואס טראגט דעם נאמען „אנטי קאמוניסטישע אקציע".

אז איהר נעהמט דאס בלעטעל אין האנד אריין, איז די ערשטע זאך וואס ווערט אייך אויפפאלענד אנ'ארטיקעל וואו היטלער ווערט געלויבט פאר זיין ערפאלגרייכען קאמף געגען דעם קאמוניזם, באלד דערנעבען — אויף דער ערשטער זייט געפינט זיך טאקע — א בילד פון היטלערן און — איבער איהם — אנ'אויפשריפט: „דיקטאטור, פאטערלאנד, עהרליכקייט", און לעבען דעם בילד פון היטלערן א קאריקאטור פון די פערטיידיגער פון דעמאקראטיע: בלויז יודישע פנימער, — לויט דעם בעקאנטען אנטיסעמיטישען פארשטעלונגס־ווילען — קרומע נעז אפילו טראצקי — מיט א מגן דוד דווקא! — פעהלט נישט אין דער דאזיגער גאלעריע פון יודען־דעמאקראטען....

אבער וועגען יודען, איז אין דעם גאנצען נומער נישטא קיין איינציג ווארט דער איינציגער סימן פון דער יודישקייט אין דער אויסגאבע איז אנ'אנאנס, וואו מען רעקאמענדירט דעם בעלגישען עולם צו לייענען די בעריהמטע „פראטאקאלען פון חכמי ציון" אלס א דאקומענט וואס וועט „איטליכען בעוויזען די נייע יודיש־פריימויערישע פערשווערונג געגען די איצטיגע מלוכות און די אמתע סיבות פון אונזערע ליידען".

דאס וואס אין דעם בלעטעל איז נישט פאראן קיין אפיציעלער אנטי־יודישער ארטיקעל איז זיכער נישט קיין צופאל; דאס איז אנ'אנהויב פון א נייער היטלעריסטישער טאקטיק אין איהר „אויפקלערונגס ארבייט". מען טרעט נישט מעהר ארויס אפען געגען יודען סתם נאר געגען „יודישען איינפלוס". מען רופט נישט צו אנטיסעמיטיזם, נאר מען פערטיידיגט היטלערס „אנטיבאלשעוויסטישע" פאליטיק און מען מאכט זיך פערגעסען וועגען יודען אין דייטשלאנד; מען לויבט דעם נאצי־רעזשים בכלל און מען רופט די בעלגיער צו קעמפען פאר אזא מין רעזשים.

*

אז דאס איז איצט די נייע טאקטיק פון דער בערלינער פראפאגאנדע צענטראלע, קאן מען זעהען פון דעם פאקט, וואס די פלעמיש־נאציאנאליסטישע פרעסע היט זיך זעהר שטארק צו בענוצען היטלעריסטישע פראזען. זי רעדט נישט — לויט דעם „שטרייכער־רעצעפט" — געגען דער יודישער וועלט הערשאפט, געגען דעם ווילען פון די יודען צו פערכאפען די מאכט איבער אלע קריסטליכע פעלקער — זי טוט זיך איהר יודענפיינדליכע ארבייט אונטער א דעק־מאנטעל; זי איז נישט, דוכט זיך, געגען יודען. זי איז נאר פאר היטלערן און שטיצט די פאליטיק פון דייטשלאנד. און דאס קאמישע אין דער דאזיגער טרויעריגער ערשיינונג איז, וואס די אלע בלעטער פון דעם דאזיגען נייעם סארט אין בעלגיען טרעטען ארויס געגען אונז פאר אונזער „קריגס־העצע": מיר הייסט עס — מיר יודען, דעמאקראטען און פאציפיסטען, — העצען צום קריג ווייל מיר בעקעמפען דעם היטלעריסטישען רעזשים און דעם נאצישען אנטיסעמיטיזם! ...

*

אבער די דאזיגע נייע פרא־היטלעריסטישע טעטיגקייט אין בעלגיען איז נישט די איינציגע און אוודאי נישט די איינציג געפעהרליכע, פאראלעל מיט דער פערשלייערטער „נישט אפיציעלער" נאצי־טעטיגקייט געגען יודען אין בעלגיען געהט אן גלייכצייטיג די העצע פון אפען־אנטיסעמיטישע בלעטלעך. די דאזיגע אנטיסעמיטישע בלעטלעך פיהרען אן א העצע פון א מיאוס'ען סארט. און זעהר ריכטיג האט אפגעשאצט זייער געפעהרליכקייט א בעקאנטער יודיש־בעלגישער געזעלשאפטליכער טוער, ווען ער האט ערקלערט, אז — „אמת, דאס בעלגישע פאלק האט צו פיל געזונטען פערשטאנד אויף צו גלויבען די אלע בבא־מעשיות, אבער עס איז אויך נישט וויניגער אמת, אז זאכען וועלכע מען האמערט איין אומגעשטערט טאג־איין, טאג־אויס — און ווען קיינער פרובט נישט צו בעווייזען דאס געגענטייל, ווערען זיי סוף כל סוף פאר דעם פשוטען עולם אמתן..." ס'איז זעהר א טרעפליכע אפשאצונג פון דער געפאהר.

און — אין די פיהרענדע יודישע קרייזען אין בעלגיען הויבט מען אן אלץ מעהר און מעהר צו רעדען וועגען דער דאזיגער סכנה, ס'איז א פאקט אז ביי אונז ווערט איצט פערשפרייט זעהר א סך אנטיסעמיטישע ליטעראטור, בעזונדערס די „פראטאקאלען פון די חכמי ציון" רעדט מען טאקע וועגען דעם, אז די בריסעלער אדער אנטווערפענער יודישע קהלה זאל פרובען אנקלאגען די פערשפרייטער פון די דאזיגע שמוץ־שריפטען אין געריכט, בכדי ארויסצוקריגען א אפיציעלען פערבאט פון געריכט די שריפטען צו פערשפרייטען, עס בעשטעהט נעמליך אין בעלגיען א געזעץ געגען פערשפרייטען ביכער וואס פערדארבען די גוטע זיטען פונם לאנד — האלט מען אין יענע יודישע קרייזען פאר זעהר מעגליך ארויסצוקריגען פון געריכט אנ'אורטייל וואס זאל דעם דאזיגען מין שריפטען ארייננעהמען אין כלל פון אונזיטליכער ליטעראטור. איז דעריבער נישט אויסגעשלאסען אז גאר אינגיכען זאלען מיר אין בעלגיען האבען א מין פראצעס געגען די „פראטאקאלען פון די חכמי ציון".

*

עס זעהט אויס אז עס בלייבט נישט קיין אנדער אויסוועג ווי בעקעמפען דעם אנטיסעמיטיזם מיט דעמזעלבינען וואפען — מיט דעם כוח פון געדרוקטען ווארט, און דער פערטיידיגונגס קאמיטעט געגען אנטיסעמיטיזם אין בריסעל האט טאקע צו דעם צוועק די טעג אנגעהויבען ארויסצוגעבען א פראנצויזישע האלב מאנאט־שריפט „לא טריבין זשואיוו".

דערוויל אבער ווערט די נאצי העצע דא אלץ מעהר און מעהר געפעהרליך.

מ. י. נירענבערגער.

וואס האט גערינג אויפגעטון מיט זיין רייזע איבערן באלקאן

בולגאריען לעבט איבער אונרוהיגע טעג: די רעגירונג האט, בכדי צו בערוהיגען די בעפעלקערונג צוגעזאגט איינצופיהרען רעפארמען, וואס זאלען ענדערען דעם צושטאנד, וואס איז געשאפען געווארען דורך דעם ארויסטריט פון דער גרופע אפיצירען. די רעגירונג האט געמוזט אראפנעהמען פון אלע ציווילע פאסטענס די אפיצירען, אנהענגער פון יענער גרופע און אויסטוישען זיי אויף ציווילע פערזאנען.

נישט קיין קליינע ראלע האבען דא געשפילט די פאליטישע טוער, וואס האבען א לענגערע צייט געלעבט אלס עמיגראנטען אין יוגאסלאוויען נאך זייער צוריקקומען קיין בולגאריען זענען זיי געווארען הייסע אנהענגער פון א בולגאריש־יוגאסלאווישע דערנעהנטערונג.

נאך מיט מעהר שארפקייט ענטוויקלען זיך די געשעהענישען אין גריכענלאנד. די וואהלען צום פארלאמענט זענען געווען ווי פרוב־רעפערענדום צו דער פראגע וועגען צוריקשטעלען די מאנארכיע. די רעפובליקאנער האבען אנגעשטרענגט אלע זייערע כוחות צו דערגרייכען א נצחון נאך מעהר צוליב דעם, וואס דער פרעטענדענט אויפן גריכישען טראהן, האט ערקלערט, אז ער וועט צוריקקומען קיין גריכענלאנד, נאר אין פאל ווען 75 פראצענט פון פאלק וועט זיך ארויסזאגען פאר א מאנארכיע.

א קעניג וויל מען איצט אין גריכענלאנד נישט דערפאר, וואס די צאהל מאנארכיסטען איז געשטיגען נאר דערפאר צוליב וואס מען חלומ'ט אין אנדערע לענדער וועגען א פיהרער מיט א שטארקער האנד: די אונערטרעגליכע לעבענס־שוועריגקייטען רופען ארויס א שטרעבען צו אנ'ענדערונג. די דינאסטיע, וועלכע מען האט פערטריבען אהן שום וויכטיגע סיבה, רופט מען איצט צוריק אויך אהן שום וויכטיגע סיבה.

אויך אין יוגא־סלאוויען טרעפט די רעגירונג אן אויף שוועריגקייטען. ווי בעוואוסט, האט סעפטי־טשעס רעגירונג, בעת די וואהלען צום פארלאמענט אפגעהאלטען א נצחון: אנדערהאלבען מיליאן שטימען געגען 900 טויזענט פון דער פעראייניגטער אפאזיציע און א דאנק דער ספעציפישער וואהל־ארדינאנציע האט די רעגירונגס־גרופע בעקומען א געוואלדיגע מעהרהייט אין פארלאמענט.

אבער די אפאזיציע האט אנגענומען א נייע טאקטיק. זי איז בכלל נישט געקומען אין פארלאמענט. אויף א פעראייניגטע פערזאמלונג פון דער אפאזיציע אין זאגרעב איז בעשלאסען געווארען צו באיקאטירען דעם פארלאמענט, ווייל די וואהלען זענען געווען „געפעלשט", ווי מען שמועסט זאלען די כארוואטישע דעלעגאטען האבען בעשלאסען אפצוהאלטען זיצונגען און ארבייטען אונאפהענגיג פון בעלגראדער פארלאמענט.

ווי מען ווייזט אן האט די רעגירונג געמאכט דעם פעהלער, וואס זי האט פאר די וואהלען מבטל געמאכט צוויי וואהל־ליסטעס. פון דער נאציאנאלער פארטיי און פון דער סאציאליסטישער. ביי די וואהלען וואלט קיין איינע פון די ליסטעס נישט אנגעצויגען קיין בעדייטענדע צאהל שטימען. אזוי האבען זיי אלע געשטימט פאר דעם פיהרער פון די כארוואטען מאטשעקען און אזוי ארום געשטיצט זיין פאזיציע. איצט טענה'ט ער, אז פאר איהם האט זיך ארויסגעזאגט א מיליאן שטימען. די אפאזיציע איז צופרידען מיט דעם דאזיגען מיליאן שטימען. און די רעגירונג מיט דעם נצחון. איינס איז אבער זיכער אז די אפאזיציאנעלע שטימונגען וואקסען. מען מאכט דער רעגירונג פארוואורפען, אז זי האט נישט געראפט זוכען קיין סימפאטיעס ביי די גרופען, וואס זענען אין די לעצטע יאהרען געשטאנען מחוץ דער מלוכה'שער ארבייט. סעפטיטש, ווען ער איז געווארען פרעמיער האט בעפרייט מאטשעקען און געגעבען א טיילווייזע אמנעסטיע א קליינע גרופע פאליטישע פער'משפט'ע. אין זאגרעב האט מען דאס פערשטאנען אלס שוואכקייט.

אין איצטיגען מאמענט זענען אבער אלע אינערליכע פראגען אוועקגעשטעלט געווארען אין א זייט אוי מען האט נאר געשמועסט וועגען געהרינגס וויזיט אין בעלגראד. מען ווייזט אן, אז פאר גערינגען האט מען ארויסגעוויזען אנ'אויסערגעוועהנליכען כבוד: א מיטאג ביים פרינץ־רעגענט, טיי ביי דער קעניגין אלמנה, דעקארירט געווארען מיטן ארדען פון ווייסען אדלער, דאס אלץ בעווייזט, אז מען האט זיך צו זיין וויזיט בעצויגען מיט גרויס אויפמערקזאמקייט.

פאר אלע איז קלאר, אז גערינג האט בעזוכט בעלגראד נישט גלאט צוליב פערגעניגען. מען שמועסט, אז ער האט געמאכט גאנץ קאנקרעטע פארשלאגען וועגען בויען פאר דייטש געלד זעהר וויכטיגע אביעקטען, וואס זאלען האבען אנ'עקאנאמישע בעדייטונג פאר יוגא־סלאוויען און דייטשלאנד. אז ער איז געקומען מיט וויכטיגע אויפטראגען איז צו זעהן נאך דערפון, וואס אויסער די צאהלרייכע זאמענקונפטען אויף פערשידענע באנקעטען מיט דעם אויסערן־מיניסטער, קריגס־ און פינאנץ־מיניסטער — די וויכטיגסטע פיגורען פון דער איצטיגער רעגירונג, האט ער נאך אפגעהאלטען א לענגערען געשפרעך מיט יעפטישען און מיט דעם קריגס־מיניסטער זשיווקאוויטש.

מען דארף אננעהמען אז איצט וועט זיך אנהויבען א געוויסע עקאנאמישע דערנעהנטערונג צווישען יוגא־סלאוויען מיט דייטשלאנד.

ווירטשאַפטליכע פּלענער פון דער רעגירונג

אויף דער קראַקאָווער פאָרשטאָט אין וואַרשע געפינט זיך הינטער קראַטעס און אַ קליין גערטענדעל, דער בנין פון מיניסטאָרען-ראַט.

געהעהן איז אַ צייט, ווען דאָרט איז געווען לעבעדיג און ריהרעוודיג, געווען איז דאָס אין די צייטען פון באַרטעל, פון יענדזשעיעוויטש, פון קאָזלאָווסקי. אויטאָס זענען געפאָהרען אַריין און אַרויס. בעאַמטע און דיפּלאָמאַטען זענען געקומען און אַוועקגעגאַנגען. אין די פענסטער פון בנין האָט זיך אָוענד-צייט געלויכטען, אַני־אַרבייט איז דאָרט אָנגעגאַנגען זעהר אַנ'אינטענסיווע — און אַ טיילווייז עפענטליכע. זשורנאַליסטען זענען געווען ווילקאָמען, מען האָט זיי העפליך און מיט אַ שמייכעל אויפגענומען און ווי ווייט מעגליך, אויף וויפיל דער שטאַאַטס-אינטערעס האָט עס ערלויבט, האָט מען זיי אינפאָרמירט וועגען די פּלענער און אַרבייטען פון דער רעגירונג.

היינט איז אין פּוילען, ווי בעקאַנט, אַ גאַנץ אַנדערע צייט — און דורכ'ן יאָגט אויך איבער'ן לאַנד אַ גאַנץ אַנדערער ווינד. מערקווירדיג, ווי איין פּערזאָן, די פּערזאָן פון רעגירונגס-שעף, ווען די בעוועגט זיך נאָר אויפ'ן פּאָליטישען האָריזאָנט, בלאָזט די אַריין — אין גאַנצען דאָזיגען רעגירונגס־אַפּאַראַט אַ נייעם ווינד און צעשפּרייט איבער'ן גאַנצען לאַנד אַ נייע אַטמאָספערע. און נאָך איין זאַך איז מערקווירדיג: ווי שנעל און ווי גוט עס פּאַסט זיך צו דער נייער רעגירונגס־פּערזאָן די גאַנצע אַדמיניסטראַציע, ווי שנעל די דערפילט אינסטינקטיוו דעם כאַראַקטער פון נייעם שעף. היינט בלאָזט אין פּוילען דער „ווינד" פון פּולקאָווניק סלאַוועק.

פּולק. סלאַוועק בעהערט צו די קאָנספּיראַטאָרען וועלכע זענען געשטאַנען אין די ערשטע רייהען פון קאַמף פאַר דער אומאָפּהענגיגקייט פון פּוילען. פּולק. סלאַוועק געהערט צו יענער גרופּע האַרט ערפאַהרענע פּאָליטיקער, וועלכע ווילענדיג דורכזעצען אַ געדאַנק, שאַפען זיי אַרום דעם געדאַנק אַנ'אַטמאָספערע פון געדיכטער געהיימניספולקייט און אונטער דער דאָזיגער דעק שיידען זיי אויס דעם געדאַנק און טאַט.

פּולק. סלאַוועק איז געשטעלט געוואָרען אין שפּיץ פון דער איצטיגער רעגירונג אין פּוילען מיט דעם ציל צו געבען דעם לאַנד אַ ניי אויסזעהען, אויף דער באַזיס פון דער נייער פאַרפליכטענדער קאָנסטיטוציע. דאָס מיטעל צום דאָזיגען ציל בעדאַרף צו זיין דאָס אָננעהמען דורכ'ן סיים די ניי־אויסגעאַרבייטע וואַהל-אָרדינאַציע, פונאַנדערלאָזען דעם סיים, אויסשרייבען נייע וואַהלען, שאַפען דעם נייעם סיים, וואָס זאָל זיין דער „טשוואַק" פון דעם מלוכה־לעבען, און דאַן...

און דאַן — איז אָבער געשעהען עפּעס וואָס אַזוינס וואָס האָט געגעבען אַ פרישען אינהאַלט און אַ פרישען זין דעם אויסטויש פון דער פּרעמיער־פּערזאָן אויף פּולק. סלאַוועק. מאַרשאַל פּילסודסקי איז פּלוצלינג פאַר'ן לאַנד — געשטאָרבען. די רעגירונג איז אויף אַ מאָמענט געבליבען אין פערלעגענהייט. פּרעמיער סלאַוועק אָריענטירט זיך און דעצידירט זיך אָבער שנעל. און — אין הסכם מיט דעם אַלגעמיין אָנגענומענעם „פּרינציפּ", אַז אין אַ מאָמענט, ווען מ'דערפיהלט זיך וואַקעלדיג, ווען מען האָט מורא פאַר דער אייגענער עקזיסטענץ און מען וויל זיך שנעל ראַטעווען — נעמט מען זיך צו דער „עקאָנאָמישער פראַגע". און דער פּרעמיער סלאַוועק האָט שנעל און געהיים צונויפגערופען דעם עקאָנאָמישען ראַט ביים פּרעזידיום פון מיניסטאָרען־ראַט און פאַראָרדענט אַלע מעהעריגע מיניסטאָרען: נעמען זיך צו פאַרבעסערען די עקאָנאָמישע לאַגע פון לאַנד און דעם מאַטעריעלען וואוילבעשטאַנד פון דער בעפעלקערונג.

וואָס דאָס הייסט „פאַרבעסערען די עקאָנאָמישע לאַגע" און דעם „מאַטעריעלען וואוילבעשטאַנד" ווייסען מיר נישט. און וועלען עס קיינמאָל נישט וויסען. די סביבה פון פּרעזידיום-שעף, פּולק.

(אַ בריף פון וואַרשאַ)

סלאַוועק, איז פערהילט אין אַ שלייער פון טיפער — אָפט כמעט מעלאַנכאָלישער — געהיימניספולקייט און ווערט דערדריקט אונטער דער לאַסט פון „שווייגען און טון", אונטער וועלכע עס האָט זיי געשטעלט דער פּרעמיער. ביים היינטיגען טאָג וועט איהר נישט טרעפען מעהר קיין נייגעריגען — דעם נייגעריגסטען — זשורנאַליסט אין די זאַלען פון פּרעזידיום פון מיניסטאָרען-ראַט. די וואָזשנעס לעכצען שוין נאָך אַ זשורנאַליסטישע וויזיט-קאַרטע, נאָך אַ ידיעה'לע פון די זשורנאַליסטען, וואָס זיי פלעגען אַרויסברענגען פון די מיניסטאָרען-קאַבינעטען. די זשורנאַליסטען קומען שוין גאָרנישט דאַ אַהער. זעלטען ווען ווערט אַ ראָמאַנטיקער זיך שטעלען פאַר'ן בנין אויף דער גאַס און אַרויפקוקען צו דעם איינציגען — אָדער צו די איינציגע — פענסטער, אין וועלכע עס אַרבייט דער פּרעמיער, אָדער וואו עס לייכט זיך אין אָוונט מעהר נישט.

דאָך... נישטאָ קיין סודות פאַר דעם זשורנאַליסט. עפּעס פון פיל מוז ער וויסען, אַנדערש פיהלט ער זיך פּשוט שלעכט. און אַט דערוויס איך זיך אין אַ געוויסען טאָג, אַז דער און דער קאַבינעט-דירעקטאָר „ווערט" זיין מעהר ווי געוועהנליך בערעדעוודיג — (וואָס זשורנאַליסטען ווייסען אַלץ נישט...) און אויב אַזוי מוז מען דאָך שטעהען אויף דער וואַך, אפשר וועט עפּעס אַרויס פון יענער זייט קאָרדאָן...

און איך בין איצט אומשטאַנד צו אינפאָרמירען מיינע לעזער איבער פּראָיעקטען און פּלענער — צוגעגרייטע און נאָך נישט בעאַרבייטע — פון דער רעגירונג אויף דעם ווירטשאַפטליכען געביט.

די רעגירונג שטעהט אויפ'ן שטאַנדפּונקט, אַז זי טאָר זיך נישט איילען, אַז יעדער [illegible] פּראָיעקט, וועלכער האָט דירעקט אָדער אומדירעקט דעם צוועק צו פאַרבעסערען די ווירטשאַפטליכע לאַגע אין לאַנד מוז צוערשט אַדורכגעהען אַלערליי רעסאָרטען, וועלכע קאָנען האָבען עפּעס איבער דעם צו זאָגען און ערשט דאַן מוזען גענוי בעטראַכט ווערען אַלערליי בעמערקונגען און אויף דעם סמך ערשט רעדאַגירען דעם פּראָיעקט.

די רעגירונג שטעהט בכלל אויפ'ן שטאַנדפּונקט פון אונבעריהרליכקייט פון די היינט עקזיסטירענדע ווירטשאַפטליכע יסודות אין לאַנד און אַלערליי איהרע רעפאָרמען בעציען זיך איינציג צו פּרטים פון דער ווירטשאַפטליכער סטרוקטור, ווילען בעזייטיגען געוויסע ביוראָקראַטישע פעהלערן כדי אַזוי אַרום צו פאַרלייכטערען דאָס לעבען פון בירגער.

די רעגירונג זאָרגט זיך בכלל פאַר'ן בירגער איצט אי עס איז ערב וואַהלען (כאָטש ביי דער בע־בע וואַהל־אָרדינאַציע דאַרף זי בכלל נישט צו בעטען זיך ביי די בירגער קיין שטימען), אי מען דאַרף און מען וויל פאַקטיש פאַרבעסערען די ווירטשאַפטליכע לאַגע. פּוילען איז אַ ביליג לאַנד אָבער אַנ'אָרים לאַנד. מען וויל אַלזאָ פיהרען אַזאַ תבואה־פּאָליטיק, אַז אי דער פּויער זאָל קאָנען עסען און אָנטון זיך אַ פּאָר שיך, און אי דער „שטאָט-עלעמענט" זאָל נישט זיין געשעדיגט. די רעגירונג גרייט איצט צו אַ ברייט-פאַרמאָסטענע געזעץ־אַקציע צו הויבען דעם לעבענס - ניוואָ פון דאָרף.

אויך אין דער האַנדעלס־געזעצגעבונג גרייט זיך די רעגירונג צו אינגערירען מיט נייע געזעצען, וועלכע זאָלען געוויסע ביז־איצטיגע פאַרהעלטנישען סאַנירען און אַ טייל איינגאַנצען בעזייטיגען, כדי זיי יורידיש און מעריטאָריש צוצופּאַסען צו דער נייער מלוכה-סטרוקטור. דאָס זאָל זיך קודם כל בעציהען אויף געוויסע האַלבע און גאַנץ־אָפיציעלע ווירטשאַפטליכע אינסטיטוציעס, וועמענס כאַראַקטער מען וויל גרינדליך איבערענדערען. די רעגירונג האָפט, אַז די דאָזיגע ענדערונגען וועלען זיך גוט אָפּרופען אין דער קאָנסעקווענץ אויף דעם ווירטשאַפטליכען לעבען פון לאַנד.

יעקב קראָמאַלאַווסקי.

דער וועג פון קינד אין דער קבוצה

(פון אַ בעזוך אין ארץ־ישראל)

פון ש. ראָזענפעלד

קוים עטליכע טעג אַלט, קומט דאָס ניי־געבוירענע קינד אַריין אין דער קינדער־היים, וואָס געפינט זיך אין יעדען אָרט וואו קינדער ווערען געבוירען, און די גאַנצע צייט וואָס די מוטער איז פאַרנומען מיט איהר אַרבייט, געפינט זיך דאָס קינד אונטער דער אויפזיכט. ווי די ערשט־געבוירענע הינדלעך אין די שטייגלעך. אַזוי געפינען זיך די פּיצלעך קינדער אין זייערע שטייגלעך, — יעדעס קינד לויט זיין גרויס און לויט זיין בעוועגליכקייט. נאָך דער אַרבייט נעהמט די מוטער דאָס קינד אַהיים, וואו עס נעכטיגט מיט די עלטערען און געניסט פון דעם גליק, וואָס די ליבע פון די עלטערען קאָן געבען די קינדער. וואָס מעהר דאָס קינד ענטוויקעלט זיך אַלץ מעהר בעמיהט מען זיך צו ווירקען אויף איהם אין גייסט פון די עלטערען און אין גייסט פון דער סביבה, וואו ער איז געבוירען און וואַקסט; דעם גייסט פון גערעכטיגקייט, דעם גייסט פון גלייכקייט און — אַרבייט, וואַקסט דאָס קינד אונטער, קומט עס אַן אין קינדער גאָרטען, און נאָכ'ן קינדער גאָרטען אין דער פאָלקס־שול און פון דער פאָלקס־שול צו דער אַרבייט, אין דער ווירטשאַפט, איינאיינעם מיט די עלטערען, אָדער אין אַנדערע ישובים.

פאַרמאָגט די „הסתדרות" אַ „ערציהונגס-צענטער" וואָס פיהרט אָן מיט דער גאַנצער ערציהונגס אַרבייט, אין 78 פּונקטען, פון זיי זענען: 73 קינדער גערטנער מיט 1,747 קינדער און 49 שולען מיט 3.780 קינדער, ביי דער ערציהונג אַרבייטען 250 לעהרער און לעהרערינס.

ווי ווייט עס איז נאָר מעגליך, דערוועבען די קינדער זייער וויסען נישט בלויז דורך אָנשויאונג נאָר דורך אַרבייט. די אַרבייטען זענען מייסטענס אַזוינע, וואָס קעהרען זיך אָן מיט זעלבסט־בעדינונג, מיט גרינס־וואַקסען און אַמאָל אפילו מיט אויסבריהען הינער. אַרבייט אין קיך, סטאָלעריי, און ד.גל. לערנענדיג ווערען זיי אויך צוגעבונדען צו דער פיה־וועלט, וואָס איז אַ טייל פון יעדער ווירטשאַפט, ווי די קיה, פערד, אייזלען א.ד.גל. און פון גאָר קינדוויז אָן נעהמען זיי אויף זיך דעם עול פון אַרבייט, און פאַראַנטוואָרטליכקייט פאַר דער ווירטשאַפט. אַ פּאָר ביישפּילען פון מיין אייגענער פּראַקטיק:

געהט אַ קינד פון צעהן־עלף יאָהר, שלעפּט פאַר אַ שטריקעל אַנ'אייזעל, וואָס האָט זיך איינגעשפּאַרט און וויל דווקא נישט געהען. דאָס קינד שלעפּט איהם מיט אַלע כוחות גיב איך איהם אַ פראַגע:

— וואָלסטו דען נישט בעסער געטון, ווען אַנשטאָט זיך צו אַמפּערען מיטן אייזעל, וואָלסטו בעסער געווען אין תל אביב און געלערענט אין אַ העברעער שול?

— עט, — מאַכט ער צו מיר ווי אַ גרויסער, — מיינע יונגערע ברידערלעך וועלען שוין אפשר קענען פאָהרען לערנען, אָבער איך, דער עלטסטער, מוז העלפען אין דער ווירטשאַפט, מוז אַרבייטען.

אָדער:

ס'קריגען זיך צוויי מיידלעך און איינע וויינט דערביי מיט ביטערע טרעהרען, וואָס איז געשעהן? אַט וואָס: „נעכטען", דערצעהלט מיר די וויינענדיגע, „האָט נעמי געבוירען אַ קעלבעל, זאָגט זי" און טייטעלט אויף דער אַנדערער, „אַז מ'וועט דאָס קעלבעל פאַרקויפען".

— און וואָס זאָגסטו? — פרעג איך ביי איהר.

— איך זאָג, אַז איך וועל דאָס אויסהאָדעווען און שפּעטער טרינקען זיין מילך — ענטפערט זי, און געענטפערט, וויינט זי זיך פונאַנדער נאָך מעהר.

— און ווער איז עס די נעמי?

— אונזער נייע בהמה די האָלענדערקע; אַלע בהמות — גיט זי צו — האָבען יודישע נעמען..

און אַ קינד פון אַכט יאָהר פאַרברענגט שוין דעם אַנדערען טאָג אויף צו מאַכען אַ ברעטערנעם פאַל אין אַ שטאַל, כדי דעם ניי־געבוירענעם קעלבעל זאָל נישט קאַלט זיין צו ליגען אויף דער הוילער ערד...

און מיט וואָסער אַ ליבשאַפט געהען די קליינע קינדערלעך אַרום די בלימעלעך אין גאָרטען און אין פעלד, לעבעדיגע בעשעפענישען זענען עס פאַר די קינדער; זיי פיהלען מיט דעם צער פונם געוויקס, וואָס מ'בעהאַנדעלט ברוטאַל. און דער באָדען אויף וועלכען זיי טרעטען איז זיי הייליג — ווייל יודישער באָדען, ווייל זייער אייגענער באָדען וואָס זיי זענען גרייט צו שטיצען ביי יעדען פאַל.

און קומט מען מיט דער פראַגע: „וואָס ווערט פון די דאָזיגע קינדער? וואָס ווערט פון דער יוגענט?" קלאָר וואָס: די קינדער „וואָס וואַקסען אויס אין די קבוצות", זיי ווערען און בלייבען אַרבייטער; מענשען וואָס לעבען פון זייער מיה, פון זייער פעלד און פון זייער גאָרטען, פון זייער שטאַל און פון זייער הינער־צוכט, און זענען מענשען קולטורעלע, ענטוויקעלטע, וואָס ווייסען זייער פליכט צו זייער פאָלק, צו זייער קלאַס און צו זייער לאַנד.

וואָרים אויסער דאָס לערנען וואָס זיי בעקומען אין שול, בעקומען זיי אויך נאָך ווייטערע, אויסער־שול־בילדונג. מיט 12 יאָהר צוריק האָט די „הסתדרות" געעפענט שולען פאַר אַרבייטענדיגע קינדער. אין משך פון די צעהן יאָהר, וואָס זיי עקזיסטירען האָבען זיי געשאַפען 45 אָפּטיילונגען וואו עס געפינען זיך 3 טויזענד קינדער.

און יאָהר איין יאָהר־אויס קומען חברים פון שטאָט און פון די קאָלאָניעס אין די ווירטשאַפטען פון עמק הירדן כדי זיך צו פערפולקאָמען אין לאַנד ווירטשאַפט דאָרט מישען זיי זיך אויס מיט די קינדער וואָס וואַקסען ס'גאַנצע לעבען אין די קבוצות, און אין די מושבים און בילדען נאָכדעם אַ פרישען יונגען אַרבייטער כּוח אין דער „הסתדרות".

און ווערט אַזאַ גרופּע צייטיג גענוג, שאַפט מען פאַר איהר אַנ'איינגענעם ישוב פּונקט, אַזוי האָט מען מיט 7 יאָהר צוריק געשאַפען די קבוצה נ ע נ ה — איינע פון די שענסטע און פעסטסטע ישובים, וואָס ארץ ישראל האָט פאַרמאָגט — פאַר אַ גרופּע פון דער אייגענער אַרבייטענדיגער יוגענד, קיין שענערס קאָן מען זיך נישט ווינשען.

נענה פאַרמאָגט שוין איצט 300 חברים יוגענד.

אָבער אויך דערמיט ענדיגט זיך נישט די דערציהונג און ענטוויקלונג פון יודישען אַרבייטער־קינד. די „הסתדרות" פיהרט אָן קורסען פאַר העברעאישער שפּראַך און ליטעראַטור — דערוויפּט פאַר די ניי־געקומענע וואו עס לערנען איצט 2500 תלמידים און בעשעפטיגען 23 לעהרער. אַ חוץ דעם עקזיסטירען וויסענשאַפטליכע קורסען אין פאַרשיידענע ערטער פון לאַנד; דערצו — אַנ'אַרבייטער־סעמינאַר אין ירושלים (מיט 97 תלמידים); קורסען פאַר פאַך־אויסבילדונג אין תל אביב (מיט 74 תלמידים). און אין די פאַרשידענסטע ווינקלען פון לאַנד אַרבעט אין די קולטור אָפּטיילונג פון דער „הסתדרות" פאָרלעזונגען: וויסענשאַפטליכע, פּראָפעסיאָנעלע, פּאָליטישע און ליטעראַרישע און ד.גל. צוהילף דער דאָזיגער אַרבייט שטעהט אַ גרויסע ביבליאָטעק וואָס פאַרמאָגט קרוב צו 80 טויזענד ביכער. דאָס איז די „צענטראַלע ביבליאָטעק" פון דער „הסתדרות", וואָס געפינט זיך אין תל אביב, זי האָט 50 אָפּטיילונגען אין אַלע עקען פון ישוב, וואָס בייטען פון צייט צו צייט זייערע ביכער צווישען איין אָפּטיילונג און דער צווייטער. זיי ווערען אויך בעגלייט מיט צענדליגער ציטונגען און אַנדערע פּעריאָדישע אויסגאַבען, עס עקזיסטירט אויך אַ דראַמאַטישער אַרבייטער טעאַטער: „אוהל", וואָס האָט לעצטענס געמאַכט אַ טור איבער אייראָפּע, מיטן גרעסטען קינסטלערישען און מאַטעריעלען ערפאָלג. און אויך די „הבימה" גיט פון צייט צו צייט פאָרשטעלונגען פאַר די אַרבייטער צו נידעריגע פּרייזען, דאַרף מען נאָך אפשר דערמאָהנען די טעגליכע ציטונג „דבר".

אויספלוגען קיין פּאַלעסטינע
פון 630.— זל. אָן
אָרגאַניזירט
„אַרביס" פּיעטריקאָווער 18, טעל. 33-49
אויף הנחה-פּעסער קיין טשעכאָ-סלאָוואַקיי און יוגאָסלאַוויע.

אַ רעגען-שירעם...

(סקיצע) —:— פון ז. ווייבפּער

דער רעגען איז געקומען פּלוצלינג מיט גרויסע טראָפּענס, און עס האָט נישט געדויערט לאַנג, אַז דער גלאַנציגער אַספאַלט זאָל אָפּענטפערען צו יעדען פאַלענדיגען טראָפּען מיט אַנ'איבערגעקעהרט שפּיצענדיג רעגען־שירעמל.

זילבערמאַן איז געשטאַנען אויף אַ ראָג פון אַ גאַס אונטער אַנ'אַבדעכעל פון אַ געשעפט און געקוקט אויף די פאַלענדיגע רעגען־טראָפּענס און נישט בעמערקט, אַז אין שכנות מיט איהם, אונטער דעם זעלבען דעכעל שטעהט אַ מיידעל און בעטראַכט דערווייל די קליידלעך, וואָס זענען געווען אויסגעשטעלט איבע'ם גרויסען בעלויכטענעם שוי־פענסטער, וואָרום זיינע אויגען זענען געווען פאַרנומען מיט די דינע אויפבעטויכטע איבערגעקעהרטע רעגענשירעמלעך, וואָס יעדער פאַלענדיגער רעגען־טראָפּען האָט פונים אַספאַלט אַרויפגעשלאָגען.

זילבערמאַן האָט זיך דערפיהלט עפּעס זעהר גרינג און שטיפעריש און אַ רגע האָט ער געהאַט דאָס געפיהל, ווי אַוועקצולאָזען זיך איבער דער גאַס און לאָזען דעם פרעהליכען רעגען פאַלען איבער זיך.

ער האָט שוין טאַקע געמאַכט אַ בעוועגונג דאָס צו מאַן, אָבער דאַ האָט ער פּלוצלונג דערהערט הינטער זיך אַ קלינגענדיג, גרינג מיידליש קול:

— [illegible] אייערע שענע האָר.

ער האָט זיך אומגעקוקט און פון זיין מויל האָט זיך אַ רוס געטון אַ פראַגע:

— האַ?

— אייערע שענע האָר, — האָט דאָס מיידעל איבערגעחזר'ט און דערביי געקוקט אויף איהם מיט אַ שטיפערישען קוק דורך איהרע גרויסע, צעעפענטע בלויע אויגען.

— הום, יאָ — האָט ער בעוויזען אַרויסצומורמלען אין זיין איבעראַשונג און איז שוין געבליבען שטעהן, ווי אַ צוגעשמידעטער צום אָרט.

זילבערמאַן האָט געפיהלט ווי עפּעס צו זאָגען און טאַקע געזאָגט:

— רעגענשירעמלעך.

— רעגענשירעמלעך?

— נו, יאָ — האָט ער רויטלענדיג זיך אין זיין פּנים געזאָגט און דערביי אָנגעוויזען אויף די פאַלענדיגע רעגען־טראָפּענס איבער'ן אַספאַלט:

— איהר זעהט? — האָט ער געפרעגט שוין קומענדיג אַביסעל צו זיך.

דאָס מיידעל האָט אָנגעשטרענגט איהרע בליקען און זיך צעלאַכט אַ פרעהליכע:

— יאָ, טאַקע, יעדער טראָפּען שלאָגט צוריק אַרויף פונ'ם אַספאַלט אַביסעלע וואַסער, וואָס קוקט אויס, ווי אַ רעגענשירעמעל.

— מען קאָן זיי אָבער נישט בענוצען — האָט ער געזאָגט.

— זיי פאַרשווינדן באַלד צוריק, — האָט זי בעמערקט.

— און זיי זענען וואַסערדיגע — האָט ער בעדויערט.

זי האָט אויף אַ רגע אַ קוק געטון מיט אַ ווייכען, מילדען בליק:

— מיין רעגענשירעמעל איז נישט פון וואַסער און ער פאַרשווינדט נישט.

אַט אַזוי האָט זי געזאָגט און זיך עפּעס אַזוי ווי פאַרשעמט פאַר די אייגענע ווערטער...

ער האָט בעמערקט איהר פאַרלוירענקייט און אַ קוק געטון אויף איהר מיט וואַרעמקייט.

— איהר זענט זעהר פריינדליך, פריילין.

זי האָט געוואָלט ענטפערען אויף זיין בעמערקונג און האָט עפּעס נישט געפונען דאָס ריכטיגע וואָרט.

— איהר געהט רעכטס? — האָט ער ביי איהר געפרעגט.

— ניין, לינקס — האָט זי געענטפערט און זיך צעשמייכעלט אין אַ פּלוצלונגדיגער פאַרלוירענקייט.

זילבערמאַן האָט זיך פרעהליך צעלאַכט און געזאָגט:

— מען קען געהן לינקס אויך.

זי צעעפענט איהר זיידען רעגענשירעמל און זילבערמאַן האָט געפרעגט אין אַ העפליכען טאָן, צי ער מעג נעמען איהר אָרעם.

— איהר מעגט, — האָט זי פרעהליך געזאָגט.

זיי האָבען אַוועקגעשפּאַצירט לינקס פון דער גאַס און אויף אַנ'אַנדער גאַס האָבען זיי זיך שוין פאַרנומען אויף רעכטס.

יודישע קאַמבאַטאַנטען פון 12 לענדער פערזאַמעלט זיך אויפ׳ן קאָנגרעס אין פּאַריז

פּראָקלאַמירט דעם קאַמף פאַר יודישע רעכט אין אַלע לענדער פון אונטערדריקונג

פּאַריז.

די וועלט־קאָנפערענץ פון די יודישע קאַמבאַטאַנטען האָט זיך [illegible] שבת אָוונט אין זאַל פון דער פעדעראַציע.

שוין צו דער ערעפנונג זענען געקומען דעלעגאַציעס פון יודישע קאַמבאַטאַנטען פון 7 לענדער צווישען זיי אויך פון אַמעריקאַ און ענגלאַנד.

געעפנט די קאָנפערענץ האָט ה׳ וואַניקאָף, סעקרעטאַר פון פערשטענדיגונגס — קאָמיטעט פון די פּאַריזער יודישע קאַמבאַטאַנטען און וואָלאָנטערען־אָרגאַניזאַציעס.

ה׳ וואַניקאָף זאָגט:

„דער פּראָיעקט צו שאַפען אַ קאָנטאַקט צווישען די יודישע פראָנטקעמפער איז ענדליך רעאַליזירט געוואָרען. מיר זענען היינט פערזאַמעלט אויף דער ערשטער וועלט — קאָנפערענץ פון געוועזענע יודישע קאַמבאַטאַנטען. דער צוועק פון אונזער קאָנפערענץ איז צו דערמאָנען דער וועלט אַז יודען האָבען ערפילט זייער פליכט צוגלייך מיט אַלע, שיצען אונזערע רעכט אַלס געוועזענע קאַמבאַטאַנטען, פראָקלאַמירען און שיצען די רעכט פון אונזערע ברידער, דאָרט וואו זיי ווערען בעדראָהט".

ה׳ וואַניקאָף ערקלערט דאַן, אַז 12 לענדער וועלען זיך בעטייליגען אין דער קאָנפערענץ פון 7 לענדער זענען שוין אָנגעקומען דעלעגאַציעס צו דער ערעפנונגס־זיצונג. ער בעגריסט וואַרים די דעלעגאַטען און פיהרט אויס:

דער ציל פון דער קאָנפערענץ

„אונזער קאָנפערענץ איז בערופען צו האָבען אַ גרויסען אָפּקלאַנג. דער „טאַן" האָט שוין היינט [illegible] אָנגעוויזען אויף דער בעדייטונג פון צוזאַמענקונפט פון יודישע קאַמבאַטאַנטען פון דער גאַנצער וועלט אין פראַנקרייך, דאָס לאַנד פון פרייהייט און שוץ פאַר פרעמדע. איך גלויב צו קענען ערקלערען אין אייער נאָמען, אַז אונזער קאָנפערענץ פון יודען, וועלכע האָבען אַוועקגעגעבען זייער לעבען פאַר זייערע פאָטערלענדער און זענען די גרוילען פון דער מלחמה, וועט זיין אַ מאַניפעסטאַציע פאַר׳ן וועלט־שלום און פעלקער־פערברידערונג" (אַפּלאָדיסמענטען).

דער פאָרזיצער זאָגט עטליכע וואַרימע ווערטער צום אָנדענקען פון פערשטאָרבענעם מאַרשאַל פּילסודסקי. די קאָנפערענץ בעעהרט מיט אַ מינוט שטילשווייגען דעם אָנדענקען פון מאַרשאַל פּילסודסקי.

עס הויבען זיך אָן די בעגריסונגען פון די פיהרער פון די דעלעגאַציעס און געסט.

דער פיהרער פון דער גרויסער פּוילישער דעלעגאַציע, ה׳ ברעגמאַן זאָגט:

„איך דאַנק פאַר דעם אויסדרוק פון טרויער צום אָנדענקען פון מאַרשאַל פּילסודסקי. דער גרויסער ערציהער און בעפרייער פון אונזער פאָטערלאַנד. עס איז פאַר אונז אַלעמען, פּוילישע דעלעגאַטען, אַ דערמוטיגונג אין אונזער טרויער".

ער רעדט דאַן וועגען דער פערזענליכקייט פון מאַרשאַל פּילסודסקי און דערמאָנט וועגען דער ראָל פון די יודישע לעגיאָנערען אין בעפרייאונגס קאַמף פון פּוילען. ער ווייזט אָן, אַז די קאַמבאַטאַנטען הויבען איצט אָן שפּילען אַ וויכטיגע פּאָליטישע ראָל אין אַלע לענדער.

עס בעגריסט דאַן דער דיכטער עדמאָנד פלעג, וועלכער זאָגט:

„אַ געפיהל פון טרויער נעמט אונז היינט אַרום. טרויער איבער דעם, וואָס 17 יאָהר, נאָך דעם ווי אונזערע ברידער אין אַלע לענדער האָבען זיך מקריב געווען אויף די שלאַכטפעלדער דאַרפען מיר קומען דערמאָנען דער וועלט וועגען דעם. יאָהר וואָס איהר האָט מיט 20 יאָהר צוריק אַרויסגעוויזען אַזוי פיל קוראַזש, ווינש איך אייך אַרויסצוּווייזען איצט דעם זעלבען קוראַזש ביי דער פערטיידיגונג פון אונזערע רעכט און כבוד."

דערמיט איז געשלאָסען געוואָרען די ערשטע זיצונג און די דעלעגאַטען זענען אַוועק צו דער מאַניפעסטאַציע

מאַניפעסטאַציע ביים דענקמאָל פון אָריענטאַלישע יודען

די ערשטע עפענטליכע מאַניפעסטאַציע פון דער וועלט־קאָנפערענץ פון די יודישע קריגס־בעטייליגטע, איז דורך, זעהר אימפּאָזאַנט. אַ ריזיגער יודישער המון איז געקומען בעטייליגען זיך אין דער צערעמאָניע פון אויפדעקען דעם דענקמאָל פאַר די געפאַלענע ספרדישע יודען אין דער פראַנצויזישער אַרמעע. אויף דעם אָרט הויבט מען איצט אָן צו בויען אַ גרויסע ספרדישע שוהל. די היינזער אויף דעם אָרט זענען שוין צעוואָרפען. אין פראָנט פון דעם אָרט, וואו עס דאַרף זיין די שוהל, האָט מען אויסגעבויט דעם דענקמאָל וועלכער איז פערהאָנגען מיט אַ גרויסען ווייסען [illegible]. אַרום איז צוגעגרייט אַ גרויסע טריבונע פאַר די רעדנער און פיל ערטער פאַר די דעלעגאַציעס, אָפיציעלע געסט און פּובליקום. פּאָליציי — אָפּטיילונגען היטען אָפּ די אָרדנונג און האַלטען אָפּ דעם ריזיגען המון פון יודען און נישט־יודען, וועלכער וואַקסט כסדר.

די שפּיצען פון די דעלעגאַציעס פערנעמען ערטער אין דער אָפיציעלער טריבונע. אַרום דענקמאָל שאַפט זיך אַ געדיכטער קרייז פון די צענדליגער פאָהנער. אַ ריזיגע צאָהל בלומען און קרענץ ליגען אַרום דענקמאָל. עס זענען דאָ שוין די אָפיציעלע געסט. דער פאָרשטעהער פון מלוכה־פּרעזידענט, קאָלאָנעל קאָלעט, דער פּרעפעקט פון דער סען ה׳ ווילעט, דער וויצע־פּרעזידענט פון פּאַרלאַמענט ה׳ האַנרי פּאַטע, דער דעפּוטאַט פון דער געגענד, ה׳ בעסע, די ראַטמענער בואַסיע און ביקע, עס איז אויך דאָ דער קאָמענדאַנט פון „אינוואַלידי" גענעראַל מאַריאָ, קאָמאַנדיר זיגאַן פון שטאַב קאָמאַנדיר גאַרניע פון אַוויאַציע־מיניסטעריום, קאָלאָנעל טראַנקאַר, פאָרשטעהער פון מיליטערישען גובערנאַטאָר פון פּאַריז, גענעראַל גוראָ, קאַפּיטאַן באַנאָם רעפּרעזענטירט דעם מאַרשאַל פּעטען.

עס איז אויך דאָ דער פּרעזידענט פון פּאַריז ה׳ זשאָרזש קאָנטענאָ.

פון ראַבינאַט איז דאָ דער אויבער־ראַבינער זשוליען ווייל, דער ספרדישער אויבער־ראַבינער אָובדיה א. א.

פּונקט 10 מיט דרייסיג מינוט קומט אָן דער מיניסטער מאַפּואַל. די יודישע קאַמבאַטאַנטען באַק און דולמאַן נעמען איהם אויף אין נאָמען פון די יודישע פעראיינען. דער מיליטערישער אָרקעסטער שפּילט די „מאַרסיליעזע". מען ענטהילט דעם דענקמאָל. דער דענקמאָל מאַכט אַ אימפּאָזאַנטען איינדרוק. ער זעהט אויס ווי אַ ריזיגע מצבה נאָך די געפאַלענע יודיש — אָריענטאַלישע זעלנער.

ה׳ וואַניקאָף עפענט די פייערונג. אין נאָמען פון די ספרדישע יודען רעדט ה׳ דאַנאָן, וועלכער דערמאָנט די געשיכטע פון די ספרדישע יודען. ער שילדערט דאַן עטליכע ריהרענדע מאָמענטען פון דער צייט פון קריג. ער דעמאָנט די גרויסע צאָהל פרייוויליגע אָריענטאַלישע יודען, וועלכע זענען געפאַלען אין קריג.

אין נאָמען פון געוועזענע אויסלענדישע פרייוויליגע אין דער פראַנצויזישער אַרמעע רעדט דער קאַפּיטאַן נאַזאַר־אַזאַ. פּראָפעסאָר אואַליד גיט איבער פערזענליכע ערינערונגען פון דעם קריג, זיין רעדע מאַכט אַ שטאַרקען איינדרוק.

דער פּענסיע־מיניסטער מאַפּואַל נעמט דאַן דאָס וואָרט. דער מיניסטער הויבט אָן:

— דער פאַקט אַליין, וואָס דער מלוכה־פּרעזידענט האָט אייער פייערונג געגעבען זיין הויכען פּאַטראָנאַזש, בעווייזט שוין די וויכטיגקייט פון דעם איצטיגען מאָמענט. מיר איז פערזענליך אָנגענעם צו קומען דאָ אָפּגעבען כבוד און פערעהרונג די העלדען פון 1914. די פון אייך, יודען וועלכע זענען אין יענעם יאָהר אַוועק פרייוויליג שיצען דאָס לאַנד, וועלכעס האָט זיי אויפגענומען זענען אַוועק דעמאָלט נישט בלויז צו בעשיצען דאָס לאַנד, נאָר אויך צו שיצען זייערע בעדראָהטע רעכט. אַנדערע לענדער בעזייטיגען אָהן רחמנות אַלע אַנדערע ראַסען און לאָזען זיי נישט צו מיטצואַרבייטען מיט דעם לאַנד. מיר אָבער פערשטעהען, אַז יעדע ראַסע האָט איהרע אייגענשאַפטען. יעדע ראַסע ברענגט אַריין איהר פערשידענאַרטיגקייט און איהר זשעני און פון דעם אַלעמען בעקומט זיך די נאַציאָנאַלע האַרמאָניע (אַפּלאָדיסמענטען).

אַ שטורמישע אָוואַציע נעמט אויף דעם מיניסטערס ווערטער.

צום סוף רעדט דער פּרעזידענט פון פּאַריזער שטאָט־ראַט ה׳ זשאָרזש קאָנטענאָ.

— מען דאַרף האָבען אַדורכגעמאַכט דעם קריג און האָבען איבערגעלעבט די גרוילען פון די שלאַכטען, כדי צו וויסען, ווי אַזוי אָפּצושאַצען די טאַט פון די אויסלענדישע פרייוויליגע. פאַרוואָס האָבען די יודען געשטעלט זיך אין דינסט פון פראַנקרייך? — געשטעלט זיך אָהן שום בעדינגונגען, די פרייוויליגע יודען האָבען גאָרנישט געפאָדערט. ווייל זיי האָבען געדאַנקט פראַנקרייך פאַר איהר גאַסטפריינדליכקייט. די פרייוויליגע האָבען בעוויזען די יודישע לאָיאַליטעט.

דאָ מאַכט דער שטאָט־פּרעזידענט אַ פערגלייך צווישען דייטשלאַנד און פראַנקרייך.

— די דאָזיגע פרומע צערעמאָניע פון אָנדענקען — דער אָנהויב פון אַנדערע מאַניפעסטאַציעס פון יודישען לאָיאַליזם, וועלכע וועלען דאָ פאָרקומען מאָרגען און אַפילו אויך אין אונזער שטאָט־ראַט — וועט האָבען אַן אָפּקלאַנג אין דער גאַנצער וועלט.

די אונפּאַרטייאישע מיינונג וועט ווילענדיג נישט ווילענדיג, מוזען מאַכען אַ פערגלייך צווישען אָט דעם אויסדרוק פון טיפער פראַנצויזישער דאַנקבאַרקייט, און דער פּאָליטיק פון אַ פאָלק, וועלכעס פּרעטענדירט — איך ווייס נישט צוליב וואָס פאַרא ראַסען־מיסטיק — עפּעס אָפּצומעקען פון די בלעטער פון זיין געשיכטע דעם טויט פון 12 טויזענד יודען, וועלכע זענען געפאַלען אין זייער דינסט.

פערקעהרט. אָט די 1200 יודיש־אָריענטאַלישע וואָלאָנטערען. וועמענס העלדישקייט דער מאָנומענט דערמאָנט כסדר איצט — זיי זענען אַריין אין אונזער פראַנצויזישען לעבען און מיר וועלען זיי שוין קיינמאָל נישט פערגעסען. פערקעהרט, מיר וועלען זייער אָנדענקען איבערגעבען די צוקונפטיגע דורות.

אויך דער פּרעזידענט פון דער שטאָט פּאַריז פערענדיגט:

פּאַריז פערנויגט זיך פאַר דעם דענקמאָל. פּאַריז קען אַמאָל פערגעסען אַ בעליידיגונג. אָבער פּאַריז פערגעסט קיינמאָל נישט צו זיין דאַנקבאַר די, וועלכע האָבען זיך פאַר איהר מקריב געווען.

אַ שטאַרקע אָוואַציע נעמט אויף די רעדע.

דער מיליטערישער אָרקעסטער שפּילט דעם „אָ־שאַן". עס ווערט אַ מינוט שטילשווייגען. די דעלעגאַציעס בויגען איין די פאָנער. מען דעפּילירט פאַר דעם מיניסטער. עס איז שוין כמעט 12. אין דער בעסטער אָרדנונג צוגעהען זיך די דעלעגאַציעס. דער ריזיגער המון אַפּלאָדירט.

גאָר ריהרענד איז אַדורך די צערעמאָניע ביים קבר פון אונבעקאַנטען זעלנער

די ערד־ציטערניש אין אינדיע

וואָס פאַר אַ לאַנד עס איז דאָרטען וואו די גריכישע ערד־ציטערניש איז ערשט פאָרגעקומען

פון ל. באַראַדולין

ווידער איז אַנ׳ערד — ציטערניש פאָרגעקומען אין אַזיע. הייַנטיגעס מאָל איז עס אין באַלוטשיסטאַן און ווי די צייטונגען בעריכטען, זענען דאָרטען אומגעקומען דרייסיג טויזענד מענשען וויפיל מענשען עס זענען דערביי פערוואונדעט געוואָרען און ווי גרויס דער שאָדען איז אין אַלגעמיין — איז נאָך נישט אָפּגעשאַצט געוואָרען.

באַלוטשיסטאַן איז א טייל פון אינדיע און ליגט ביים ברעג פון דעם אַראַבישען ים. צו מזרח איז די טעריטאָריע פון אינדיע גופא; צו מערב געפינט זיך פּערסיע, און אין די נאָרד גרעניצט זי זיך מיט אַפגאַניסטאַן. די בעפעלקערונג איז דאָרטען אַ געמישטע: טיילווייז הינדוסען, טיילווייז פּערסען, און טיילווייז אַראַבער. די הערשענדע רעליגיע איז בודיזם, ווי אין אינדיע בכלל; אָבער די אַראַבער און איינגיגע אַנדערע זענען מאַכמעדאַנער. און ווי אין גאַנץ אינדיע איז די בעפעלקערונג זעהר אומוויסענד, ענג צוזאַמענגעפּרעסט און פערזונקען אין אָרימקייט, קויט און אָבערגלויבען.

די הויפּט־שטאָט פון דער פּראָווינץ איז קוועטטאַ. זי ליגט טיף אין לאַנד, נאָהענט צו די גרעניצען מיט אַפגאַניסטאַן. ביז מיט עטליכע טעג צוריק האָט זי געהאַט אַ בעפעלקערונג פון 60 טויזענד נפשות. און אָט די שטאָדט איז עס געווען דער צענטער פון דער ערד־ציטערניש, וואָס האָט אַרומגעכאַפּט אַ טעריטאָריע פון עטליכע צענדליג מייל די ברייט און עטליכע הונדערט מייל די לענג. און אָט איצטער ליגט די גאַנצע שטאָדט אין חורבות. אַ סך זענען טויט. נאָך מעהר זענען פער — וואונדעט, און זעהר ווייניג מענשען זענען געבליבען גאַנץ.

די ערד — ציטערניש אין באַלוטשיסטאַן, זעהט אויס, איז געקומען אַלס אַ טייל פון אַ סעריע ערד־ציטערנישען, וואָס זענען פאַר די לעצטע עטליכע וואָכען פאָרגעקומען אין אַזיע. די ערשטע ציטערניש פון דער ערד איז פאָרגעקומען אויף דעם אינזעל פאָרמאָזאַ מיט א פינף וואָכען צוריק. פאָרמאָזאַ ליגט אויף דעם פּאַסיפישען אָקעאַן ביי די מזרח־ברעגען פון אַזיע און צו זיך פון יאַפּאַן. איבער דריי טויזענד מענשען, הויפּטזעכליך אָרעמע כינעזער האָבען דאַן זייערע לעבענס פערלוירען. און איבער צעהן טויזענד זענען פערוואונדעט געוואָרען.

אַ וואָך שפּעטער איז אַנ׳ערד־ציטערניש פאָרגעקומען אין פּערסיע. זעקס הונדערט מענשען זענען אומגעקומען און דריי שטעטלעך זענען חרוב געוואָרען.

אַ וואָך שפּעטער איז אַנ׳ערד־ציטערניש פאָרגעקומען אין טערקיי. צוויי טויזענד מענשען זענען אומגעקומען, פיל זענען פערוואונדעט געוואָרען און עטליכע דערפלעך זענען אָפּגעווישט געוואָרען און איצטער קומט די קאַטאַסטראָפע אין באַלוטשיסטאַן מיט דרייסיג טויזענט טויטע און ווער ווייסט וויפיל פערוואונדעטע.

די לעצטע דריי פּונקטען פון דער סעריע ערד־ציטערנישען: פּערסיע, טערקיי און באַלוטשיסטאַן — ליגען אין דעמזעלבען ווינקעל פון אַזיע, נישט זעהר ווייט צווישען איין פּונקט און דעם צווייטען, און פאָרמאָזאַ ליגט אַ 6 טויזענד מייל ווייטער.

אָבער די אַלע פּונקטען ליגען אויף דעמזעלבען פּאַס אָדער גאַרטעל פון שטענדיגע ערד־ציטערנישען אין אַזיע, און וואַרשיינליכער פון אַלץ איז צווישען די אַלע בעזונדערע ערד־ציטערנישען פאַראַן אַנ׳אינערליכע שייכות.

צוויי עלעמענטען אין דער ערד־ציטערניש פון באַלוטשיסטאַן זענען געווען געוואַלדיג נישט גינסטיג און דערפאַר איז דער חורבן דאָרטען געווען אַזוי גרויס: ערשטענס די פאָרם פון דער ערד־ציטערניש, און צווייטענס, די צייט.

ערד־ציטערנישען קומען אין צוויי פאָרמען: האָריזאָנטאַלע און ווערטיקאַלע. אַ האָריזאָנטאַלע ערד־ציטערניש איז אַזאַ, ווען די ערד גיט זיך פּלוצים אַ רוק אין אַ זייט. לייגט אויס אויפ׳ן טיש עטליכע ביכער איינעם לעבען צווייטען און רוקט איבער מיט דער האַנד עטליכע ביכער — וועט איהר האָבען אַ האָריזאָנטאַלע בעוועגונג.

די צווייטע פאָרם פון ערד־ציטערניש איז די ווערטיקאַלע. דאָס איז אַ פאַל, ווען די ערד הויבט זיך אונטער און לאָזט זיך אַראָפּ און פערשפּרייט זיך ווי כוואַליעס אויפ׳ן ים. די פאָרם איז אַ שרעקליכע

די ערד־ציטערניש אין באַלוטשיסטאַן איז געווען פון אָט דעם צווייטען, ווערטיקאַלען, אָדער כוואַליע־אַרטיגען טיפּ. די איינוואָהנער, וועלכע האָבען זיך דאָרטען דאַן געפונען, דערצעהלען, אַז די ערד אונטער זייערע פיס איז פּלוצים „משוגע געוואָרען": זי האָט אָנגעהויבען טאַנצען. די לבנה אויפ׳ן הימעל האָט געטאַנצט, און ביימער אויף דער ערד האָבען זיך אָנגעבויגען מיט זייערע קעפּ און זיך געוואָרפען, און עס האָט אויסגעזעהען, ווי מען זאָל קערען די ערד מיט ריזיגע בעזימער.

און אַזאַ אַלץ פערניכטענדיגע ערד־ציטערניש איז עס דאָרטען פאָרגעקומען. און דעריבער איז דער חורבן אַזוי גרויס.

אינדיע, באַלוטשיסטאַן איינגעשלאָסען, געפינט זיך אונטער דער הערשאַפט פון ענגלאַנד. די בעפעלקערונג פון באַלוטשיסטאַן און פון די אַרומיגע געבירגיגע געגענדען איז אַנ׳אונרוהיגע און קריגעריש געשטימטע. און אויף יענער זייט גרעניץ געפינען זיך פּערסיע און אַפגאַניסטאַן. פון וועלכע ענגלאַנד נעמט קיינמאָל נישט אַראָפּ די אויגען. האָט די ענגלישע רעגירונג קאָנצענטרירט אין באַלוטשיסטאַן אַנ׳אַרמעע מיט א מיליטערישער פּאָליציי, און הינטער דער הויפּט־שטאָט קוועטאַ האָט זי אַ מיליטערישען לאַגער מיט אַ סטאַציע פון מיליטערישע אַעראָפּלאַנען. די שטאָט קוועטאַ גופא איז א מין פעסטונג און דאָרטען איז שטענדיג קאָנצענטרירט אַ זאַפּאַס שפּייז־פּראָדוקטען און טרינק־וואַסער גענוג אויף אויסצוהאַלטען אַ בעלאַגערונג פון חדשים־לאַנג. אָבער איצטער איז אַלץ חרוב געוואָרען אין איינע עטליכע מינוט. נישטאָ קיין שפּייז און נישטאָ קיין טרינק־וואַסער. די וואָס זענען געבליבען לעבען זענען זיך צולאָפען אין אַלע זייטען. אויפ׳ן אָרט זענען געבליבען טויזענדער און טויזענדער - פערוואונדעטע. אַעראָפּלאַנען מיט שפּייז, וואַסער און מעדיצין איילען זיך פון אַלע זייטען, אָבער עס איז נישט גענוג. אַ גרויסע צאָהל אָרטיגע סאָלדאַטען און פּאָליציי זענען אומגעקומען. איבער צוויי הונדערט ענגלענדער, הויפּטזעכליך מיליטערישער בעאַמטע זענען אויך אומגעקומען. עס זענען נישטאָ גענוג מענשען אַרויסצושלעפּען די טויטע פון אונטער די רואינען און געבען הילף צו די פערוואונדעטע. און די היץ איז דאָרטען גרויס. האָט מען מורא, אַז די כאָלערע, וואָס איז דאָרטען אַזאַ אָפטער גאַסט, זאָל זיך נישט אומקערען ווידער אַמאָל.

איינפלוס פון באָיקאָט

אויף דער דייטשער פילם־אינדוסטריע

וואַרשאַ. (יט"א) די „פראַנקפורטער צייטונג" האָט פערעפענטליכט אַנ׳אויספיהרליך אַרטיקעל וועגען דער איצטיגער לאַגע אין דער דייטשער פילם־אינדוסטריע. די צייטונג שטעלט פעסט, אַז צוליב דעם אויסשליסען יודען פון דער דאָזיגער בראַנזשע ראַנגעלט זי זיך איצט מיט ערנסטע שוועריגקייטען. דער דאָזיגער צושטאַנד האָט גורם געווען דעם באַנקראָט פון צוויי ערנסטע פילם־קאָנצערנען: „נעראַ פילם" און „אאפּא" ווי אויך די פערקלענערונג די צאָהל פּראָדוקטען מיט 40 פּראָצ.

די „פראַנקפורטער צייטונג" מעלדעט אויך, אַז די הכנסות פון די ליצענצען אויף רעכט צו עקספּלאָאַטירען דייטשע פילמען אין אויסלאַנד, וועלכע האָבען אין יאָהר 1932 אַריינגעבראַכט 20 מיליאָן רייכס־מאַרק, האָבען במשך פון 1934 יאָהר בעטראָפען קוים 10 מיליאָן. וועלענדיג זיך צופּאַסען צו דער געשאַפענער אונגינסטיגער לאַגע, מאַכען די דייטשע פילם־סוחרים אַזאַ קאַלקולאַציע, אַז נאָר 40 פּראָצ. פון די פּראָדוציר־קאָסטען זאָלען ווערען געדעקט דורכ׳ן עקספּאָרט.

די „פראַנקפורטער צייטונג" איז אָפען מודה, אַז די געוואַלדיגע ירידה פון דייטשען עקספּאָרט איז קודם־כל אַ רעזולטאַט פון דער באָיקאָט־כוואַלע, וואָס האָט אַרומגענומען אַלע לענדער, דערהויפּט די אַנגלאָ־זאַקסישע.

אויב אַ דאַנק דעם „דעמפּינג" איז דייטשלאַנד דאָך לעצטענס געלונגען אַרויסצופיהרען אַ געוויסע צאָהל דייטשע פירמען, דערהויפּט קיין בעלגיען און פראַנקרייך, דערקלערט זיך דאָס דערמיט וואָס די דייטשע פאַבריקען האָבען זייערע פילמען געדרעהט אין דער פראַנצויזישער ווערסיע ביי דער בעטייליגונג פון פראַנצויזישע אַרטיסטען, וואָס זענען צו דעם צוועק ספּעציעל אנגעלאָדען געוואָרען קיין דייטשלאַנד.

דאנערשטאג, 20 יוני — יח סיון תרצה

זון־אויפגאנג 3.14
זון־אונטערגאנג 8.—

צי וועט נאך פארקומען א זיצונג פון שטאט־ראט?
די ענדעקעס האבען אפגעווארפען דעם פארשלאג צו נעמען די 10 מיליאנדיגע הלואה

די ענדעקעס אין דער קלעם

ס'איז נאך נישט די צייט צו האלטען דעם הספד איבער דעם לאדזער שטאט־ראט, הגם די דאזיגע קראנקע אינסטיטוציע גוסס'ט שוין. נאך דער לעצטער זיצונג פון דער לאדזער זעלבסטפערוואלטונג, איז קלאר געווארען, אז דער דאזיגער צופעליגער צוזאמענשטעל פון שטאט־ראט קען מעהר נישט עקזיסטירען. דאס האבען געפיהלט די אלע, וועלכע זענען אנוועזענד געווען אויף דער זיצונג, אפילו די „מחותנים" אליין. די ענדעקעס האבען וועגען דעם וואוסט און דער פרעזעס פון דער פראקציע פאדגורסקי האט געזונגען זיין שוואהנען־ליד. ער האט אליין אין זיין רעדע אונטערגעשטראכען, אז דאס איז זיין געזעגענונגס־רעדע. ער האט געפרובט מאכען א פאליטישען סך־הכל פון דעם אפשניט־צייט, ווען די ענדעקעס האבען זיך אנגעהויבען צו פיהלען אלס בעלי־בתים פון דער שטאט. פערשטעהט זיך, אז דא האט פאדגורסקי'ן אויסגעפעהלט שטאף, ווייל וועגען סיין שום פאזיטיוועס האט ער דאך נישט געקענט רעדען און אין דעם מאמענט איז איהם געקומען צו־הילף דער שטענדיגער אויסרייד, דאס שטענדיגע פערדעל, אויף וועלכען מ'קען רייטען שטענדיג — די יודען.

פאדגורסקי האט דאך גערעדט פאר די ענדעקישע וועהלער, וועלכע האבען געוועהלט און וועלען אפשר בקרוב זיך ווידער דארפען שטעלען צו דער וואהל־אורנע און דעריבער האט ער אנגעוויזען אויף איין פאזיטיווען ענין — אויף דער בעציהונג צו דער יודען־פראגע. ער האט זיך געגרויסט דערמיט, וואס ביי יודען האט מען אלץ צוגענומען און האט באלד צוגעגעבען, אז „די גאס" זאל פערשטעהן: „אויב מיר זענען נאך נוטה צו קאמפראמיסען, איז אונזער יוגענד אהן רחמנות און ריקזיכטסלאז". געוויס, האבען דאס די יודען פערשטאנען...

אנדערש האט נישט געקענט געשעהן. דער ענדעקישער בודזשעט איז אפגעווארפען געווארען דורך אלע פראקציעס נעגען די ענדעקעס. ס'איז קלאר געווארען, אז זייער משטיינס געזאגט, פראגראם ברענגט שאדען נישט נאר די יודען, אין וועלכע זיי זוכען דירעקט, נאר קודם כל דעם ארבייטער־קלאס און דאן אויך די גאנצע מלוכה און דעריבער האט זיך געשאפען דער נישט־אפיציעלער געשלאסענער פראנט ביים שטימען נעגען בודזשעט, אנ'ענין וואס וואלט קיינמאל, צוליב פערשטענדליכע סיבות, נישט געקענט פארקומען.

און ווען קאוואלסקי האט פארגעווארפען די „עוולות", וועלכע די ענדעקעס האבען געליטען פון רעגירונגס־קאמיסאר, האבען זיי פערשטעהט זיך נישט געהאט קיין אנדערע עוולות ווי דאס אפשאפען דעם אריער־פאראגראף און דאס נישט־אפשטימען דעם פארשלאג וועגען בעזייטיגען די יודישע בעאמטע פון דער שטאט־פערוואלטונג.

דער ענדעקישער בודזשעט — דער ארבייטער־פיינדליכער, דער פאלקס־פיינדליכער, דער אנטיסעמיטישער, דער בייזוויליגער און ריקזיכטסלאזער, איז אפגעווארפען געווארען. ער וועט נישט דינען מעהר אלס מוסטער פאר קיינעם, ער וועט נישט ווערען קיין היסטארישער דאקומענט, ער וועט נישט זיין דער אנהויב פאר אזעלכע עהנליכע אין גאנץ פוילען.

שוין באמת זענען די ענדעקעס אריינגעיאגט געווארען אין קלעם אין ענין פון דער 10־מיליאניגער הלואה, זיי האבען די הלואה אפגעווארפען צוליב ריין פאליטישע טעמים, אבער צוזאמען דערמיט האבען זיי אוועקגענומען די ארבייטס־מעגליכקייט פאר טויזנדער ארבייטער אפשר טאקע פון זייערע וועהלער און אזא זאך ווי צונעמען ארבייט און ברויט וועלען זיי זייערע וועהלער קיינמאל נישט מוחל זיין...

און אויך דא זענען זיי געקומען זיך ראטעווען מיט דעם יודישען ארגומענט. מ'האט געראפט אנ'ענטפער פאר דער גאס און וואס קען זיין פארא בעסטער ענטפער ווי, אז דער שולדיגער איז דער יור...

האבען טאקע גזעגאזשאק, קאזשוכאווסקי און קאוואלסקי געמאכט אין זייערע רעדעס דעם ענין פון דער הלואה פאר א יודישען ענין, און הגם דאס איז אויסגעקומען נאריש און אונגעלומפערט, איז עס אבער פאר דער ענדעקישער גאס נאך אנ'ארגומענט...

די בירגערליכע יודישע ראטמענער פון איין זייט און די סאציאליסטישע פון דער אנדערער זייט, האבען געהאט אויסצוטראגען א שווערען קאמף, בעזונדערס די יודישע ראטמענער האבען אין דער איצטיגער קאדענץ שווער געקעמפט און צו זייער לויב דארף געזאגט ווערען, אז זיי האבען געהאט גענוג אויסדויער און דעם קאמף אויסגעהאלטען, נישט אפגעטרעטען פון קאמפס־פלאץ און דערמיט האבען זיי זיכער גוט געהאנדעלט, אנדערש האט דאס נישט געטארט געשעהן.

אונז פארהאן נאר א קליינער אונטערשיד אין די אנשויאונגען, זאלען מיר ארבייטען צוזאמען.

די סאציאליסטען מאכען איהם פערשידענע אויסרופען און ווארפען מיט שפאט אפ די אפערטע.

דאן ווענדעט זיך קאוואלסקי צו דער סאנאציע אויך מיט דערזעלבער אפערטע פון צוזאמענארבייט. ער זאגט, אז ווען די יודען זענען איצט אוועק איז פארהאן א מעגליכקייט פון צוזאמענארבייט. ער חנפה'ט יעדען פון די סאנאציע־ראטמענער, בעזונדערס דעם ראטמאן פון „בעבע" זאקאנטשעוויטש, פון וועלכען ער פערלאנגט א פערמיטלונג... דאן הויבט זיך קאוואלסקי אן פשוט צו בעטען:

— ערלויבט אונז צו רעגירען, ערלויבט אונז איבערצונעהמען די מאכט, איהר וועט זעהן, אז איהר וועט קיין חרטה נישט האבען...

דאן נעמט א ווארט דער „בעבע"־ראטמאן זאראנטשקעוויטש, וועלכער האט אויסגעלאכט די ענדעקישע אפערטע און געזאגט: בעת איך האב געקעמפט אויפ'ן שלאכטפעלד האט דער ענדעקישער ראטמאן קאפטשינסקי צוגעשטעלט פאר'ן מיליטער קוכען, ביי וועלכער ער האט גוט פערדינט און וועלכע האבען אגב געטויגט אויף כפרות...

ס'רעדט נאך ראטמאן אורבאך (סאציאליסט), וועלכער ענטפערט זעהר שטארק אפ די ענדעקישע רעדנער.

דאן טרעט דער רעגירונגס־קאמיסאר צו אפצושטימען צי זאל מען נעהמען די הלואה אין דער הויך פון 10 מיליאן זל. אויף צו בעשעפטיגען די לאדזער ארבייטסלאזע. ווי בעקאנט זענען די יודען שוין נישט געווען אין זאל, דאס האט אבער נישט געשפילט קיין ראלע, ווייל אויף צו נעהמען א הלואה דארף מען האבען צוויי דריטעל שטימען פון די אנוועזענדע ראטמענער. ווי מיר האבען שוין געשריבען האבען די ענדעקעס אפגעווארפען דעם פאר־שלאג.

א בודזשעט - פראוויזאריום

דאס אפווארפען דעם לאדזער שטאטישען בודזשעט איז געווארען די סענסאציע פון טאג אין גאנץ פוילען. דאס ערשטע מאל איז געשעהן אזא פאל, פערשטעהט זיך, אז דער קאמיסאר וועט זיך מוזען ריכטען מיט'ן בודזשעט - פראוויזאריום, וועלכער בעטרעפט יעדען חודש א צוועלפטעל פון פאראיעהריגען בודזשעט. קיין שום ענדערונגען טארען נישט איינגעפיהרט ווערען.

צוליב דעם, וואס די שטאט איז געבליבען אהן א ווירטשאפטס - פלאן אויפ'ן בודזשעט־יאהר 1935-36 און אויך צוליב דעם, וואס די ענדעקעס האבען נישט דערלאזט צו נעהמען קיין גינסטיגע הלואה אויף צו בעשעפטיגען די ארבייטסלאזע אין דער איצטיגער שווערער צייט, איז דער גורל פון לאדזער שטאט־ראט א נע'התמעטער, ס'איז כמעט ווי זיכער, אז דער שטאט־ראט וועט פונאנדערגעלאזען ווערען. ס'איז נאר א פראגע ווען דאס וועט געשעהן — שוין איצט, צי אין עטליכע וואכען ארום. ס'איז אויך מעגליך, אז ס'וועט פארקומען נאך א זיצונג פון שטאט־ראט, אויף וועלכען ס'וועלען בעטראכט ווערען א רייה לויפענדע ענינים, אבער אויך דאס איז נישט זיכער.

לויט'ן געזעץ קען דאס אינערן־מיניסטעריום דעם שטאט־ראט באלד פונאנדערלאזען, ווייל ווי בעקאנט האט דער מיניסטער שוין צוגעשיקט א ווארנונג, וואס מוז פארקומען איידער דער מיניסטער האט דאס רעכט דעם שטאט־ראט פונאנדערצולאזען. איצט נאך דער ווארנונג איז שוין דערצו נישט פארהאן קיין שום שטערונג.

י. ד.

* * *

אונזער בעריכט פון דער שטאט־ראט זיצונג האבען מיר נעכטען פערענדיגט דערמיט, אז די יודישע בירגערליכע ראטמענער האבען פערלאזען די זיצונג צוליב די אונערהערטע אנפאלען אויף יודען מצד די ענדעקישע ראטמענער קאפטשינסקי, קאזשוכאווסקי און גזשעגאזשאק.

באלד דערויף האט גענומען א ווארט דער אדוו. קאוואלסקי און האט געזאגט, ווענדענדיג זיך איז דער ערשטער רייה צו די סאציאליסטען:

— די יודעלעך זענען איצט נישטא, מיר פאלאקען קענען דאך ארבייטען צוזאמען. ס'איז דאך ביי

TOMASZOWSKA
Fabryka Sztucznego Jedwabju
Spółka Akcyjna
podaje niniejszem do wiadomości publicznej, że szpule wszelkiego rodzaju (tarczowe, kanetki, krzyżowo-koniczne i t. d.), na które nawija wyprodukowane przez nią przędze oraz opakowania przędzy zaopatrzone są w znak towarowy
T.F.S.J. lub
Używanie znaków tych stanowi na zasadzie świadectw ochronnych Nr Nr. 25096 i 25582 wyłączny przywilej Tomaszowskiej Fabryki Sztucznego Jedwabiu S. A. sprzedaż przeto bez jej upoważnienia jakiejkolwiek przędzy na szpulach i w opakowaniu ze znakami, jak wyżej, przez osoby postronne nie jest dozwolona i będzie ścigana na drodze sądowej.

צום אנדענק פון מארשאל פילסודסקי
היינט פייערליכע טרויער־אקאדעמיע איינגעארדענט דורך תל־חי

קרן תל־חי ארדענט איין היינט דאנערשטאג אין אווענד אין לאקאל פון דער פויליש־א"י האנדעלס־קאמער א פייערליכע טרויער־אקאדעמיע צו בעעהרען דעם אנדענק פון פערשטארבענעם מארשאל יוזעף פילסודסקי. אין דער אקאדעמיע וועט זיך בעטייליגען דער פרעזידענט פון פוילישען הצה"ר ד"ר דוד ווראווינסקי, וועלכער וועט ארויסטרעטען מיט א פארטראג „פוילען און א"י". נאך דער אקאדעמיע וועט פארקומען א בעראטונג, אויף וועלכער עס וועט קאנסטיטואירט ווערען לויט'ן מוסטער פון ווארשא — דער לאדזער קאמיטעט צו בויען דעם בית עולי פולניה (עמיגראנטען־הויז פאר פוילישע עולים) אין תל־אביב אויפ'ן נאמען פון מארשאל פילסודסקי, כדי אויף אזא אופן בעעהרען דעם אנדענק פון פערשטארבענעם מארשאל.

—=—

שטרייק אין „ווידזעווער מאנופאקטור"

(א) אין דער ווידזעווער מאנופאקטור האט אויסגעבראכען א שטרייק צוליב די אורלויבען פאר די ארבייטער.

אזוי ווי עס זענען לעצטענס רעדוצירט געווארען די צאהל ארבייטס־טעג אין די ווארשטאטען און די אורלויבען ווערען אויסגערעכענט, לויט'ן פאקטישען פערדינסט פון די ארבייטער, האלטען די ארבייטער, אז מען האט זיי ספעציעל רעדוצירט די ארבייטס־טעג, כדי מען זאל זיי קענען אפרייסען פון די אורלויב־לוינען. עס האבען פערשטרייקט 800 מענשען.

די שטרייקענדע זענען געבליבען אין דעם פאבריקס־בנין 8 שעה. אויס סאלידאריטעט האט אויך פערשטרייקט די צווייטע שיכט ארבייטער.

מיט דעם ענין האט זיך פאראינטערעסירט דער ארבייטס־אינספעקטאר.

אלפוילישער צוזאמענפאהר
פון קינדער דאקטוירים אין לאדז

(א) ווי בעקאנט ווערט אין לאדז ארגאניזירט אנ'אלפוילישער צוזאמענפאהר פון קינדער - דאקטוירים (פעדיאטארען) און מיקראביאלאגען. דער צוזאמענפאהר זאל פארקומען באלד נאך די פעריען און עס האבען אנגעזאגט זייער אנטייל אין דעם צוזאמענפאהר א רייה אנגעזעהענע דאקטוירים, עטליכע צעהנדליג פראפעסארען און אויך פארשטעהער פון דער אויסלענדישער מעדיצינישער וועלט.

אין צוזאמענהאנג מיט דעם צוזאמענפאהר איז בעשלאסען געווארען אויך איינצוארדענען אנ'ענטשפרעכענדע אויסשטעלונג. די אויסשטעלונג זאל פארקומען אין בנין פון האנדעלס־באנק אויף קאשטשושקי גאס 15. צו ארגאניזירען ווי עס דארף צו זיין די אויסשטעלונג האט זיך געשאפען א קאמיטעט אין וועלכער עס געהען אריין:

אלס פארזיצער — נאטשעלניק יאגעלא; וויצע־פארזיצער — מאזענסקי, ד"ר קניכאוויעצקי. אין קאמיטעט זענען נאך אריין: ד"ר קאנאזיעווסקי, נאטשעלניק פשערפיעלסקי און וויסאלאווסקי.

די אויסשטעלונג וועט צוטיילט ווערען אויף סעקציעס, צווישען זיי סעקציעס פאר קינדער פון געבוירען ביז 3 יאהר, קינדער פון דער פארשולע, פאר שול־קינדער, יוגענד פון 14 ביז 18 יאהר, ארבייטענדע יוגענד, געזעלשאפטליכע ארגאניזאציעס, שוץ איבער קינד און יוגענד, פראפילאקטיק א. ד. גל.

דאס ביורא פון קאמיטעט געפינט זיך אין דער געזעלשאפט פון שוץ איבער מוטער און קינד, פיעטריקאווער 103.

Dr. MICHAŁ URBACH
אינערליכע און נערווען קראנקהייטען
האט זיך איבערגעצויגען אויף
ZAWADZKA 15, tel: 148-89
נעהמט אן פון 1-2 און פון 4—6 נאכמ.

פאבאר פון יאהרגאנג 1914

מארגען, פרייטאג, דעם 21 ד. ח. דארפען זיך שטעלען:

פאר דער קאמיסיע נומער 1, (פיעטראצקעגא 18) מיליטער־פליכטיגע פון יאהר־גאנג 1913 קאט. „בע", וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 3. פאליציי־קאמיסאריאט מיט די פאמיליע־נעמען אויף:

P S Sz Ś T U W Z Ż Ź

און וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5 פאליציי־קאמיסאריאט מיט די פאמיליע־נעמען אויף:

A B C Ch D E F G

פאר דער קאמיסיע נומער 2, דארפען זיך שטעלען די פאבאר־פליכטיגע פון יאהרגאנג 1913, קאט. „בע", וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 7. פאליציי־קאמיסאריאט מיט די פאמיליע־נעמען אויף:

P R S Sz S T U W Z Ź Ż

און וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 6־טען און 10 קאמיסאריאטען — א ל ע.

שבת, דעם 22 ד. ח. דארפען זיך שטעלען:

פאר דער קאמיסיע נומער 1 דער יאהרגאנג 1913 קאט. „בע", וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5־טען פאליציי־קאמיסאריאט מיט די פאמיליע־נעמען

H I J K L Ł M N O P R S Sz Ś T U W Z Ż Ź

פאר דער קאמיסיע נומער 2 דארפען זיך שטעלען די פאבאר־פליכטיגע פון יאהרגאנג 1913 קאט. „בע", וואס וואוינען אויפ'ן שטח פון 12. און 13. פאליציי־קאמיסאריאט — א ל ע.

אפטייקען.
היינטיגע נאכט־דיזשורען

(2) היינט בייננאכט דיזשורירען פאלגענדע אפטייקען: קאספערקעוויטש (זגערזשער 54) י. סיטקעוויטש (קאפערניקא 26), זונדעלעוויטש ופיעטריקאווער 25), באיארסקי (פושטיאזד 19), ליפיעץ פיעטריקאווער 193), ריכטער (11 ליסטאפאד 86).

היט אייערע קינדער

(א) אויף זשעלאזנא 14 האט זיך אויפ'ן 3־טען שטאק פענסטער־ברעט געשפילט דער 5 יעהריגער קסאווערי ביעניעק אין א געוויסען מאמענט איז דאס קינד ארויסגעפאלען פון פענסטער און שווער־פערוואונדעט געווארען.

* * *

(א) אויף סרעבזשינסקא 85 איז ארונטער געפאלען אונטער די רעדער פון אנ'אויטא דער 5 יעהריגער זוהן פון אפטייקער יאנוש בארקאווסקי.

די פאגאטאוויע האט דעם קינד ערטיילט די ערשטע הילף.

מאטוריסטקעס פון דער שולע „וויעדזא"

אראנסאן מאדזיא, בערמאנסקא העלא, פינקעלשטיין סולא, יודקיעוויטש רוזשא, פאזנאנסקא לוציא סטראצינסקא נאיא, שטייגער דוניא, ווירשטעל פאדעלא, וואלינסקא סאלא.

קלאנג־קינא־טעאטער
Zachęta
זגערזשער 26
היינט און פאלגענדע טעג!
גרויסער דאפעלטער פראגראם:
1) פיקאנטע קאמעדיע א. נ.
„בידער מיטן קריזיס"
אין דער הויפטראל EDIO KANTOR
2) פרעכטיגער דראמ. ראמאן א. נ.
ליבעס־ציהונג
אין די הויפט־ראלען:
Paulina Starke, John Helm
אנהייב 4 נ.מ. שבת און זונטאג 12 בייטאג

פארק **העלענאוו** טעל. 209-32

שבת, דעם 22 יוני 8.45 אוונט נאך דעם ערפאלגרייכען טורנעע אין אויסלאנד
פון דער וועלט־בעריהמטער קאלאראטור־זינגערין
אדא סארי
איינציגער אויפטריט אין א רעוועלאציאנס־פראגראם. ביים פארטעפיאן פראפ. טעאדאר רידער. איינטריטס־בילעטען צו 1.09 זל. אויך בילעטען פאר ספעציעל רעזערווירטע זיץ־פלעצער צו 3.30 זל.
צו בעקומען אין „פילהארמאניע", טערקישער קאנדיטאריי פיעטריקאווער 12 אויך אין דער קאסע פון „העלענאוו".

ד"ר ברודא ענטפערט דער קהלה
וועגען לאקאל אויף שענקעוויטש 26

צו דער רעדאקציע פון „נייעם פאלקסבלאט". געעהרטער ה' רעדאקטאר!

איך בעט אייך אפצודרוקען אין אייער חשוב'ער צייטונג די פאלגענדע שורות: איך בעדויער זעהר, וואס דער ה' קהלה־פרעזעס, דעפוטאט מינצבערג האט אין זיין „ענטפער אויף אנ'ענטפער", וואס איז געווען אפגעדרוקט אין „נייעם פאלקסבלאט", נומער 141, געהאלטען פאר פאסיג אנצעווענדען א טאן פון זלזולים און פערזענליכע אנגריפען. איך וועל איהם אויף דעם וועג נישט נאכפאלגען און בעגרעניץ מיך נאר אויף עטליכע זאכליכע פעסטשטעלונגען:

א) גלייכצייטיג מיט דער הזמנה צו א דין־תורה, וועלכע איך האב נעכטען בעקומען צוגעשיקט פון היגען בית־דין, האב איך בעקומען צוגעשטעלט א געריכטליכע קלאגע אין דעמזעלבען ענין מיט א בעשטימטען טערמין פון דער „ספראווע". עס איז קלאר, אז היות, די קהלה־פערוואלטונג האט אליין פערלאזען דעם דרך התורה און האט זיך געווענדעט צום מלוכה־געריכט, האט זי פערלוירען דאס רעכט מזמין צו זיין דעם צד שכנגד צו א דין־תורה, און איך וועל פערשטעהט זיך, מיט איהר אויף צוויי חתונות נישט טאנצען.

ב) יעדעס קינד פערשטעהט, אז ווי באלד מען בענוצט אין א גאנצען קאמפלעקס 37 און א האלב פראצענט, קען מען זיך נישט אנרופען פאר דעם איינציגען בעל־הבית פון קיין שום טייל דערפון. דער בעטרעפענדער לאקאל איז אלזא זיכער נישט קיין „קהלה בנין", נאר די קהלה האט אין איהם א טייל.

(וועגען די אינערליכע סכסוכים צווישען דער קהלה און די איבריגע שותפים ביי דער פרענקעלי־שער ירושה האב איך נישט קיין שום ידיעה און האב דערפאר אויך נישט קיין אינטערעס. מיך אינטערעסירען ביי דעם ענין נאר אנגעלעגענהייטען פון די יודישע עפענטליכע אינסטיטוציעס, וואס די קהלה פיהרט געגען זיי אזא העפטיגען קאמף...)

ג) דער פעראיין „וויזא" האט מיט פינף יאהר צוריק געדונגען די וואוינונג פון איינעם פון די פרענקעל'שע יורשים נישט אויפן יסוד פון זיין קליינעם ירושה חלק, נאר אויפן יסוד פון דעם, וואס ער איז געווען דער לאקאטאר פון דעם דאזיגען לאקאל, און האט דעם לאקאל אפגעטרעטען אויפ'ן יסוד פון לאקאטארען שויז־געזעץ. עס האט זיך דער ביי נאר געהאנדעלט, אז מצד די איינגענטימער זאל נישט זיין קיין מניעה. און טאקע צוליב דעם האט זיך די „וויזא" דעמאלט געווענדעט צום ה' פרעזעס מינצבערג.

ד) געוועדט מיטן ה' מינצבערג האט נישט די פרוי רעזניק, נאר די וויצע־פרעזידענטין פרוי ד"ר ברודא טעלעפאניש אין מיין געגענווארט. איך שטעל אויס־דריקליך פעסט, אז ה' פרעזעס מינצבערג האט דעמאלט געענטפערט, אז די קהלה־פערוואלטונג האט פון איהר צד גארנישט דאגעגען.

ד) איך שטעל פעסט, אז איך האב נאר איינמאל אינטערווענירט אין דעם ענין פון „וויזא" א סך חדשים פארן אפמאך צווישען „וויזא" און דער קהלה־פערוואלטונג. דעמאלט האט פרעזעס מינצבערג אויסדריקליך ערקלערט, אז קודם כל מוז „וויזא" בעצאהלען דאס גאנצע ריקשטענדיגע דירה־געלד, וואס קומט דער קהלה און האט מספים געווען נאר אויף א פראלאנגאציע פון דער עקסמיסיע אויף א פאר חדשים. צוליב די דאזיגע דעמאלטיגע הארטע בעדינגונגען, האב איך מיך פון מיין אינטערווענץ צוריקגעצויגען. מיט די שפעטערדיגע פערהאנדלונגען און מיט דעם אפמאך האב איך מעהר קיין שום שייכות נישט געהאט. פרעזעס מינצבערג האט אלזא נישט קיין שום רעכט אריינצומישען דעם פעראיין פאר יודישע שולען, ווי אויך דעם דירה־בעטראג, וואס איך האב אלס פרעזעס פון דעם פעראיין געשלאסען מיט ה' שטילער, אין דעם גאנצען ענין פון זיין אפמאך מיט „וויזא".

ו) איך שטעל נאכאמאל אויסדריקליך פעסט, אז דעם לאקאל האבען מיר איבערגענומען נישט פון „וויזא", נאר פרייטאג 6 א זייגער נאכמיטאג פון דעם איינגענטימער און פערוואלטער ה' שטילער, נאכדעם ווי „וויזא" האט דאס לאקאל 4 א זייגער נאכמיטאג שוין געהאט פערלאזט.

ז) איבער די פראגע ווי אזוי די קהלה־פערוואלטונג וויל ערפילען דעם „רצון פון איהר נדבן", וויל איך מיך מיטן ה' מינצבערג אין קיין פאלעמיק נישט אריינלאזען. עס וועט זיך דערצו אפשר געפונען אנ'אנדערע געלעגענהייט.

מיט די דאזיגע פאר זאכליכע בעמערקונגען שליס איך די גאנצע צייטונגס־פאלעמיק מיט ה' פרעזעס מינצבערג, וואס ה' מינצבערג האט אין איהר ליי־דער אריינגעטראגען א טאן, וואס פאסט נישט פאר מיר, און לויט מיין מיינונג, אויך נישט פאר איהם.

איך דאנק אייך, ה' רעדאקטאר, בעסטענס פארן אפדרוקען די דאזיגע שורות.

מיט כבוד
ד"ר מרדכי זאב ברודא

די גרויסע זיצונג פון דער לאדזער האנדעלס־קאמער
געגען מאנאפאליזירען דעם צייטונגס־האנדעל

די עהערנעכטיגע זיצונג פון דער האנדעלס־קאמער איז געווען א זעהר גרויסע. דאס ערשטע מאל זייט דער עקזיסטענץ פון דער לאדזער ווירטשאפט־ליכער זעלבסטפערוואלטונג האט זי ארויסגעוויזען אזוי פיל איניציאטיוו אין די אנגעוועהטאגסטע פראבלעמען פון דער לאדזער אינדוסטרי און האנדעל.

צום סוף פון דער זיצונג (דעם בעריכט האבען מיר געבראכט נעכטען) האט דער וויצע־דירעקטאר פון דער האנדעלס־קאמער ד"ר זאנד ארויסגערוקט א רייה פאסטולאטען צו דער שטייער־מאכט, ווי אזוי אנצעווענדען די נייע שטייער־ארדינאציע בנוגע דער שאצונג אינפארמאטארען און עקספערטען.

דאן האט ראטמאן ראשאק רעפערירט די פאסטולאטען פון דער לאדזער האנדעלס־קאמער וועגען דער בעשטייערונג פון נישט־פערקויפטע פלעצער.

דאן האט ראטמאן יוליוש לעווענשטיין געהאלטען א גרויסען רעפעראט וועגען סטרוקטועלען געזונד־מאכען פון דעם האנדעל. די הויפט־טעזע פון דאזיגען רעפעראט איז געווען, אז ס'מוז קומען אין דער ערשטער רייה צו א קאנטאקט און פערשטענדיגונג צווישען דער רעגירונג און פארשטעהער פון האנדעל. דאן מוז קומען צו א נאהענטער פערשטענדיגונג צווישען האנדעל און אינדוסטרי. אזא פערשטענדיגונג וואלט געקענט ברענגען גרויס נוצען אלע צדדים.

אין די פרייע פארשלאגען בעריהרט ראטמאן כארי די פראגע פון מאנאפאליזירען דעם צייטונגס־האנדעל דורך דער געזעלשאפט „רוך", ער לעגט פאר, אז די האנדעלס־קאמער זאל זיך ארויסזאגען געגען דעם דאזיגען מאנאפאל, וועלכער וועט אפנעהמען די פרנסה ביי טויזענדער פאמיליעס.

עס ווערט געשלאסען די פאבריק
פון ברידער פיקעלני אין זדונסקא־וואליא

(א) די פערוואלטונג פון דער גרעסטער אין זדונסקא וואליא פאבריק פון די ברידער פיקעלני האט מיטגעטיילט די ארבייטער, אז די פאבריק ווערט געשלאסען אויף אנ'אומבעשטימטער צייט. די ארבייטער זענען געקינדיגט און די קינדיגונג ענדיגט זיך דעם 22 ד. ח. 200 ארבייטער בלייבען אהן ארבייט.

די פראפ. פעראיינען האבען אונטערגענומען שריט, כדי צו פערזארגען די געקינדיגטע מיט אונטערשטיצונג אדער ארבייט אין אנדערע פאבריקען.

—=—

דעפ. יצחק גרינבוים היינט אין לאדז
גרויסער רעפעראט אין פילהארמאניע

היינט 7.30 נאכמיטאג קומט קיין לאדז מיט דער פאבריק־באהן דער מיטגליד פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע און לייטער פון עליה־רעסארט ביי דער יודישער אגענץ, דעפ. יצחק גרינבוים.

8.30 אוונט ארדענט איין די ציוניסטישע ארגאניזאציע אין פילהארמאניע־זאל א גרויסע אקאדעמיע, אויף וועלכער ה' גרינבוים וועט ארויס טרעטען מיט א רעפעראט אויף ד. ט.: „אין קאמף פאר'ן קאנסטרוקטיווען ציוניזם (די לאגע אין ציוניזם אין ארץ־ישראל ערב דעם 19־טען ציוניסטישען קאנגרעס).

דעפ. גרינבוים, וועלכער שטעהט איצט אין מיטעלפונקט פון אינטערעס פון די יודישע מאסען אין דער גארער וועלט, בעזונדערס אלס אנפיהרער פון כמעט דעם וויכטיגסטען רעסארט פון דער יודישער אגענץ — וועט אין זיין רעפעראט בעריהרען די אקטועלסטע פראבלעמען פון יודישען לעבען אין ארץ־ישראל־אויפבוי. זיין רעפעראט האט ארויסגערופען א גרויסע פעראינטערעסירונג.

בערל לאקער קומט קיין לאדז

ווי מיר דערוויסען זיך וועט אין די נאהענטסטע טעג קומען נאך לאדז דער לייטער פון ארגאניזאציאנס־דעפארטאמענט פון דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין לאנדאן בערל לאקער און וועט ארויסטרעטען מיט א איינציגען רעפעראט אין איינעם פון די גרעסטע זאלען אין לאדז.

איינציגע הונדערט

פערשידענע סארטען טאבאק עקזיסטירען אויף דער וועלט.

די איינציגע

דאנקען זייער די גילזען, וועלכע פערבעסערן דעם געשמאק פון די געוויכטיגסטע פאפיראסען און פערזיכערן די לונגען געגען די שעדליכע איינפלוסען פון ניקאטין.

דאס זענען גילזען, די 4־וואטאווע

„OSMAN"

ר. איזראעל

משומדים

ראמאן פון היינטיגען יודישען לעבען

סענסאצ. שפאנענדער ראמאן

(47

אידא האט זיך אביסעל צוגעוואוינט צום געדאנק, אז סטעפאן איז טאקע דא אויפן ארט. אין איהר האבען זיך געוועקט פערשידענע נייע האפענונגען, איהר קראנקע פאנטאזיע האט איצט אזוי געארבייט, אז איהר האט זיך אויסגעדוכט, אז סטעפאן האט זיך דערוואוסט, אז זי פאהרט אוועק קיין אויסלאנד און נישט קענענדיג זי אפראטעווען אויפן ארט, איז ער איהר נאכגעפאהרען און אזוי ארום האבען זיי זיך געטראפען. אנדערש האט זי זיך דעם ענין נישט געקענט פארשטעלען.

סטעפאנען איז די סצענע געווארען פיינליך, ער האט דאך געמוזט עפעס רעדען מיט אידאן, דאס זעלבע זי מיט איהם אין איצטיגען מאמענט האט זיי די אנוועזענהייט פון סאבאן געשטערט. סאבאן האט מען אויך נישט געדארפט לעגען קיין פינגער אין מויל אריין און זי האט בעמערקט, אז זי ווערט מיט יעדער רגע דא אלץ מעהר איבעריג, זי האט זיך דעריבער ענטשולדיגט פאר סטעפאנען און אידאן און איז אוועק.

— ווי אזוי קומסט דו אויף דער שיף, וואוהין האסט דו געוואלט פאהרען אידא?

— איך שטעל דיר די דאזיגע פראגע, ווי אזוי קומסט דו אויף דער שיף? וואוהין האסט דו געוואלט פאהרען? איך האב גערעכענט, אז דו ביזט מיר נאכגעפאהרען?

— ניין, אידא איך האב גאר נישט געוואוסט, אז דו פאהרסט אויף דער זעלבער שיף, וואס איך ערשט אויפן דעק האב איך דיך בעמערקט אין דער געזעלשאפט פון דריי פרויען, און פון ווען די שיף האט אנגעהויבען זינקען האב איך זיך צוזאמען מיט דיר געראטעוועט.

— דאס ביזט דו מיט מיר ארויסגעשוואומען אויפן ים?

— יא, מ'האט אונז ביידע צוזאמען אפגעראטעוועט און צוגעשטעלט אויף דעם אינזעל. מיר האבען זיך נאך נישט געזעהן זייט דעמאלס ווען מיר זענען געווען צוזאמען אויף דעם באנקעט אין בעאמטען־הויז.

— יא, זייט מיר זענען געווען צוזאמען אין בעאמטען־הויז... האט אידא איבערגע'חזר'ט, האסט דו מיר נאך עפעס צו זאגען?

— דאס וואס איך האב דיר געהאט צו זאגען, האב איך דיר שוין לאנג געזאגט, איך האב געהאט דעם איינדרוק, אז דו האסט מיך פערשטאנען.

— און דעריבער, האט אידא געענטפערט, האסט דו אזוי איינגעארדענט, אז איך זאל פערשווינדען ווערען.

— אידא, דו ביזט בייזוויליג. דו ביזט מיך חושד אין שרעקליכע זאכען, איך האב קיין שום שייכות נישט צו דיין פערשווינדען. איך בין געווען זיכער, אז מ'האט דיך צוליב עפעס א סיבה צוגערויבט. איך האב פיל געטון אין דערהיים, כדי זיך צו דער־וויסען וואו דו געפינסט זיך. איך בין געווען ביי דיינע עלטערען און מיר האבען צוזאמען אנגענומען ענערגישע שריט, כדי דיך אויסצוגעפינען.

— און וואס האסט דו געהאט בדעה צו טון?

— זיך איבערצייגען, אז דו דארפסט זיך אומקעהרען צו דיינע עלטערען און פערגעסען אן מיר.

— א דאנק פאר דער עצה, האט אידא געזאגט, מעהר האסט דו מיר נישט איבערצוגעבען?

— אידא, איך וויל נישט, אז מיר זאלען זיך אויף דעם אופן פונאנדערגעהען.

— און איך וואלט געוואלט, אז דו זאלסט אויף מיר רחמנות האבען, האסט דיין ציל דערגרייכט און ווייטער דארף דיך נישט אנגעהען.

— ווי דו ווילסט... ... סטעפאן געזאגט, און אינערליך געווען צופרידען דערפון, וואס אידא שטעלט אויף דעם אופן אוועק די פראגע.

אידא האט זיך נישט געזעגענט מיט איהם און געוואלט אוועקגעהען. סטעפאן האט זי פערהאלטען און געזאגט:

— איך האב ביי זיך גארנישט, איך האב אלץ פערלוירען בעת דער קאטאסטראפע. איך פאהר אבער צו מיינס א רייכען ברידער קיין לאנדאן, צו א ברודער, וועלכער וועט מיר געבען אלץ, וואס איך וועל נאר וועלען, איך וויים, אז דו ביזט אויך געבליבען אהן אלעם און אפשר אהן בעקאנטע אין לאנדאן, אויב דו ווערסט עפעס דארפען די ערשטע צייטען בין איך גרייט דיר צו העלפען.

— א דאנק, האט אידא געזאגט, דו פאהרסט צו א רייכען ברודער און איך פאהר צו א רייכער מוהמע....

— איך וועל דיך נישט צווינגען, אז דו זאלסט מיר זאגען וואוהין און צוליב וואס דו פאהרסט. דער עיקר איז, אז דו פאהרסט פון אייגענעם ווילען, דורך קיינעם נישט געצוואונגען.

— אויך דאס דארף פאר דיר זיין נישט אינטערעסאנט. איך וועל מיר שוין אליין אנ'עצה געבען.

אידא האט שוין פון סטעפאנס ווערטער ארויס געפיהלט, אז צו קיין פערשטענדיגונג צווישען זיי וועט שוין נישט קומען, זי האט דעריבער בעשלאסען זיך פונאנדערצוגעהען מיט איהם ווי ס'פאסט פאר א שטאלצען מענשען, נישט בויגען זיך פאר איהם און נישט בעטען זיך ביי איהם. זי איז אוועק פון סטעפאנען און זיך ווידער פעראייניגט מיט סאבאן, וועלכע האט שוין געווארט אויף איהר, זעהענדיג פון דערווייטענס, אז זייער געשפרעך איז א זעהר נערוועאישעס.

— וואס האסט דו געהאט מיט איהם צו טון?

— גארנישט, דאס זעלבע, וואס ס'איז געווען, ער פאהרט דאך צו זיין רייכען ברודער קיין לאנדאן צו וואס דארף ער מיך?

— מאך דיר נישט דערפון, שפיי איהם אין ... אריין, האט סאבא געזאגט, אזוי זענען זיי אלע, ווי די הינט דארף מען זיי פון זיך טרייבען, ווי איך האב געליבט איינעם אין דער שטאט, פון וואנען מיר זענען איצט ארויסגעפאהרען. איך וויים, אז ער האט מיך אויך געליבט, איך וויים, אז ער האט געוואלט זיך אפזאגען פון זיין פאמיליע צוליב מיר... אבער ווען ער האט נאר געהאט צו בעקעמפען די ערשטע שוועריגקייט, האט ער שוין רעזיגנירט, איך האב געמיינט, אז איך וועל אנהויבען א נייעס לעבען, אז איך וועל זיך בעפרייען פון דער נעץ, אין וועלכען איך האב זיך געפונען ביי פעלאן, אבער אומזיסט זענען געווען מיינע האפענונגען, איך בין נאר זעהט אויס, געווען ביי איהם א שפילציוג, אזוי ווי דו ביי יענעם דארט. און ביי דער ערשטער געלעגענהייט האט ער זיך בעפרייט פון מיר, פערליר נישט דעם מוט, אידא, מיר וועלען זיך אדורכשלאגען דורכן לעבען אהן זיי, מיר וועלען נאך לאכען אויס זיי... כאטש מיר זענען פון פערשידענע גלויבענס און פערשידענע נאציאנאליטעטען קען דאס נישט זיין בשום אופן קיין מניעה, אז אונזער פריינדשאפט זאל צוליב דעם געמינערט ווערען, מיין פרייד וועט פון איצט אן זיין דיין פרייד, מיין צער דיין צער און פערקעהרט. איך האב דיך אידא, דערקענט, ווען דער דאזיגער פארשוין זאל נישט זיין איז ער זיכער נישט ווערט, אז ער זאל שטעהען נעבען דיר.

סאבא האט גערעדט מיט אזוי פיל פאטאס און אויפריכטיגקייט, אז אידא האט איהר נעגלויבט, טרעהרען האבען זיך ביידען געשטעלט אין די אויגען און איינע איז ארויפגעפאלען די אנדערע אויפן האלז און זיי האבען זיך הארציג צוקושט. דאס איז געווען א שטילע, טרייע שבועה זיך נישט פונאנדערצושיידען, אזוי לאנג ווי דאס וועט נאר מעגליך זיין.

סטעפאן האט אין די ערשטע מאמענטען, ווען אידא איז פון איהם אוועקגעגאנגען געליטען פון געוויסענס ביסען: ער האט געפיהלט, אז ער האט אידאן שטארק בע'עוולה'ט און אז ער איז איהר שולדיג עפעס אזעלכעס, וואס מ'קאן נישט בעצאהלען פאר געלד. די שטאלצע ענטפערען פון אידא האבען איהם נאך מעהר געקרענקט. ער האט נישט געפינען קיין שום פערענטפערונג פאר זיך, הגם ער האט שוין צום הונדערטסטען מאל געהאט בעשלאסען, אז זיין דעציזיע קען ער נישט ענדערען.

(פארטזעצונג קומט)

פֿערבאַנד פֿון דער לויהן־טעקסטיל אינדוסטריע

זאָגט זיך אַרויס פֿאַר אַ רעפֿאָרם פֿון פּאַטענטען־סיסטעם

(אג) אין שייכות מיט דער אַנקעטע פֿון דער האַנדעלס־קאַמער וועגן דער רעפֿאָרם פֿון פּאַטענט־אָפּצאָהל אינפֿאָרמירט אונז דער פֿערבאַנד פֿון דער לוין־טעקסטיל־אינדוסטריע פֿון דער לאָדזשער וואָיעוואודזטווע וועגן דער דאָזיגער פּראַגע פֿאָלגענדעס:

די לוין־אינדוסטריע איז אין פּרינציפּ געגען דער אינסטיטוציע פֿון פּאַטענטען האַלטענדיג דאָס פֿאַר אַזאַ אַנאַכראָניזם, וואָס איז נישט צוגעפּאַסט צום היינטיגען סיסטעם פֿון אינדוסטריע־שטייער, אין קיין שום לאַנד פֿון מערב אייראָפּאַ, מיט אַ ענטוויקעלטער אינדוסטריע, איז נישט איינגעפֿיהרט דער סיסטעם פֿון פּאַטענטען. אין יענע לענדער איז פֿאַראַן אַ סיסטעם פֿון ליצענציעס אויף צו פֿיהרען די אונטערנעהמונג און דאָס איז נאָר אַן איינמאָליגער אָפּצאָהל. זיך אָפּגעבענדיג אָבער אַ דין־וחשבון, אַז אין איצטיגען מאָמענט איז אונמעגליך אָפּצושאַפֿען דעם פּאַטענטען־סיסטעם צוליב ביודזשעט טעמים, ווייל מען וועט נישט קענען דעקען די הכנסות וואָס פֿליסען איין פֿון אַנדערע קוועלען, זאָגט זיך די לוין־טעקסטיל אַרויס פֿאַר אַ רעפֿאָרם פֿון דעם עקזיסטירענדען פּאַטענטען־געזעץ.

עס זענען דורכ'ן פֿערבאַנד פֿון דער לוין־טעקסטיל־אינדוסטריע אַרויסגערוקט געוואָרען פֿאַר־שידענע פּראָיעקטען אָבער נאָך אַ דיסקוסיע האָט זיך אַרויסגעוויזען, אַז דער בעסטער סיסטעם פֿון פּאַטענטען איז דער, וואָס שטיצט זיך אויף דער צאָהל אַרבייטער. דער דאָזיגער סיסטעם האָט אָבער איין פֿעהלער און נעמליך, ער ווערט אונגערעכט דאַן, ווען אין דער אונטערנעהמונג הויבט זיך אָן אַ ווייט פֿאָרגערוקטע אויטאָמאַטיזאציע, ווען למשל 1 אַרבייטער אַרבייט אויף 19 מעכאַנישע שטוהל. פֿון דער אַנדערער זייט אָבער איז די צאָהל מעכאַ־ניזירטע אונטערנעהמונג אַזוי קליין, אַז נישט קענדיג אויף אַלעם איז דער אויבענדערמאָהנטער סיסטעם דאָך דער ראַציאָנעלסטער.

לויט דעם פּראָיעקט פֿון פֿערבאַנד דאַרף פֿער גרעסערט ווערען די צאָהל קאַטעגאָריעס ביז 9, דערביי דאַרף נישט זיין אַזאַ שטאַרקער איבער־שפּרונג פֿון דער 4־טער צו דער 5־טער.

די ניינטע קאַטעגאָריע זאָל קענען בעשע־טיגען אָהן קראַפֿט 7 אַרבייטער, מיט קראַפֿט — 5 אַרבייטער און זאָל קאָסטען 20 זל.

—=—

היינט — דער 37. יאָהרצייט פֿון הרה"ג ר' שמואל מאָהיליווער ז"ל

היינט י"ט סיון פֿאַלט אויס דער 37 יאָהרצייט נאָכ'ן גרינדער פֿון „מזרחי" הרה"ג ר' שמואל מאָהיליווער ז"ל.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט, קומט היינט פֿאָר אין לאָקאַל פֿון „מזרחי" 5 נאָכמ. אַ פֿייערליכע הזכרה. מיט אַ רעדע וועט אַרויסטרעטען דער מיטגליד פֿון צ. ק. פֿון מזרחי אין פּוילען, ד"ר ש. ב. פֿעלדמאַן פֿון וואַרשאַ.

פֿערצווייפֿעלטער קאַמף צווישען פֿרוי און שכור'ן מאַן

אויסגעברענט דעם מאַן די אויגען

אויף מאַזורסקאַ 30 וואוינט דאָס פּאָרפֿאָלק יוזעף און פּיעטראַנעלא שולץ. יוזעף שולץ איז אַן אַלקאָהאָליקער און אין שכור'ן צושטאַנד איינפֿאַך געפֿעהרליך פֿאַר די אַרומיגע, ער שלאָגט און מאַכט אַוואַנטורעס, אַזוי אַז אַלץ לעבען איהם מוז זיך בעהאַלטען פֿאַר איהם.

נעכטען איז ער אין שיכור'ן צושטאַנד אַהיימגעקומען און גענומען זיך יאָגן נאָך דער פֿרוי און געוואָלט זי שלאָגען. די לעצטע האָט אין פֿערצווייפֿלונג און צוליב זעלבסטשוץ געכאַפּט אַ פֿלעשעל, וואָס איז איהר געקומען אונטער דער האַנד, און געוואָרפֿען דעם מאַן אין קאָפּ אַריין. אין פֿלעשעל איז געווען זאַלץ־זויער, וועלכע דער מאַן האָט צוגעגרייט צום לייטען מעטאַל. דאָס פֿלעשעל איז צובראָכען געוואָרען און אָפּגעבריהט שולצען דאָס גאַנצע פּנים, דעם קאָפּ, און אויסגעברענט די אויגען.

די פּאָגאָטאָוויע האָט איהם אין אַ שווערען צושטאַנד אָפּגעפֿיהרט אין שפּיטאָל.

די שולצין איז דערווייל פֿערהאַלטען געוואָרען.

ציהונג פֿון דער מלוכה־לאָטעריע

1־טער קלאַס — 1־טער טאָג

1-sze CIĄGNIENIE

zł. 10.000 — 122930
5000 — 44781
2000 — 87834
1000 — 63711 82540 84880 84440
500 — 63180 167458 182876
400 — 18155 55597 79922 184750
200 — 12605 27438 51687 54052 95317 128616 149047 158089
150 — 11745 12850 19069 27332 26833 28393 32988 38895 53811 57746 71219 86139 86731 88945 94154 102284 109147 116944 132099 135676 138932 140721 147146 157934 158533 162294

Stawki po 50 zł. — z literą s po 10 zł.

92s 242 428 715s 815s 901 1020s 255 356 626s 40 862 2026 252 798 3291 549 824 4388s 404 680 839 931 5349 6058 713s 854 7693 8241 767 90484 954 79s.

10051 52 90s 328 865s 11029s 159 318s 784 85s 807s 929s 74 95 12193 369 465 633 88 13209 53 560s 76s 694 729 902 14793 921 47 15358 702 810s 16266 318 589 723s 983 17108 623s 95s 18052 329 62s 733 876s 926s 19073s 94 657s 818s.

20169s 401s 771s 80 21011 48 92 158 322 23s 579 901 15s 22107 260s 177 720s 790s 23413s 607 705 705 512 621s 729 829 947 95 25019 129 36s 72 73s 455s 87s 627 666 711 915s 652 26031 68 290 316 38s 67 567 888s 797 831 906s 28040s 64 177s 257 343 53 441s 644 720 29171 495 521 646s 50 771 72 908.

30267 336 918 31098 486 594 627s 32039 507 99 863s 33053 322 67s 438 80s 82s 521 668 737s 79 826s 42 924s 97 34009s 78 274s 583 628s 65 78 793 35070s 131s 311 471 93 157 94 690s 855 63 938 36218 54 375s 474s 578 741s 42 53 61s 93 842s 47 70s 925 27s 34 83 38068s 73 121 400s 565 39117 96 363 669 703 932s.

40142 580 873 41168 209s 371s 79 417s 47 591s 975s 82s 42325s 544s 755 804s 917 43009 12 16 28 57 19s 260 65s 472 708s 809s 44340 92 543 647 60 773 922s 40 452 468 647 79 80 46080 207 47s 500s 823 46 47029 437 820 925s 48012s 89 394 95 517 629s 868 49034s 97 119s 43 89s 411s 528 77s 638 810.

50055 137s 670 721 84 963 52107 307 514 17s 84 970 53779s 179 275 513 630s 71s 720s 54059s 73s 98 311 438 505s 93s 854s 68s 80s 937 57 81 55052 71s 384s 83 423s 560 78 732s 977s 56127s 287 355 413s 13s 757s 57140 59 292 362s 671 763s 822s 33 98 984 58089 108 16s 357s 66s 428 621s 77 84 763 839 901 94 59024 80 249s 13s 86 443 92 506 12 811 941.

60093 191s 358 546 622s 83 769s 90s 847 61096s 103 281 678s 746 805 42s 50 75 62002 72 185 390 618 759 920s 43s 63132 307 331 458s 68 659 832 96 991s 208 70 323 47s 436 70 178 634s 85 99s 718 21s 41 63 92 930 65062 67 442s 550 807 83 922 96 66007 64 173 95 854 66 430 594 893s 922s 31 67084 114s 222 312s 44s 54 452 750 866 79s 68052 110 258 480s 85 138 976 20 24s

70024 78 250 53 77 559s 87 606s 46s 97 730s 95 852s 904 69 71006 288 99 318 42s 518s 677s 78s 887 944 72060 76s 82 130 285 697 701 804 933 62 73038 138 399s 470s 81 529 609 30 31s 60s 722 972 81 86 74110 35 64s 278s 41s 61 482 561s 752 80s 409 35 75049 69s 76s 241s 328 79 5526 85 84s 723 806s 18 76055 100 411s 511 659 739 52s 55 852 60 922s 79 154 70s 224s 381 413s 77 682 78 772 825 833 47s 56s 79071 214 327 469 555 806 81 907.

80033 67 75 194s 267 366 775 878s 938 43 81237s 387s 405s 18 853 82016s 192 237 605 855 997 83112 282 364 84 403s 11 28s 586s 830s 84015 277 79s 359s 506s 19 901s 54 85252 557 60s 86039 65 69 527 554 67 86 95s 653 807s 981 87014 35 147 397s 424 522 23 72s 654 769 862 959 88000 46s 57 85 245s 373s 83 605 750s 913s 89031s 230 666s 768 961.

90040s 65s 475 748 55 944 86 9 91673s [illegible] 86s 211 308

83 490 97 546s 834s 937 93095s 109s 33s 204s 42 43 713s 66s 927s 29s 94133 210 213 713 956s 76 95229s 407s 302s 90s 412 300s 845 96382s 522 645 745 958 97003s 47 354 55 419 99 549s 93s 760s 912 68s 99 98006 98 562 92 657 85s 812 25 915s 99000s 67 153 298s 311s 39s 550 607 89s.

100049 549s 655 766 101476 519 912 76 98 102160 638 79 895 995 103069s 169s 77 87s 330s 72s 497 530 668 88 933s 104045s 92s 534 614 105064 525s 35s 607 841 900s 983 106016 192 269 996 107175 258 328s 525 609s 52 743s 56s 98 984 108107s 75 20 973s 629 823 983 109012 225 397 400s 661s.

110066s 125s 273 447s 560 720s 28s 35s 978 111043 84 86 660s 731s 58 97s 898s 112273 920 49s 113000 95s 104 473 96s 604s 27 913 54 114076 92s 231 479 986s 115099 235 307s 20 437 565 626s 87 925s 59 116016 184 327 401 530s 728s 922 117002 148 257 323 488 539s 58s 79 767s 95 924 [illegible] 48 80s 118040s 131s 210 60s 300s 304 412 638 88 338 85s 954 119194 303 551s 660 775 826.

120072 92 344 924s 98 121032 230s 54 85 437s 660 857 966 122127 49s 68 202 11s 319s 424s 929s 123059 173 217 310 528 641 777 804 923 36 71 124064 176 235s 83s 350 529 68s 738 62 830 913 22 125211 69s 384s 430 511s 711s 984s 126009s 27 64 67 95s 132s 475s 506s 93 937 127455 678s 800s 900 963 105s 707 886.

130090 286s 95s 578 946 131138 70 276 479s 90s 537s 775 830 977 132018 40 131s 203s 13s 17s 18 74 467 94 943 133072 113 64 78 326 98 99 540s 699s 819 944 50s 56 134029s 70s 103 72s 214 309 16s 18 58s 719 867 135198s 434 577 766 860 95 136002 42 59s 248 448 515 846s 72 94 137029 80 85s 105 99s 474s 554 646s 138185 382 572s 700 811s 97s 99 139001 123s 337 66s 916 65.

140168 229 42 76 477s 522 703 12 92s 829 34s 77 141099 168s 272s 329s 437 43 667 862s 67 142124 94s 315 64s 52 606s 85 89 803 67 86 133111s 415 655 782 96 827 62 954s 144099 187 214 373s 497s 678 96s 870s 145090s 178 228s 39 326s 27 34 53 424s 97 810s 77 92 144 154 419 594 684s 727 950s 147021 104 704 148090 114 210 521 78s 642s 711s 149031 133 313s 431 49 79s 558 706s 46 810s 25 975s 97s.

150103 272 370 78 82 432 88s 630 50 755s 805 41 67s 959 89 151020s 39 104 62 273 316 660 700 848 72 9992s 151 152156 270 315 357 75 98 175076 187s 300 458 614 745s 154033 204 311 474s 608 523 702 85 87s 155454s 558 718 — 873 156024 414 627s 775 914 157021 172 95 354 606 774s 1580055 296 335 441 20 716 85 914 59046 654717 821 37s 825 54

160034 133 305s 467s 521 50 601 768 92s 97 837s 161121s 81 354 539s 831 38 914 29 162027 63 51 563 78s 848 894s 163194 253 95s 306 688 929 164042 489 575 743 72 982 165040 63 61 232 607s 89s 755 808 46 72 166164 325 85 347 764 961 68 167169 424 661 76 715 72s 845s 945s 168013 312 97 555 713 82 852 169019s 30 222 408s 66s 761

170093 228 485 595 629 872 940 171095 219 39 393 612 814 172107 152 359s 434 952 173021 375 949 98s 717 940 44 174194s 396 175130 244 432 628 176040s 682 576 707 17 75 91s 801 936 73 177039 89s 127 151 823 77 820s 975s 178060 83 919 575s 663 703 32s 179026s 158 66 482

180041s 43154 98 342 95 550 670 919 61 181104 58 87 271 523 673 880 934 182018 124 211 49s 663 76 763 183014 169 38 489s 565s 71s 184180 360 610 90 858 982

2-gie CIĄGNIENIE

20.000 — 164991
5.000 — 19696
2.000 — 121780 170126
1.000 — 21735 64379 117156
500 — 32648
400 — 50501 54221 78071 130241 — 131895 157129 162286
200 — 3867 3645 24180 55611 59766
61514 75190 96412 99973 132935 137241 142965 146075 153257
150 — 4304 6283 15467 27954 46621 49187 51096 61293 61481 67740 73641 77634 79357 62928 83101 88407 88962 93029 93411 93597 116856 123459 126093 130085 139527 141417 143014 153941 154758 157468 162000 177763 183634

Stawki po 50 zł. — z literą s po 100 zł.

196s 425 729s 1221 871 2056s 125 601 728 3183 5154s 3796041 645 845s 95 74 7485 87 8813s 90009 668 866

10417s 91 73 679 8558 11152 905s 13123 225 388 143184 13s 75 97 507 916 15154 782s 16152s 698 17060s 18666s 19462s

20394s 573 873s 22115 58s 23281s 680 865 24273 25997 300 467 84 999 25082 621 27016 275 442 599 731 42 28136 207 333 455 512 726 94 897 29025 275 764s 74

30207 31844 910 40 32284 434 5928 81 731s 66 204 222 622 9747 90 35301s 523 74s 749 36156 342 58 571s 626 700s 800 05 37275 638 821 950 38166s 84 516s 24 663 981 96 39543 749

40215 801 63 75 41067 176 51 92 639 825 42252 402 599 626 188s 234 60 443 44314 824 915s 45624 46359 406 901 47 47420s 70 607 138 85 48105s 55 614 95 785 814 49443 619 932 41

50416s 58 707 51332 449 601 790 95s 5102 151s 53384 89 54189 724 33 49s 58 55973 56421 752 963 57618 767s 93 888 944 58128 676 708 893 59026 35 115s 382 780 81 98

60084s 302s 591 618 934 46 61216 36 571 987 62116 691s 95 717 89 804 63259s 559 633 823 47 73 64073 160 425 71 739 902 519s 63 622 66401 67 67165 204 886 68128 64 335 798 854s 69244 381s 824

70034 65 572 361 798 453 578 841 927 72s 83 72150 587 73275 428 891 911 74264 501 691s 729 75235s 345s 72 799 76193 258s 303 543 58 200 67 571 7801 198s 427 900 79551 57 503 914

80662 760 66 829s 798 81031 846 859 943 65 82242s 375 435 641 83286s 606 23 701 59 84023 236 42 85018s 343 757 835 86089s 111 286 87325 356s 549 88s 88126 574 715s 89186 605 91539 673 92161 93188 201 25s 41s 94442 82095029 164 297s 483 839 74 58 989s 96042 244es 507 380 811 97019 265 569861 98453 753 887 99019 95 224s 409 548

100008 279 384 101276 274 79 992 102156s 964 103 922 104015 516 105105 82s 720 78 106461 479 838 107546 451 682s 814 968 108189 96 109043 10s

110229s 111188 253 265 854 112299 17 792 113163 46 962 986 14039s 85 326 406 72 784 97 115036 39s 214 399 492 116000 211 454 117193s 769 963s 118335 59 852 960 11908s 399 900 76s

120455 121024 47 175 319 739 828 122061s 160 123211 393 763 960 124039 288 308 544 629 88s 125033 148 67 248s 424 810 944 126191 221 315 773 127038 582 722 128362 708s 129076 87 241 48 422 130047 91 137 365 99 712

131029 40 56 617 638 671 132442s 60 133870 956 134006 52 834 414s 821 59 135093 215s 494 530 98 572 136068 160s 137107 274 604 09s 713 808 948 148183 826 1390072 8283 643 828s 34

140324s 54 556 141017 269 66 142082 252s 362 739 923s 143339 56 67s 952 144010 364 480 525 145244s 54s 321 72 668 146234 458 515 147110 802 968 — 148002 364 864 149632 808 958s 82

150190s 214 558 891s 151228 629 805 152020 274 342 788 965 82 153442 572 154191 492 918 155083 224 319 80 15658 619s 157050 6s 329 685 789 809 61s 159180 822

160388s 705s 830s 931s 161046 678 801s 34 56 162262 163230 412s 81 761s 88 933s 164126 33 558 165798 166061 120s 537 861s 167710 168424 858 877 169096 137 290 701 828 91s

170230 93s 593 761 883 934 171004s 200s 94 967 172344s 706s 173268 342 72s 676s 749s

174337 38 939 175200 786s 917 62s 65s 99 176025 199s 232 286 573 812s 48 52s 79 913s 177338 501 824s 912s 178029 306 516s 950s 179095 131s 303s 29s 43s 697 990 180012 236 73s 378s 456s 877s 181033s 644 182027 441 43 639 76 183182 300 867 184218 96s 415s 565s 732s

CIĄGNIENIE TRZECIE

Stawki po 50 zł. z literą po 100 zł.

1191 504 968 2105 475s 3097s 323 4144s 293 6111 7539 676s 981s 8578 633 9296 929s

10736 926 11085 216s 85 313 693 12072 411 14 901 13507 30s 41s 99s 917 14022 107 233s 15850 16292s 337 524 25s 788 17206 877s 18397 462s 74 19445s 573s 643 905

20081s 232s 563 813 82s 21632 713 55 22032s 416 633s 710s 65 925s 23407 731 24343 960s 25004 48 206s 14 53 866 26068s 128s 124s 312 60 550s 670s 27148s 246 468 657s 86 712 28242s 465 510 29404 23 668s 859

30094 156 731s 31436s 762 988 82s 32136 513s 946 33089 262 370s 94 34096 277 380 35512s 36068 83 105 14s 62s 205 323s 67s 88 510 20 635 37121 676s 800s 398003 155s 230s 376 537 76 39079 725s 858s 920s 64

40014s 68 333 901 41536 609s 42183 465 634 53 805s 67 43071 171s 237 335s 59 616 44281s 48 67 818 45248s 464 617 63 723 990 46010 268 47533 52 627 837 48380s 406 44 609s 684 85 729 49036 174s 231s 72 90s 493 576s 756s 800 70

50118 71 51096s 960 52132s 290s 701 61 53309 53 54014s 423 56226s 740 57106s 84 407 74 536 603s 58314s 937s 5960s 505 842 908

60138 208 23 44 68 314 605 94s 99 897 903s 26 61187 276 467 548 737s 913s 59s 63073 486 670s 728 959 64079 146 97s 234 65386 576 66060 204 47s 84s 718 862 67067 364 731 68319 661s 862 952 69104s 652

70306 420 510 84 711 76 920 38 72017s 23 251s 541 73099 291 677s 74052 94 196s 234 71s 75061 302 576 766s 76067 318s 424 48 627 713 24 25s 836 80 25 77234 583s 91 682s 78015 530 664 795s 930 34 44 79062s 885s

81122 398 452s 536 601 901 82197 355 447s 527s 83156 94 984s 84378 861s 962 85180 386 86364s 624s 87078 399 646 831s 88044 150 283 427s 569 977 81 89073 173s 246 507 772 75 996s

90072s 206 247 460s 71 518 30 56 605s 761 91057s 711s 92021 245s 88 369 862 911 47 93073 81 223s 67s 97s 452 78 831 83s 9450 58 94259 589 673 95065s 366 527 624s 971s 96083 171s 85 255s 760s 69 97189 583 726 98011s 202 443s 501s 722 942 56 99022 243 65s 69s 805 961.

100220 356 90s 101006 35 190 244s 305 573s 600s 799s 102087 916s 103349 459s 535s 653s 104097 356 528 87 105672 81s 723s 819s 941 106033s 277s 955 107108 261 839 108050s 377s 449s 90 523 109059s 388s 426s 638 804 979.

110208 657 928s 111262 88s 308 586s 685 736 112024 509 841s 113093 564 745 114022 501 718 741s 75 90 995 115349 861 116000 628 117274 404s 534s 695s 842 52 118088s 180 370 535 661 767 835s 913 67 119171 289 335s 74s 698

120074 80 282 783 810s 121696 122011 123 581s 716 822s 123182 328 6[illegible] 124041s 109 159s 371 490 873 125753s 156054 116s 78 228 127052 149 569 643s 725 128296 424 524 37 740 129141s 214 491s 507s 20s 57 784s

130043 370 530 953 131953 132858 208 41s 48 506 19s 618 856 973s 133001 134666s 90 866 87 916s 135131 619 136061 186 231 345s 137007s 363s 448 782 138094 174s 656 953 139019 232 340 605 975

140094 101 245 354 453 664s 791 806 141104s 13 289 417s 686s 929 142465 519s 657 143147 254s 313 45 5446 701 10 17 46 840s 47s 939s 145099s 529 643 146362 929 147114s 80 277 459 750s 906 148212 315 96 861 149261 375 423 57.

150087s 153 428 588 615 90s 888s 953s 151003 47s 159s 71 427 587s 665 787 939 152157 204s 153266 412 918s 156718 942s 157189 207 331s 536s 632s 58 861 158082s 83s 427 723s 863 159013.

160026s 38 50 414 976 161260 338s 427s 782 832 982s 162410 521 70 764 163021s 154s 365s 780s 164156s 474 606 955s 65071 141 445s 540s 712 800s 166064 106 555 641 67s 37s 167065 119 302s 449 766s 168157 710 223 305s 830s 169113s 445 509 840s 941.

174749s 172063s 315 494 973 173048 878 174023s 733s 64 893 175091s 361s 176151s 898 259 452s 58 581 646 845s 53 177112 765 950 179445 552s 618 808.

180039s 464s 764s 171130 673 735 938 [illegible] 677s 730s 184317s 530s 87s 887 960

די באנדע גנבים, וועלכע האבען אדורכגעפיהרט די גנבה ביי די קאטעצקיס

אינהאבער פון דעם רעסטאראן „ראמא" פארן קרייז-געריכט

אין קרייז-געריכט האט זיך נעכטען אנגעהויבען דער פראצעס געגען די 11 גנבים, וואס האבען אויסגעפיהרט די איינברוך גנבה אין דער וואוינונג פון דער פאמיליע קאטעצקי, אינהאבער פון רעסטאראן „ראמא". די גנבה איז אויסגעפיהרט געווארען אין דער סילוועסטער נאכט, ווען די קאטעצקיס זענען געוועזן אין רעסטאראן צום בעגעגענען דעם „נייע-יאהר". די גנבים האבען ארויס געגנב'ט 19,000 זל. מזומן געלד און פאר א 60000 זל. ציהרונג.

די ערשטע אויספארשונג האט בעוויזען, אז אין דער גנבה האט געמוזט אנטייל נעהמען א מענש, וואס איז גוט בעקאנט מיט די מנהגים פון דער שטוב און מען האט אנגעהויבען זוכען די גנבים. צווישען די געוועזענע אנגעשטעלטע; און ווירקליך ביי דעם געוועזענעם אנגעשטעלטען מאריאן פיעציק און זיין קאלעגע יוזעף מיעלטשארעק געפונען בעת א רעוויזיע 970 זל. און עטליכע זאכען וואס האבען געשטאמט פון דער גנבה ביי די קאטעצקיס.

די ביידע בעשולדיגטע האבען נאכדעם דערצעהלט, אז ווען זיי האבען בעשלאסען אדורכצופיהרען די גנבה האבען זיי אויך בעשלאסען צו ווענדען זיך צו פראפעסיאנעלע גנבים, ווייל זיי אליין האבען זיך נישט געפיהלט בכח דאס שטיקעל ארבייט אדורכצופיהרען. צוליב דעם האבען זיי אנגעבינדען א קאנטאקט מיט א געוויסען זיגמונד שימאנסקי און מאריאנא בלאשטשיק, וועלכע זענען געווען בעקאנט מיט דער גנבים-וועלט. די לעצטע האבען די צוויי חברה-לייט ווירקליך צוזאמענגעפיהרט מיט די „פאך-לייט" אנטאני מיכאליאק, אנטאני ווילטשיק, טשעסלאוו וויקטאר מיקאלאיטשיק, וועלכער, ווי עס האט זיך ארויסגעוויזען, איז א דזשערטיר פון איינעם פון די פולקען, וואס שטייען אין ווילנע.

אלע אויבענדערמאנטע, א חוץ מיקאלאי – טשיקען, וועלכער וועט שטעהען פאר דזשערציע פאר'ן מיליטערישען געריכט זענען נעכטען געשטאנען פאר'ן קרייז-געריכט אין לאדז.

עס זענען ארויסגערופען געווארען עטליכע צעהנדליג עדות.

דער פסק-דין וועט ארויסגעטראגען ווערען פרייטאג.

היינט געזעגנונגס-פרעמיערע מיט זינא גאלדשטיין

אין „ראזמאיטאשטשי"

היינט וועט דער לאדזער יודישער טעאטער-עולם האבען א אנגענעמע איבעראשונג, זינא גאלדשטיין האט בעשלאסען פאר איהר אפפאהרען קיין אמעריקא מהנה זיין איהרע פיל פערעהרער מיט איינע פון איהרע בעסטע געזאנג-און שפיל-ראלען אין דער זעהר פריילעכער קאמעדיע מיט פיל נומערען געזאנג און טענץ א. נ. „אמיידעל צו אלץ". מיט 15 יאהר צוריק איז די זעלבע קאמעדיע געשפילט געווארען מיט א ריזיגען דערפאלג, שוין דאמאלס זענען די לידלעך געזונגען געווארען אין גאנץ לאדז.

עס איז צו האפן, אז קיינער וועט נישט דורכלאזען די געלעגענהייט און בעזוכען דאס טעאטער, און צוזאמען דערמיט פערברענגען זייער א פריילעכען אווענד.

מעלדונג

זש. ט. ק. (וואולטשאנסקא 35, טעל. 121-53)

די נאהענטסטע זש. ט. ק.־אויספלוגען.

שבת ד. 22. ה. ח. קומט פאר אנ'אויספלוג קיין ראדאגאשטשאנקע זאמעלפונקט 8.30 פריה אין לאקאל פון דער געזעלשאפט.

זונטאג ד. 23 ה. ח. קומט פאר אנ'אונטערשטעטישער אויספלוג קיין פאדעמבינע, רידזינקי און אומגעגענד. איינשרייבונגען אין סעקרעטאריאט ביז'ן 21 איינשליסליך.

א 3־טאגיגער אויספלוג נאך ווילנע, טראקי און אומגעגענד

פרייטאג, שבת און זונטאג ד. 28, 29 און 30 יוני ה. י. קומט פאר א 3־טאגיגער אויספלוג נאך ווילנע, טראקי און אומגעגענד. אין פראגראם בעזוכען פון יודישען געטא, סטראשון ביבליאטעק, ייווא, דאס ווילנער אלטעפית-עלמיר (דאס קבר פון ווילנער גאון און לעגענדארע קבר פון גר־צדק), שלאסבארג, קאטעדרע, טראקי (קאראימער קהלה) און א סך אנדערע מערקווירדיקייטען. אנפיהרער ש. ראזעמאן

א 3־טאגיגער אויספלוג נאך גדיניע, העל און קארוויע

פרייטאג, שבת און זונטאג, ד. 28, 29 און 30 יוני ה. י. קומט פאר א 3־טאגיגער אויספלוג קיין גדיניע, העל און קארוויע. אנפיהרער פר. ה. גרינפעלד. איינשרייבונגען אין סעקרעטאריאט. די צאהל אנטיילנעהמער איז בעגרעניצט.

טוריסטישע אפרוה־קאלניע אין קארוויע ביים באלטישען ים

די טוריסטישע אפרוה־קאלאניע פון לאדזער זש. ט. ק. אין קארוויע ביים באלטישען ים, איז טעטיג פון 1טען ה. ח. די קאלאניע געפינט זיך אין דער גרעסטער ווילע „זניטש" און ארומיגע געבײדעס. אויפ'ן ארט א לייען־זאל, ביבליאטעק, פאטעפאן, קלאוויר און ראדיא.

די אדמיניסטראטיווע טוריסטישע און ווירטשאפטליכע לייטונג, וועלכע געפינט זיך אין די הענט פון די ביז־איצטיגע לייטער, ה"ה פ. גרונדמאן, מ. אלטמאן און די נייע־אנגאזשירטע פרוי ליכטענשטיין, איז א געניגענדע גאראנטיע פאר דער אלגעמיינער ארדנונג אויף דער קאלאניע פאר דערהאלטען דאס טוריסטישע און געזעלשאפטליכע לעבען אויף א הויכער ניווא פאר אויסנוצען אנגענעהם און קולטורעל די אפרוה־צייט. איינשרייבונגען נעמט אן דער סעקרעטאריאט פון זש. ט. ק. (וואולטשאנסקא 35, טעל. 121.53) טעגליך פון 10—2 מיטאג און 6—10 אין אווענד.

Dr. REICHER

פאלודביאווא 28, טעל. 201-93

ספעציאליסט

פאר מענער־שוועכע־בעהאנדלונג.

סעקסועלע בערעטונגען און פסיכא־אנאליזען

נעמט אן פון 8–11 און פון 5–8 אווענד

„KATIUSZA" א. נ. **Lew Tołstoj**

היינט פרעזענטירען מיר דאס אונשטערבליכע ווערק פון גרויסען שרייבער

R. Mamoulian רעזשי: FR. MARCH און ANNA STEN אין די הויפטראלען:

אויסער'ן פראגראם: קלאנג־צונאבעז און אקטואליטעטען. —::— אנהייב פון די סעאנסען: אין געוו. טעג 4.30 נאכמ. שבת און זונטאג 12.30 בייטאג

קלאנג־קינא **CAPITOL** זאוואדזקא 16

קליינע אנאנסען 1 זלאטי אנאנס ביז 15 ווערטער

ראקאלען

צו פערמיטען 1 צימער מיט קוך און 2 צימער מיט קוך מיט אלע בעקוועהמליכקייטען, עווענטועל 4 צימער און קוך. צו ערפאהרען ביים וועכטער לימאנאווסקיעגא 14. 9128

צו פערדינגען אנ'ארט צו שלאפען פאר 1 אדער 2 פערזאן אין א לעצט צימער, זעהר בעקוועהם, אויך ביי סאלידע מענשען. פאלודניאווא 11, וו. 5a.

Pokój dla 2 panów lub pań do oddania. Sienkiewicza 6, m. 27

פערשידענעס

Zagubiony został kwit kaucyjny z Elektrowni Łódzkiej na imię Izrael Kotek, Gdańska 14.

אכטונג! די קונסטשטאפעריי פון נאד־לודקא 12 האט זיך איבערגעצויגען אויף 11. ליסטאפאדא 29: מיר שטאפען לעכער און געוואלדריסען און אנציגער און קליידער נישט צו דערקענען, אויך אנציגער צו פרעסען, רייניגען, צורעכטמאכען צו זעהר ביליגע פרייזן. ארגאנעק, 11. ליסטאפאדא 29.

גאנץ לאדז האט זיך שוין איבערצייגט, אז די בעסטע און געשמאקסטע מיטאגען בעקומט מען נאר ביי הערמאן לעווינסקי, פילסודסקיעגא 39, פראנט. 2. שטאק. טעל. 169-94. 9111

צו פערקויפען פוסבאלען שטקיב קעס אין הויף און ענצעל צו ביליגע פרייזען. זשעראמסקיעגא 33 און לוטאמירסקא 8, ביי זילבערגער. קומט און איבערצייגט אייך! צו בעקומען אלע נומערן

ד"ר ס. קאנטאר

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען (מענער־שוועכע)

פיעטריקאווער 90 טעל. 129-45.

נעמט אן פון 8–2 נ"מ און פון 6–9 אוו

פאר גאלד, בריזשוטעריע און לאמבארד־קוויטעס צאהלט די העכסטע פרייזען

י. קאפעלוש, לאדז, פלאץ וואלנאשטשי 10 פר. ערשטער שטאק. טעל. 226-51

צאהן־ארצט ס. וואטניצקא

65 נאפיורקאווסקיעגא 65

נעמט אן פון 9–1 און פון 3–8 אווענד

Dr. med. Z. DATYNER

אוראלאג

ספעצ. פאר נירען, בלאז און אורין־קראנק.

ZACHODNIA 59a, tel. 148-95

נעהמט אן פון 2–3 און פון 6–8 אוו.

Dr. med. H. RÓŻANER

ספעציאליסט פאר הויט, ווענערישע און סעקסועלע קראנק.

Narutowicza 9 tel. 128-98

נעמט אן פון 9–1 פארמ. און פון 5–9.

אנאנסען — אין — פאלקסבלאט האבן גרויס ערפאלג

Dr. med. Niewiażski

ספעציאליסט פאר טריפער, סיפיליס און הויט־קראנקהייטען, בעהאנדלונג פון מענער־שוועכע

אנדזשעיא 5, טעל. 159-40

פראנט, 1־טער שטאק.

נעהמט אן פון 8—11 און פון 5—9 אוו.

זונטאג און יום־טוב פון 9—1 פארמיטאג.

בעזונדערער ווארטע־זאל פאר פרויען.

ד"ר העללער

ספעצ. פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מענער־שוועכע

8 טראוגוטא 8, טעל. 179-89

נעמט אן פון 8–11 און פון 4–8 אוונט.

זונטאג פון 10—12 מיטאג.

פאר פרויען א ספעציעלער ווארטע־זאל.

אנבעמיטעלטע — ערמעסיגטע־פרייז

Dr. med. M. TAUBENHAUS

ספעציאליסט

פאר אקושעריע און פרויען־קראנקהייטען

פערהיטונג געגען שוואנגערשאפט

זגערזשער 11, טעל. 246-09

נעמט אן פון 4–8 אווענד.

דער פאטאגראפישער אטעליר „POLONJA"

גדאנסקא 31

גיט אלם פרעמיע אויף א קורצע צייט

7 רעטושירטע פאטאגראפיעס מיט א פערגרעסערונג נאר פאר 1.50

פאר יודען, וואס פאהרען נאך פאלעסטינא, ווערט אויסגעפערטיגט אלע ארט פאס־פאטאגראפיעס שנעל, גוט און ביליג.

בעמערקונג: גרויסע בילדער מאך איך צו זעהר נידריגע פרייזען.

מיט אכטונג

אינהאבער: גוטערמאן

לאדז, גדאנסקא 31.

מודע. ברוך־קראנקע!

ליידענדע אויף פערשידענע רופטורעס, פערקרימונגען פון רוקען־ביין, פיס און הויקערס!

א הילף און א רפואה!

ביי ווינקעל, נאפעל, בויך און קיסברוכען אויך אין געפעהרליכסטען צושטאנד ביי מענער, פרויען און קינדער. ספעציעלע הילף ביי פרויען, מוטערברוך. מאגען און נירען־ברוך!

ברוך־ליידענדע! איהר קענט געזונד ווערן אהן בלוטיגע אפעראציעס און געפאהר! פערנאכלעסיגט נישט און ראטעוועט אייער געזונד כל־זמן ס'איז נאך צייט, ווייל דער ברוך ווערט גרויס ווי א מענשען־קאפ, די קישקעס ווערען פערדרעהט און מ'קען בראנדיג ווערען. דורך מיין מאדערנע ערפונדענע ספעציעלע גומי־הייל־באנדאזשען, וועלכע האלטען צו די גרעסטע פערנאכלעסיגטע געפעהרליכע ברוכען און בעזייטיגען ראדיקאל מיט גאראנטיע. מיין ספעציאליטעט איז אויך: הייל־אפאראטען און גארסעטען נאך דעם סיסטעם פון פראפעסאר ד"ר האפפא, ד"ר העססינג און האללאם. געגען אלערליי פערקריפלונגען, פערקרימטע פלייצעס, פיס, הויקערס ווי אויך שמערצענדע פלאך־פיס. פאר אמפוטירטע אינוואלידען א מעדיקאנישע קונסט־פיס (סאלאן־ארבייט).

ביים אראפלאזען זיך פון מאגען, קישקעס און געבירס־מוטער, עמפפעהל איך ספעציעלע הייל־באנדאזשען לו"ט דעם סיסטעם פון פראפ. ד"ר גלענארד.

דער אמת'ער בעריהמטער און גאנץ פוילען פון אוניווערזיטעטס־פראפעסארען אנערקענט

ספעציאליסט Ortoped NATAN RAPAPORT

מיט 30־יעהריגער פראקטיק אין ווין, דייטשלאנד און לעמבערג, נעמט אן פון 9 פריה ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אווענד

אין לאדז, פילסודסקיעגא № 23

פערזענליכעס ערשיינען פון קראנקע ביי מיר איז אונבעדינגט נויטיג.

דאנקזאגונג.

איך דריק אויס מיין הארציגען דאנק דעם ה' ספעציאליסט פאר ברוך־ליידענדע, ארטאפעד. דיר. נאטאן ראפאפארט, וואוינהאפט פילסודסקיעגא 23 פאר די רעטונג פון א גרויסען ברוך, און א דאנק דעם פערלעגען א ספעציעלען היילגומי־באנדאזש לויט זיין מעטאדע פיהל איך מיך היינט גאנץ געזונד און צו דער ארבייט פעהיג.

מיט אכטונג דוד גאלדבערג.

אויטאגענישע שווייסונגען מעטאל־בעארבייטונגען שלאסעריי־ארבייטען מאשינען־טיילען און ווערקצייג פירט אויס ביליג

J. REDER, Łódź 11־טער ליסטאפאד 11-13

Dr. Med. J. Schlosser

כירורג

האט זיך איבערגעצויגען אויף

צעגעלניאנא 30 טעל. 122-16

נעהמט אן טעגליך פון 4–7 אוו.

אבאנעמענטס־פרייז:

אין לאדז — 4 זל. מאנאטליך א חודש מיט צושטעלען א היים. אויף דער פראווינץ — 5 זל. א חודש אין אויסלאנד 7 זל. אמעריקא־1 דאל.

אנאנסען־פרייז פאר א מילימעטער־שורה

פארן טעקסט—18 גר. פרייטאג און ערב־יו"ט—24 גר. אין דער צייט שפאלטען

אין טעקסט—40 ... 60

הינטער טעקסט—12 ... 13

Za wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odp. udz. Ch. J. Brzustowski i P. Wajntraub

Czcionkami i druk rotac. „Najer Folksblat", Piotrkowska 21.

Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman